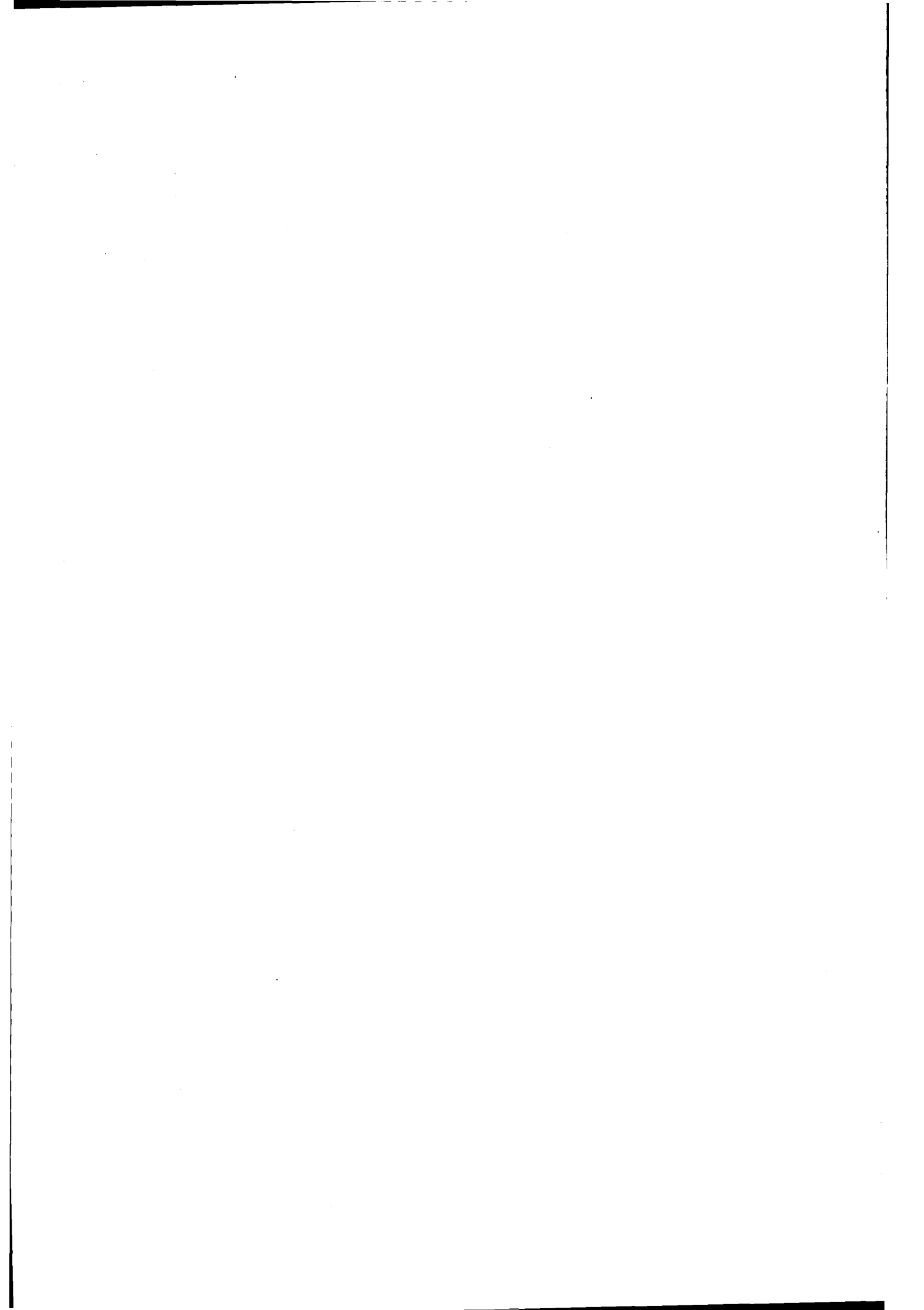

Protokoll

KIRKEMØTET 1992

Bergen
8. - 13. nov.

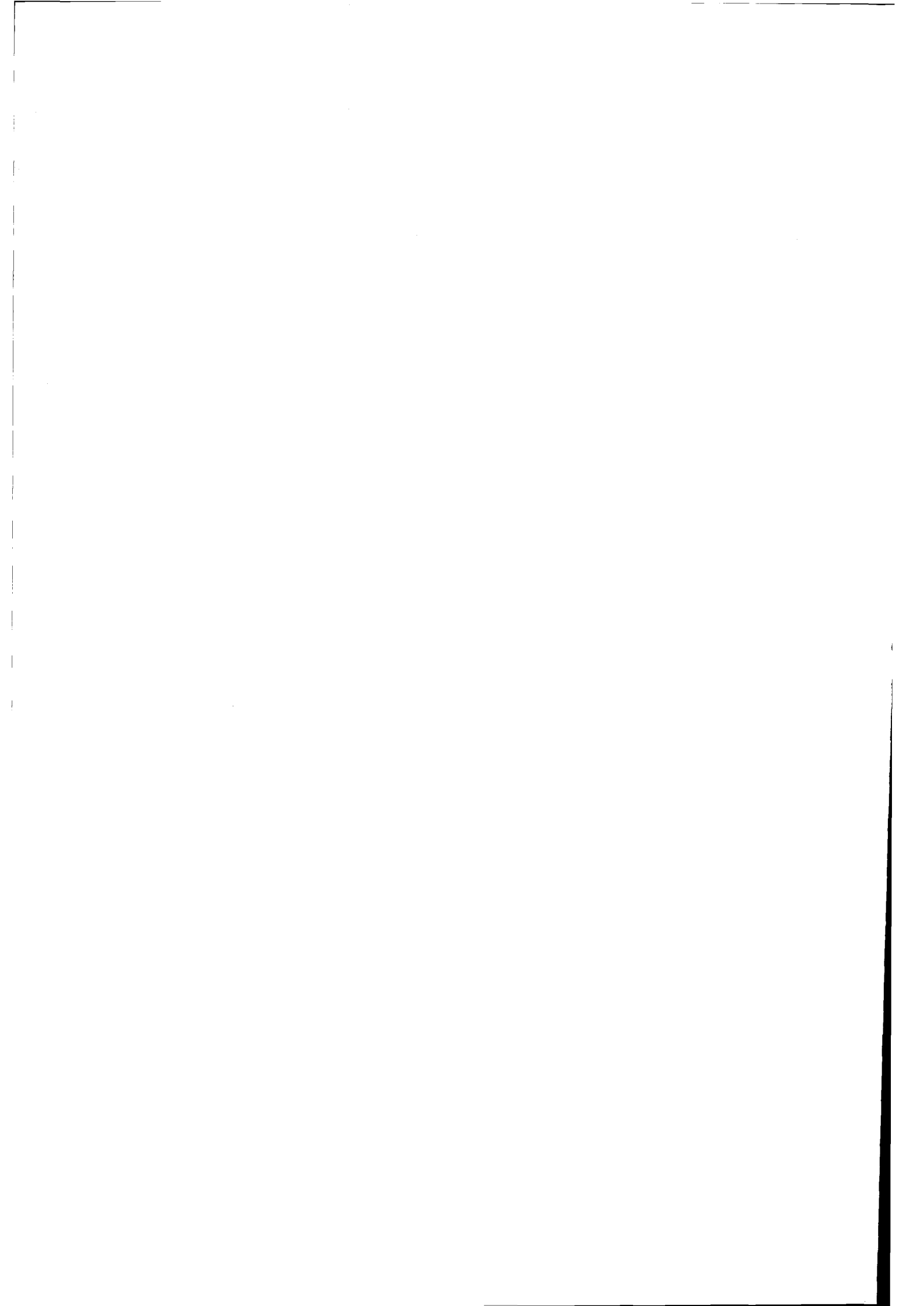

Det niende Kirkemøtet i Den norske kirke ble holdt i Bergen fra søndag 8. til fredag 13. november 1992.

Møtets forhandlinger fant sted på Grand Hotel Terminus.

INNHold

I.	ÅPNING AV KIRKEMØTET 1992	7
	1. Åpningsgudstjeneste	9
	2. Åpningsmøte	9
	3. Hovedforedraget	9
II.	KONSTITUERING	11
	1. Innkallingen	13
	2. Valg av dirigentskap	13
	3. Sakslisten	13
	4. Valg av tellekorps	13
	5. Valg av valgkomite	14
	6. Valg av komiteledere	14
	7. Kirkemøtets komiteer - supplerende valg	14
III.	SAKSLISTE	15
IV.	KOMITEINNSTILLINGER OG PLENUMSVEDTAK	19
	KM 1/92: Innstilling frå Protokollkomiteen	21
	KM 2/92: Valg og oppnevninger	23
	KM 3/92: Melding om Kirkerådets virksomhet 1991 og 1992	27
	KM 4/92: Melding om Mellomkirkelig Råds virksomhet 1991 og 1992	33
	KM 5/92: Rammeprogram for Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd 1993-96	38
	KM 6/92: Orienteringssaker	57
	- Bispemøtet 1992	
	- Årsmelding for Den norske Sjømannsmisjon 1991	
	- Konferanse av Europeiske Kirker - rapport fra den 10. generalforsamling i Praha 1.-11.9.1992	
	KM 7/92: Kirkens økonomi	60
	KM 8/92: Sørfond II	73
	KM 9/92: Melding om tilsetninger	80
	KM 10/92: Tidfesting av Kyrkjemøtet 1994	84
	KM 11/92: Stiftinga Kyrkjeforsking	87
	KM 12/92: Samisk kirkeråd	102
	KM 13/92: Norges Økumeniske Råd	112
	KM 14/92: Evaluering av de kirkelige reformer	117

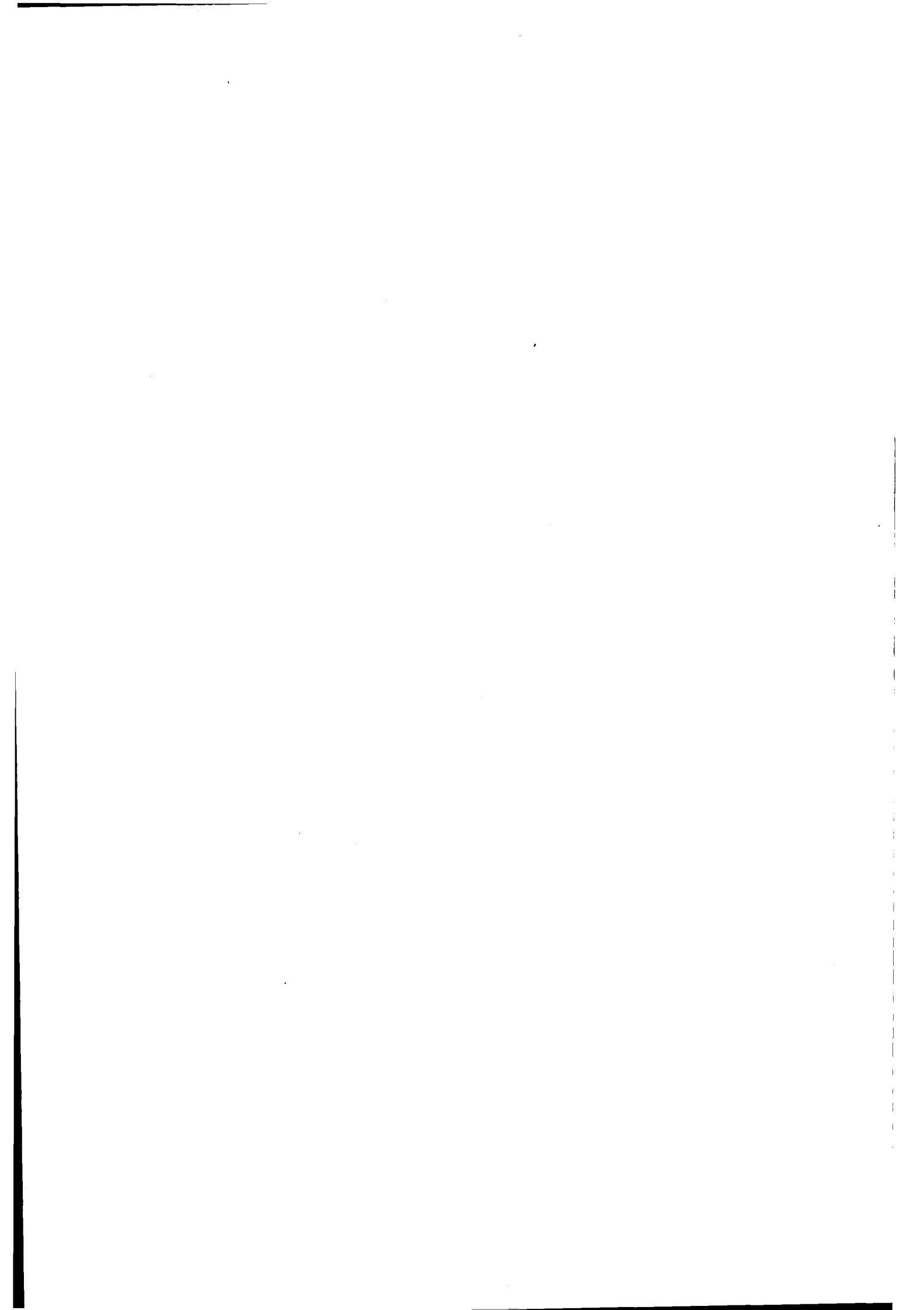
KM 15/92:	Preiketekstar 1994-95	147
KM 16/92:	Tjenesteordning for proster	151
KM 17/92:	Statutter for Mellomkirkelig Råd	159
KM 18/92:	Kirkemøtets forretningsorden	167
V.	DELTAKERE PÅ KIRKEMØTET 1992	171
VI.	KIRKEMØTET'S FASTE KOMITEER	179
VII.	ØVRIGE PROGRAMINNSALG	185
VIII.	TALER, FOREDRAG OG HILSENER	189
IX.	GENERALDEBATTEN	223

*

I. ÅPNING AV KIRKEMØTET 1992

---

1. ÅPNINGSGUDSTJENESTEN

Kirkemøtet 1992 ble åpnet med gudstjeneste i Maria-kirken søndag 8. november kl. 16:00.

Gudstjenesten ble direkte overført i NRK-TV og var i noen grad preget av innsamlingsaksjonen for psykisk helse som foregikk samme dag.

Biskop Odd Bondevik var predikant og stiftskapellan Egil Morland var liturg. For øvrig medvirket Dag Fluge ved orgelet, Sotra Reviderte under sin dirigent Olav Sørheim, Ytre Arna Barne- og Ungdomskor med salmedratisering under ledelse av Siri Brunvoll, Tone Nilsen og Ole Henrik Magga som tekstlesere og Hilde Fylling og Oddbjørn Evenshaug i forbindelse med forbønnen. Kari Ripegutuhadde et innlegg som understreket innsamlingsaksjonens formål i forbindelse med kunngjøringene. Knut Andresen åpnet gudstjenesten med en hilsen.

2. ÅPNINGSMØTET

Åpningsmøtet fant sted søndag 8. november kl. 17:30 i pleumssalen på Grand Hotel Terminus.

Kirkerådets formann, Oddbjørn Evenshaug, holdt åpningstalen (gjengitt på side 191).

Statsråd Gudmund Hernes og Sametingets president Ole Henrik Magga holdt hilsningstaler til Kirkemøtet 1992 (gjengitt på side 199 og side 204).

3. HOVEDFOREDRAGET

Generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap, Tor B. Jørgensen, holdt Kirkemøtets hovedforedrag søndag 8. november kl. 20:00.

Foredragets tema var "MISJONEN UTFORDRER KIRKEN".

II. KONSTITUERING

Konstitueringen av Kirkemøtet 1992 foregikk søndag 8. november, dels i forbindelse med åpningsmøtet kl. 17:30 og dels etter hovedforedraget kl. 20:00.

Kirkerådets formann, Oddbjørn Evenshaug, ledet det konstituerende møte frem til dirigentskapet var valgt.

1. INNKALLINGEN

Innkallingen til Kirkemøtet 1992 med vedlagte saksdokumenter var sendt delegatene til forskriftsmessig tid.

Kirkemøtet hadde ingen merknader til innkallingen.

2. VALG AV DIRIGENTSKAP

Ved skriftlig avstemning ble følgende valgt som dirigenter:

- Nils Valde (Hoveddirigent)
Personlig varadirigent: Kristian Stendahl
- Even K. Fougner
Personlig varadirigent: Ola M. Steinholt
- Elise Haugland Madsen
Personlig varadirigent: Gunvor Heiene

3. SAKSLISTEN

Kirkerådets forslag til saksliste inneholdt 18 saker.

Kirkemøtet sluttet seg til Kirkerådets forslag til saksliste og til forslaget til fordeling av saker på komiteene.

4. VALG AV TELLEKORPS

Møtet gav sin tilslutning til følgende forslag til tellekorps:

- Jan Otto Langmoen (Hovedansvarlig)
- Kristin Fæhn
- John Egil Rø
- Eivind Aalborg
- Inger Nesvåg

5. VALG AV VALGKOMITE

Ved skriftlig avstemning ble følgende valgt til valgkomite for Kirkemøtet 1992 og 1993 (varamedlem i parentes):

- Eldgrim Fossheim - Leder
(Marit Syrstad Stavne)
- Olav Øygard
(Kåre Sten Larsen)
- Inger-Johanne Torstad
(Knut Sellevold)
- Marit Torp
(Arve Lein)
- Irene Sandvik
(Anne Louise Tveter)

6. VALG AV KOMITELEDERE

Ved skriftlig avstemning ble følgende valgt til komiteledere:

- Bjarne O. Weider	Komite A
- Ole D. Mjøs	Komite B
- Anne Glennås	Komite C
- Annbjørg Eiksund Hesselberg	Komite D
- Helga Hjetland	Komite E
- Astrid Grude Eikseth	Komite F

7. KIRKEMØTET'S KOMITEER

- SUPPLERENDE VALG

De nye medlemmer av komiteene ble fordelt på følgende komiteer:

- Odd Bondevik
til Komite B
- Øystein I. Larsen
til Komite C
- Mellomkirkelig Råd's leder, Sigrun Møgedal,
til Komite F

III. SAKSLISTE

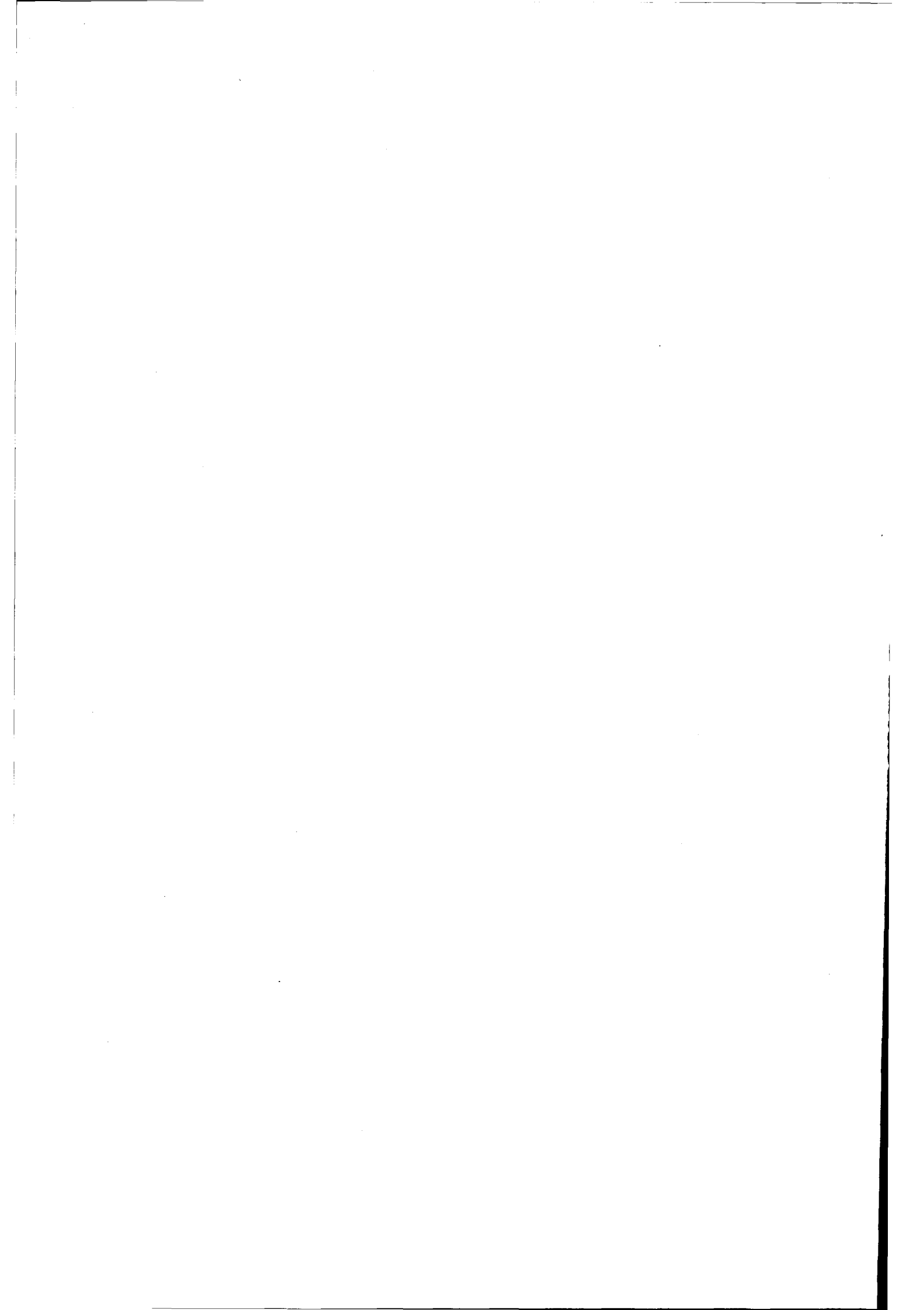

HOVEDFOREDRAG: "MISJONEN UTFORDRER KIRKEN"

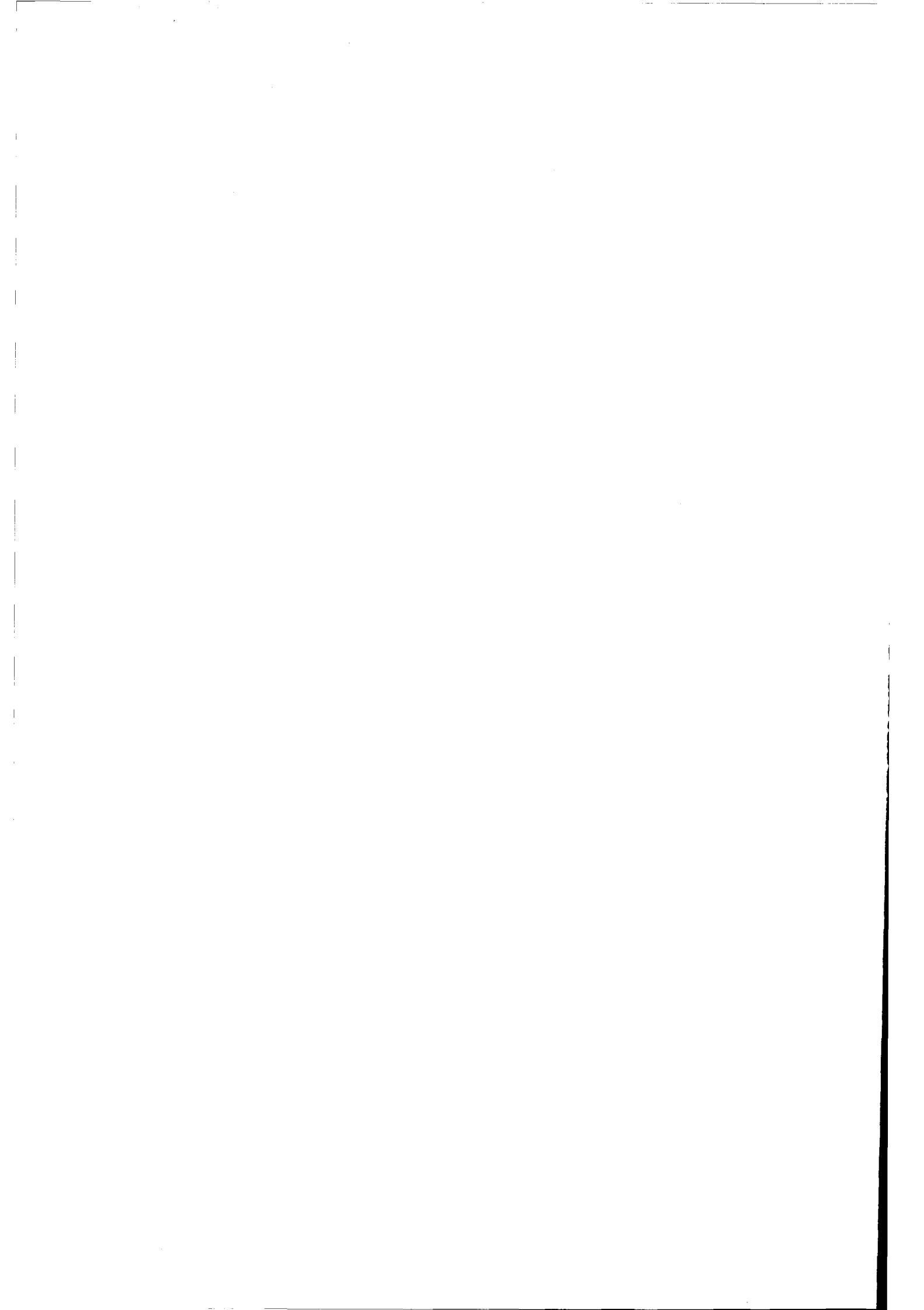
- Sak KM 1/92: Innstilling frå Protokollkomiteen
- Sak KM 2/92: Valg og oppnevninger
- Sak KM 3/92: Melding om Kirkerådets virksomhet 1991 og 1992
- Sak KM 4/92: Melding om Mellomkirkelig Råds virksomhet 1991 og 1992
- Sak KM 5/92: Rammeprogram for Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd 1993-96
- Sak KM 6/92: Orienteringssaker:
  - Bispemøtet 1992
  - Årsmelding for Den norske Sjømannsmisjon 1991
  - Konferanse av Europeiske Kirker - rapport fra den 10. generalforsamling i Praha 1.-11.9.1992
- Sak KM 7/92: Kirkens økonomi
- Sak KM 8/92: Særfond II
- Sak KM 9/92: Melding om tilsettinger
- Sak KM 10/92: Tidfesting av Kyrkjemøtet 1994
- Sak KM 11/92: Stiftinga Kyrkjeforsking
- Sak KM 12/92: Samisk kirkeråd
- Sak KM 13/92: Noregs Økumeniske Råd
- Sak KM 14/92: Evaluering av de kirkelige reformer
- Sak KM 15/92: Preiketekstar 1994-95
- Sak KM 16/92: Tjenesteordning for proster
- Sak KM 17/92: Statutter for Mellomkirkelig Råd
- Sak KM 18/92: Kirkemøtets forretningsorden

IV. KOMITEINNSTILLINGER
OG
PLENUMSVEDTAK

Sak KM 1/92: INNSTILLING FRÅ
PROTOKOLLKOMITEEN

SAKSDOKUMENT:

Dokument 1.1 SAKSUTGREIING

Dokument 1.2 INNSTILLING FRÅ
PROTOKOLLKOMITEEN

Protokollkomiteen har gjennomgått vedtaksprotokollen frå Kyrkjemøtet 1991 før utsending.

Protokollkomiteen har gjennomgått vedtaksprotokollen frå Kyrkjemøtet 1991 og forhandlings- og vedtaksprotokollane frå møta i Kyrkjerådet og Kyrkjerådet sitt arbeidsutval for tida frå nomvember 1990 til september 1992.

Protokollkomiteen har vidare gjennomgått forhandlings- og vedtaksprotokollane frå Mellomkyrkjeleg Råd og arbeidsutvalet deira.

Komiteen har hatt 1 møte.

Sekretariatet har følgd dei arbeidsrutinene som var lagde til rette og således gitt komiteen gode arbeidsvilkår.

Kyrkjerådet si verksemd

Protokollkomiteen meiner at Kyrkjerådet har følgd opp Kyrkjemøtet sine vedtak på ein fullgod måte.

Mellomkyrkjeleg Råd

Protokollkomiteen meiner at Mellomkyrkjeleg Råd har følgd opp dei vedtaka rådet er ansvarleg for på ein fullgod måte.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Elise Haugland Madsen
Saksordførar: Gunvor Heiene

Desse hadde ordet:

Gunvor Heiene.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Innstillinga frå Protokollkomiteen vert teken til underretning.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 2/92: VALG OG OPPNEVNINGER

Valg og oppnevninger foreslått av Valgkomiteen:

- a) Supplerende valg til Kirkerådet
- b) Valg av formann i Kirkerådet
- c) Supplerende valg til Mellomkirkelig Råd
- d) Valg av leder i Mellomkirkelig Råd
- e) Valg av representanter til Samisk kirkeråd
- f) Valg av leder i Samisk kirkeråd
- g) Supplerende valg til Den norske Sjømannsmisjons representantskap

Valgkomiteens medlemmer:

Medlem:

Eldgrim Fossheim (Leder)
Bjørgvin

Olav Øygard
Nord-Hålogaland

Inger-Johanne Torstad
Hamar

Marit Torp
Borg

Irene Sandvik
Agder

Varamedlem:

Marit Syrstad Stavne
Møre

Kåre Sten Larsen
Tunsberg

Knut Sellevold
Stavanger

Arve Lein
Sør-Hålogaland

Anne Louise Tveter
Oslo

Komiteens sekretær: Kristin Fæhn

Valgkomiteen avholdt 2 møter. Varamedlem Kåre Sten Larsen møtte i stedet for Olav Øygard. Arve Lein møtte i stedet for Marit Torp.

Stemmeavgivning og opptelling

Til alle valg var det skriftlig stemmeavgivning.

Opptelling skjedde under ledelse av tellekorpsets leder Jan Otto Langmoen.

Resultatet av avstemmingen ble skriftlig overlevert møtets dirigentskap.

a) Supplerende valg til Kirkerådet

Dokument 2.6:
KIRKERÅDET - SUPPLERENDE VALG

Valgkomiteens forslag:

- Bodil Bø Oftestad

Det fremkom ikke forslag om andre kandidater.

Valgresultat:

Bodil Bø Oftestad ble med 77 stemmer valgt som vara-medlem i Kirkerådet for den resterende del av perioden 1990-94.

Avgitte stemmer: 77

b) Valg av formann i Kirkerådet

Dokument 2.6:
KIRKERÅDET - VALG AV FORMANN

Valgkomiteens forslag:

- Oddbjørn Evenhaug

Det fremkom ikke forslag om andre kandidater.

Valgresultat:

Oddbjørn Evenshaug ble med 76 stemmer gjenvalgt som formann i Kirkerådet for perioden 1992-94.

Avgitte stemmer: 76

c) Supplerende valg til Mellomkirkelig Råd

Dokument 2.7:
MELLOMKIRKELIG RÅD - SUPPLERENDE VALG

Valgkomiteens forslag:

- Olaf N. Myklatun

Det fremkom ikke forslag om andre kandidater.

Valgresultat:

Olaf N. Myklatun ble med 77 stemmer valgt som medlem

i Mellomkirkelig Råd for den resterende del av perioden 1990-94.

Avgitte stemmer: 77

d) Valg av leder i Mellomkirkelig Råd

Dokument 2.7:
MELLOMKIRKELIG RÅD - VALG AV LEDER

Valgkomiteens forslag:

- Sigrun Møgedal

Det fremkom ikke forslag om andre kandidater.

Valgresultat:

Sigrun Møgedal ble med 78 stemmer valgt som leder i Mellomkirkelig Råd for perioden 1992-94.

Avgitte stemmer: 78

e) Valg av representanter til Samisk kirkeråd

Dokument 2.8:
SAMISK KIRKERÅD - VALG AV MEDLEMMER

Valgkomiteens forslag:

Representanter:

Nils Jernsletten
Bierna Bientie
Synnøve Brevik
Marta Jåma

Vararepresentanter:

Berit F. Svineng Johnsen
Anna Jakobsen
Klemet Boine
Aina Toven Malum

Det fremkom ikke andre forslag til kandidater.

Valgresultat:

Det ble avgitt 78 stemmer.

Kirkemøtet oppnevnte følgende representanter til Samisk kirkeråd for perioden 1993-94:

Representanter:

Nils Jernsletten
Bierna Bientie

Vararepresentanter:

Berit F. Svineng Johnsen
Anna Jakobsen

Synnøve Brevik
Marta Jåma

Klemet Boine
Aina Toven Malum

Samtlige fikk 78 stemmer.

Kirkemøtet gav dessuten Kirkerådet fullmakt til å supplere Samisk kirkeråd med en representant med vararepresentant, slik at reglene for sammensetning av rådet i størst mulig grad blir ivaretatt.

f) Valg av leder for Samisk kirkeråd

Dokument 2.8:
SAMISK KIRKERÅD - VALG AV LEDER

Valgkomiteens forslag:

- Nils Jernsletten

Det fremkom ikke andre forslag til kandidater.

Valgresultat:

Nils Jernsletten ble med 78 stemmer valgt som leder for Samisk kirkeråd for perioden 1993-94.

Avgitte stemmer: 78

g) Den norske Sjømannsmisjon's representantskap - supplerende valg for perioden 1991-94

Dokument 2.9:
DEN NORSKE SJØMANNSMISJON - SUPPLERENDE
VALG TIL REPRESENTANTSKAPET

Valgkomiteens forslag:

- Knut Risnes

Det fremkom ikke andre forslag til kandidater.

Valgresultat:

Knut Risnes ble med 77 stemmer oppnevnt som representant til Den norske Sjømannsmisjons representantskap for perioden 1990-94.

Avgitte stemmer: 77

Sak KM 3/92: MELDING OM
KIRKERÅDET'S VIRKSOMHET

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 3.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 3.2 ÅRSMELDING 1991
KIRKERÅDET
- Dokument 3.3 REGNSKAP OG
REVISJONSBERETNING 1991
KIRKERÅDET
- Dokument 3.4 KORT RAPPORT OM
KIRKERÅDET'S VIRKSOMHET
JANUAR - SEPTEMBER 1992

INNSTILLING FRA KOMITE A:

Saksorientering

Kirkerådet fremlegger for Kirkemøtet 1992 Årsmelding for Kirkerådet, regnskap og revisjonsberetning for 1991, samt en kort melding om Kirkerådets virksomhet januar - september 1992.

Meldingen om Kirkerådets virksomhet i 1992 er utarbeidet av Kirkerådets sekretariat i oktober 1992.

Det er kommet merknader til Kap. VII fra Komiteene B, C, D, E og F. En del av disse er innarbeidet i merknadene til Komite A. Merknadene blir i sin helhet overlatt til Kirkerådets sekretariat.

Komiteens merknader

Generelt

Komiteen gir anerkjennelse til det arbeid som er utført. Årsmeldingen spenner over et vidt arbeidsfelt, og arbeidet er utført på en god måte.

Sammenstillingen mellom Virksomhetsplan og Melding om virksomheten slik vi finner den i rapporten for 1992, er forbilledlig.

I innledningen/helhetsvurderingen løftes de store og viktige oppgavene fram, noe som setter sakene i et riktig perspektiv i forhold til hverandre.

Komiteen vurderer positivt den organisatoriske forandringen som er skjedd ved sammenslåingen av sekretariatene i Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd, og at ordningen fungerer tilfredsstillende.

Komiteen har merket seg den positive kontakten som er etablert mellom Kirkerådet og departement og storting og vil fremheve hvor viktig det er med kontakt med det politiske miljøet.

Den reduksjon som er foretatt i antall råd og utvalg, ser komiteen som positiv, likeså den geografiske plasseringen av de faglige rådene. Generelt vil komiteen likevel bemerke at den lave møtefrekvensen i rådene gir liten mulighet til at en kan arbeide seg grundig inn i feltene. Komiteen ser samtidig at en viss rasjonalisering når det gjelder møtevirksomhet, er nødvendig.

Det er positivt med det etablerte samarbeidet med Institutt for Kristen Oppseding, at en oppsøker kompetanse utenfra og inngår samarbeidsavtaler.

Til de enkelte arbeidsområdene:

A. LITURGI OG GUDSTJENESTELIV

Dette er et viktig felt innen kirkens virksomhet, ja selve kjernen. Komiteen vil gi anerkjennelse for det arbeidet som gjøres på dette feltet.

Det er viktig å stimulere menighetene til å ta i bruk det materiellet som er utgitt. Dette sikrer mangfoldet i gudstjenestelivet. Likevel må det være høymessen som er det naturlige samlingspunktet i menigheten.

Det er et stort og godt arbeid som ligger bak utgivelsen av de nye liturgiske bøkene. Men arbeidet med liturgisk fornyelse må ikke stoppe opp selv om disse bøkene er tatt i bruk.

Nytt i Guds Hus (NIG) har betydd mye for mange som arbeider med gudstjenesten. Det er en glede å registrere at dette arbeidet fortsetter.

B. UNDERVISNING

Komiteen ønsker å gi ros til Kirkerådet for den gode måten Plan for dåpsopplæring er blitt fulgt opp på, både med materiell, kurs og oppfølging overfor bispedømmene. Komiteen har merket seg at spesielt her virker samarbeidet med IKO svært bra og at de frivillige organisasjonene i kirken har mottatt planen positivt.

Kirkerådets oppfølging har etter komiteens mening lagt grunnlag for den positive mottakelsen som Plan for dåpsopplæring så langt har fått i menighetene.

Som det påpekes i Årsmeldingen, s. 25, 1. avsnitt, er det springende punkt oppfølgingen i den enkelte menighet. Komiteen er skuffet over spriket mellom intensjonene i planen og forslaget til Statsbudsjettet for 1993. Det er nødvendig med styrking av katekettjenesten dersom planen skal kunne gjennomføres.

Samtidig må den lokale menighet prøve å finne samarbeidsformer med kommunen for avlønning av medarbeidere til dåpsopplæringen.

Med hensyn til revisjon av Plan for konfirmasjonstiden og utvikling av materiell til konfirmantopplæringen, er det ønskelig at det lages ulike modeller som tar hensyn til at ressursene er forskjellige fra menighet til menighet.

C. DIAKONI OG SAMFUNNSSPØRSMÅL

Kapitlet gir et fyldig oversyn over et omfattende og sammensatt arbeidsfelt der mye nyttig arbeid er gjort.

Når det gjelder enkelte sentrale samfunnsproblem som utfordrer og engasjerer kirken, kunne komiteen ønske at Årsmeldingen sa mer om arbeidet med å engasjere menighetene i de spørsmålene Årsmeldingen nevner.

Det er ønskelig med en opprioritering av kirkens engasjement for og menighetens omsorg for de arbeidsløse.

Ellers er komiteen lite tilfreds med at det ikke er skjedd mer på området om den kirkelige tjenesten ved våre soningsanstalter.

D. KIRKEORDNING

Komiteen vil bemerke til punkt D1 (1991) og punkt II-D1 (1992):

Komiteen mener Kirkemøtet må komme med en sterk beklagelse av den svake oppfølgingen av Kirkelovutvalgets utredning NOU 1989:7. Ikke minst er det beklagelig at Kommuneloven iverksettes uten at dens forhold til den kirkelige særlovgivningen er klarlagt. Komiteen vil understreke at den kirkelige lovgivning og virksomhet er noe annet enn kommunal lovgivning og virksomhet. Kommunale organ kan således i dag ikke fatte vedtak som går på tvers av den kirkelige lovgivningen.

Det er viktig at Kirkerådet påvirker det arbeidet som pågår i utvalget Kirken og kommunen.

E. PERSONAL OG UTDANNING

Komiteen vil peke på følgende knyttet til underpunkt 6.

For å oppnå en riktigere forståelse av hva saken dreier seg om, bør uttrykket "ikke-teologer" erstattes med "personer uten teologisk embetseksamen".

Komiteen beklager at det ikke var mulig å legge denne saken fram til behandling i Kirkemøtet 1992. Komiteen imøteser med sterk interesse den videre behandling av saken. Komiteen forutsetter at det kommer på tale med en ny høring i saken bare dersom det under sluttbehandlingen framkommer nye synspunkter av vesentlig betydning.

Til punkt 10, om utdanning, registrerer komiteen at arbeidet under dette punktet er ivaretatt ved kontakt med utdanningsinstitusjonene. Komiteen vil peke på at utredningen "Utdanning og tjeneste" i større grad burde bli fulgt opp. Komiteen viser i denne sammenhengen til vedtak i sak KM 16/90, punkt 3, hvor Kirkemøtet ba Kirkerådet vurdere å opprette et eget organ for dette saksområdet.

F. INFORMASJON

Komiteen vil uttrykke anerkjennelse for det arbeidet som blir utført i Kirkens informasjonstjeneste. Bladet "Kirke-aktuelt" er blitt et meget tjenlig informasjonsorgan. Det gjøres også et godt arbeid for

å gjøre kirkens liv kjent og aktuelt for de forskjellige massemedier.

Avslutning

Under henvisning til de tre første avsnittene på side 6 i Årsmeldingen vil komiteen uttale følgende:

Det er positivt at Kirkerådet legger så stor vekt på målsettingen om å styrke livet i menighetene. Dette stiller oss overfor store utfordringer. En god kommunikasjon mellom alle plan i vår kirke er her viktig.

En bevisstgjøring på ansvarsfordelingen mellom dem som skal samarbeide om oppgavene på de ulike plan i kirken, er en viktig forutsetning for at våre ideelle målsettinger om å fremme livet i menighetene kan oppfylles.

Regnskapet for 1991

Komiteen uttrykker tilfredshet med den gode økonomistyringen, som har gitt overskudd som mer enn dekker underskuddet for 1990.

Det er ønskelig om Kirkerådet kan bygge opp en reservekapital.

Komiteen har merket seg at revisjonsberetningen er ren.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar Årsmeldingen for Kirkerådet 1991 samt rapporten om Kirkerådets virksomhet januar - september 1992 til etterretning.
2. Kirkemøtet tar Kirkerådets reviderte regnskap med revisjonsberetning for 1991 til etterretning.
3. Kirkemøtet takker Kirkerådet og dets sekretariat for godt utført arbeid.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Even K. Fougner
Saksordfører: Olaf N. Myklatun

Følgende hadde ordet:

Olaf N. Myklatun, Anne Louise Tveter, Eldgrim Fossheim, Halvor Bergan, Gunvor Heiene.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

---

1. Kirkemøtet tar Årsmeldingen for Kirkerådet 1991 samt rapporten om Kirkerådets virksomhet januar - september 1992 til etterretning.
2. Kirkemøtet tar Kirkerådets reviderte regnskap med revisjonsberetning for 1991 til etterretning.
3. Kirkemøtet takker Kirkerådet og dets sekretariat for godt utført arbeid.

*

Sak KM 4/92: MELLOMKYRKJELEG RÅD
SI VERKSEMD 1991 OG 1992

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

- Dokument 4.1 SAKSUTGREIING
- Dokument 4.2 ÅRSMELDING 1991
MELLOMKYRKJELEG RÅD
- Dokument 4.3 REKNESKAP OG
REVISJONSBERETNING 1991
- Dokument 4.4 KORT RAPPORT OM
VERKSEMDA I
MELLOMKYRKJELEG RÅD 1992

INNSTILLING FRÅ KOMITE F:

- I. Komiteen takkar Mellomkyrkjeleg Råd for engasjementet i økumeniske og internasjonale spørsmål og for det omfattande arbeidet som Rådet har utført på dette området i 1991.
- II. ÅRSMELDING 1991 FOR
MELLOMKYRKJELEG RÅD OG
KORT RAPPORT OM VERKSEMDA I
MELLOMKYRKJELEG RÅD 1991

Merknader frå Komite F:

- Tilhøva i det tidlegare Jugoslavia uroar oss. Situasjonen synest å vere så komplisert at det er lita von om raske og varige løysingar av konfliktane. Internasjonale politiske organ har lite kunne gjere for å stanse krigshandlingane og overgrepa mot menneskerettar og menneskeliv.
- Vi vil peike på at Konferansen for Europeiske Kyrkjer (KEK) har engasjert seg i desse problema ved å prøve å skape kontaktar mellom partane og ved å formidle humanitær hjelp, og viser her til

rapporten med vedlegg frå generalforsamlinga til KEK i Praha 1.-11.9.1992.

Kyrkjelydane i Den norske kyrkja har no ei viktig oppgåve i å be om fred og rettferd for folka i dette krigsherja området, og for kyrkjene der.

- Komiteen har drøfta den kyrkjelege situasjonen i dei baltiske statane. Det synest å vere nødvendig med ei koordinering av kyrkjelege tiltak retta mot kyrkjene i desse landa. Kyrkjelydane i Den norske kyrkja bør få meir informasjon om dei kyrkjelege tilhøva i desse landa, og hjelp til å vurdere kva former for kontakt og støtte som er mest tenleg. Det trengst særleg støtte til arbeidet med å byggje opp undervisninga i kyrkjelydane og ei eiga presteutdanning. I dag har dei lutherske kyrkjene i Sverige og Finland oppretta nær kontakt med dei lutherske kyrkjene i Estland og Latvia. På bakgrunn av det, og ut frå kontaktar og røynsler, meiner komiteen at Den norske kyrkja bør leggje mest vekt på å yte støtte til den lutherske kyrkja i Litauen.
- Mellomkyrkjeleg Råd sitt engasjement for solidaritet og støtte til utviklinga av eit demokratisk Sør-Afrika er allment kjent og respektert. Komiteen vil understreke kor vesentleg det er at løyvingane frå den norske regjeringa vert halde på same nivå som no, slik at støtta til det viktige demokratiseringsarbeidet ikkje stagnerer i ein kritisk fase av utviklinga mot eit rettferdig Sør-Afrika.
- Komiteen helsar med glede at Det Lutherske Verdsforbundet har lagt sitt rådsmøte i juni 1993 til Kristiansand. Det er vår von at dette kan verte eit nyttig og utfordrande møte for Den norske kyrkja med det økumeniske arbeidet i denne organisasjonen, og at det kan verte eit konstruktivt møte for LVF med vår kyrkje.
- Sekretariatet for Mellomkyrkjeleg Råd har vorte slått saman med sekretariatet for Kyrkjerådet. Det er lagt mykje arbeid ned i dette, og dei tilsette i sekretariatet har stor ære for at dette er vorte realisert. Komiteen vil streke under at råda framleis er to sjølvstendige organ. Komiteen ser fram til at eit utvida samarbeid i og med sekretariatssamanslåinga skal tene heile kyrkja, og gjere sitt til at økumenisk og internasjonalt engasjement vinn innpass i alle delar av Den norske kyrkja sitt arbeid.

- Komiteen merkar seg den gledelege utviklinga i det lokale økumeniske arbeidet i Noreg held fram. Boka "Ut av båsene" sel godt, og det er interesse for seminar om lokaløkumenikk. Det lokal-økumeniske arbeidet må framleis prioriterast.
- Komiteen ser det som nødvendig å styrkje kontakten mellom Mellomkyrkjeleg Råd si verksemd og misjonsorganisasjonane sitt arbeid.
- Komiteen helsar med glede Mellomkyrkjeleg Råd sitt engasjement i miljøspørsmål. Dette er ei vesentleg arbeid for kyrkja og for samfunnet. Samarbeidet med andre organisasjonar innanfor og utanfor Den norske kyrkja om desse spørsmåla er viktig og må halde fram.
- Dei tiltaka som er sette i verk for å opprette ein offisiell kontakt med muslimar i Noreg, ser komiteen på som viktige. Ein slik dialog om praktiske spørsmål for å fremje forståinga og lette sameksistensen kan vere med på å førebyggje rasistiske haldningar og framandhat.
- Komiteen er óg glad for planane om å opprette ein offisiell kontakt med Det mosaiske trussamfunn i Noreg. I ei tid med ein gryande anti-semittisme i Europa, er det vesentleg å skape eit sterkt medvit om jødane si spesielle og tragiske historie i vår verdsdel og i vårt land.

III. REKNESKAP FOR MELLOMKYRKJELEG RÅD 1991

Komiteen har fått melding om Mellomkyrkjeleg Råd sitt rekneskap for 1991 saman med kommentarar og revisjonsmelding.

Komiteen sine merknader:

1. Komiteen er nøgd med Mellomkyrkjeleg Råd sin bruk av dei ressursane det har til disposisjon og tek rekneskapen til etterretning.
2. Det er kome mange signal om sviktande økonomi i dei internasjonale økumeniske organisasjonane Den norske kyrkja er medlem av. Særleg vanskeleg er det å skaffe midlar til arbeid med teologiske einskapsspørsmål og til arbeid med spørsmål som evangelisering og misjon.

Mellomkyrkjeleg Råd vert bedt om å greie ut for

Kyrkjemøtet 1993 korleis Den norske kyrkja kan yte meir økonomisk støtte til dei internasjonale økumeniske organisasjonane enn det som vert løyvt over Statsbudsjettet frå år til år.

IV. Framlegg til vedtak

1. Kyrkjemøtet godkjenner årsmeldinga for 1991 frå Mellomkyrkjeleg Råd.
2. Kyrkjemøtet godkjenner rekneskapen for 1991 for Mellomkyrkjeleg Råd.
3. Kyrkjemøtet tek til orientering tilleggsrapporten om Mellomkyrkjeleg Råd si verksemd i 1992.
4. Kyrkjemøtet ber Mellomkyrkjeleg Råd greie ut for Kyrkjemøtet 1993 korleis Den norske kyrkja kan gi økonomisk støtte til dei internasjonale økumeniske organisasjonane Den norske kyrkja er medlem av, ut over det som vert løyvt over Statsbudsjettet frå år til år.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Elise Haugland Madsen
Saksordførar: Eldgrim Fossheim

Desse hadde ordet:

Eldgrim Fossheim, Jan-Martin Berentsen, Odd Bondevik, Per Lønning, Bjørn Bue, Sigrun Møgedal, Finn Wagle, Kåre Sten Larsen, Sigurd Osberg, Halvor Bergan, Trond Bakkevig.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

---

1. Kyrkjemøtet godkjenner årsmeldinga for 1991 frå Mellomkyrkjeleg Råd.
2. Kyrkjemøtet godkjenner rekneskapen for 1991 for Mellomkyrkjeleg Råd.
3. Kyrkjemøtet tek til orientering tilleggsrapporten om Mellomkyrkjeleg Råd si verksemd i 1992.

4. Kyrkjemøtet ber Mellomkyrkjeleg Råd greie ut for Kyrkjemøtet 1993 korleis Den norske kyrkja kan gi økonomisk støtte til dei internasjonale økumeniske organisasjonane Den norske kyrkja er medlem av, ut over det som vert løyvt over Statsbudsjettet frå år til år.

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 5/92: RAMMEPROGRAM FOR
KIRKERÅDET OG
MELLOMKIRKELIG RÅD 1993-96

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 5.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 5.2 RAMMEPROGRAM FOR
KIRKERÅDET 1993-96
- Dokument 5.3 RAMMEPROGRAM FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD 1993-96

INNSTILLING FRA KOMITE C:

Saksorientering

Kirkemøtet vedtar hvert år et 4-årig rullerende Ramme-
program for Kirkerådets og Mellomkirkelig Råds virk-
somhet. På grunnlag av disse programmer utarbeider
henholdsvis Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd virksom-
hetsplaner for kommende år.

Når det gjelder rammeprogrammene for Kirkerådet og Mel-
lomkirkelig Råd, er de på årets Kirkemøte for første
gang ført opp under samme saksnummer. På den måten
ønsker en å markere behovet for å se disse organers
virksomhet mer i sammenheng.

Strategiplan

Behovet for å se de sentralkirkelige organers (Kirke-
rådet, Mellomkirkelig Råd, Samisk kirkeråd) virksomhet i
sammenheng - og å utvikle et bedre styringsverktøy for
Kirkemøtet - har resultert i et forslag om en felles 4-
årig strategiplan. Denne er ment som en avløsning for
de nåværende rammeprogrammer, og foreslås lagt frem for
behandling på Kirkemøtet 1993.

Formålet med strategiplanen er at den skal

- gi uttrykk for felles visjoner og strategier for den

virksomhet Kirkemøtet ønsker ivaretatt gjennom de 3 sentralkirkelige organer;

- gi uttrykk for Kirkemøtets forståelse av de sentralkirkelige organer og hvilke oppgaver hver av de sentralkirkelige organer spesielt skal ivareta;
- skissere prioriteringer i form av økning av aktivitet på enkelte områder og/eller reduksjon av innsatsen på andre områder, eventuell igangsetting av helt ny aktivitet på nye områder og/eller nedleggelse av eksisterende aktivitet;
- se virksomhet og økonomi i sammenheng.

Komiteens merknader

Komiteen stiller seg positiv til at de nåværende rammeprogrammer fra 1994 erstattes med en 4-årig rullerende strategiplan for de sentralkirkelige rådene.

En slik plan vil gi Kirkemøtet anledning til en fremtidsorientert drøftelse av arbeidet - og den vil være et styringsverktøy i forhold til de tre sentralkirkelige organer.

Med sikte på det videre arbeid med strategiplanen vil komiteen understreke følgende:

1. Man må sikre at planen virkelig blir en strategiplan og ikke bare et nytt navn for rammeprogrammet.

Slik rammeprogrammene har fremstått, har de for mye båret preg av en ønskeliste for de mange gode tiltak.
2. Skal planen bli en strategiplan - og et styringsredskap, vil det være helt nødvendig med klare prioriteringer. Det vil bety en konsentrasjon av ressurser på sentrale satsingsområder og nedprioritering av andre oppgaver.
3. I arbeidet med planen vil det dessuten være viktig å fylle de overordnede langsiktige målsettinger med konkret substans. Det vil i den sammenheng være viktig å få klargjort konkretiseringsnivå.
4. Strategiplanen vil også kreve at plan og økonomi sammenholdes. Ikke minst vil det være behov for at langsiktig planlegging følges opp med langtidsbudsjettering.
5. Det er viktig at selve planprosessen gis prioritet -

og at arbeidet skjer i nær kontakt med de faglige råd og de 3 sentralkirkelige organer.

6. Strategiplanen legges opp for de sentralkirkelige organer. Bispedømmerådenes rolle i prosessen må imidlertid avklares, da de sentrale strategier ikke kan ses isolert fra virksomheten i bispedømmene.

RAMMEPROGRAM FOR KIRKERÅDET 1993-96

Arbeidsmåte

Komite C har hatt hovedansvaret for å vurdere det fremlagte rammeprogram. De andre komiteene har bidratt med innspill, særlig i forbindelse med deres arbeidsfelt, og Komite C har hatt i oppgave å vurdere disse.

Når det gjelder komiteenes vurdering, var fordelingen slik:

- Hovedmål I-A	Komité D
- Hovedmål I-B1-2	Komité D
- Hovedmål I-B3	Komité E
- Hovedmål I-C	Komité B
- Hovedmål I-D	Komité F
- Hovedmål I-E og F	Komité C
- Hovedmål II-A	Komité A
- Hovedmål II-B	Komité B
- Hovedmål II-C	Komité C
- Hovedmål II-D	Komité D
- Hovedmål II-E	Komité E
- Hovedmål II-F	Komité F

Komite C har mottatt merknader og enkelte endringsforslag fra de andre komiteene. Disse merknader er drøftet i komiteen. Etter en helhetsvurdering har komiteen valgt å la noen av merknadene falle ut. Dette er også tilfellet for en del av endringsforslagene, men disse er i så fall kommentert i komiteens innstilling. Det vil derimot ikke fremgå hvilke endringsforslag som er tatt inn i sin opprinnelige form og hvilke som er bearbeidet av Komite C. Komiteen har foretatt enkelte språklige og mindre redaksjonelle endringer, som ikke blir fremlagt i møtet til behandling.

Merknader til
PROGRAMMET'S ULIKE DELER

A. KIRKEMØTET

- I-A2: I strekpunkt 4 tilføyes setningen:
- så fremt Bispemøtets behandling av saken vil kreve dette.

B. KIRKELIGE REFORMER

- I-B1: Strekpunkt 3 endres til:
- Å opprettholde et permanent faglig forum for drøftelse av kirkerettslige spørsmål.

- I-B2: Første strekpunkt endres til:
- Å arbeide for bedre økonomistyring slik at offentlige og private midler kan bli utnyttet mer effektivt, og gi veiledning om totalbudsjettering av virksomheten.

- I-B3: Som strekpunkt 1 settes inn:
- Å samle og legge frem dokumentasjoner om arbeidstiden for prester, diakoner og kateketer og om den svikt det i en årrekke har vært i antallet nye kirkelige stillinger sammenliknet med andre omsorgsrettede yrker.

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å videreføre arbeidet med å styrke kirkens innsats ved utdanningsinstitusjonene i forbindelse med det økende antall ungdom under utdanning.

Det er foreslått 2 andre strekpunkter:

- Å bistå bispedømmene i å utarbeide bemanningsplaner ut fra behovet for økt bemanning.
- Å bistå bispedømmene i å samordne de eksisterende ressurser med tanke på en hensiktsmessige ressursforvaltning.

Forslagene fremmes ikke da komiteen anser at bispedømmerådene selv har de beste forutsetninger for å løse disse oppgavene på bispedømmeplan. En sentral samordning vil etter komiteens mening også være svært arbeidskrevende i forhold til nytteverdien.

C. ORGANISASJONER OG
OFFENTLIGE MYNDIGHETER

I-C2: Første strekpunkt endres til:

- Å følge opp samarbeidet med misjonsorganisasjonene med tanke på å styrke kirkens misjonsengasjement.

Siste strekpunkt strykes.

D. SERVICE- OG
INFORMASJONSVIRKSOMHET

I-D1: Nytt strekpunkt 3 settes inn:

- Å informere menighetene om Norges rolle i forhold til utviklingsland samt å utvikle materiell som menighetene har behov for i sitt arbeid med å styrke kirkens U-landsengasjement.

Siste strekpunkt utgår.

F. SAMFUNNSANSVAR

I-F1: Det forelå følgende forslag til endring av delmålsformuleringen:

Styrke bevisstheten om kristen tro, moral og sosial-etisk engasjement i kirke og samfunn og videreutvikle et samfunn basert på kristne verdier.

Forslagets anliggende er i hovedsak ivaretatt i den nåværende formulering, som etter vurdering ble vedtatt av Kirkemøtet 1991. Siden rammeprogrammet bare skal gjelde for ett år, ønsker man ikke å ta opp en ny debatt om det fremlagte forslag.

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å bidra til oppfølging av Bispemøtets uttalelse om "Forbrukersamfunnet".

I-F2: Strekpunkt 5 endres til:

- Å arbeide for å øke bevisstheten om kirkens ansvar lokalt, nasjonalt og globalt for miljø og utvikling.

Som strekpunkt 6 settes inn:

- Å formidle kunnskap om de arbeidsløses situasjon og bidra til debatt om hvordan vi fordeler arbeidet i vårt samfunn.

I-F3: Første setning endres til:

Arbeide for likestilling mellom kjønnene og kvinners frigjøring i kirke og samfunn.

Tredje strekpunkt endres til:

- Å intensivere arbeidet i gjennomføringen av "Det økumeniske tiåret - kirker i solidaritet med kvinner".

Som strekpunkt 4 settes inn:

- Legge til rette for drøfting av mansrollen.

A. GUDSTJENESTELIV,
EVANGELISERING OG MISJON

II-A2: Nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for å få utgitt Norsk Kantoribok.

C. DIAKONI OG SAMFUNN

II-C2: Første strekpunkt endres til:

- Å arbeide for å integrere personer med psykisk utviklingshemming i menighet og lokalsamfunn.

Som nytt strekpunkt 6:

- Å stimulere til at arbeid med sam-
livsspørsmål blir et innsatsområde på
bispedømme- og menighetsplan.

D. KIRKEORDNING

II-D3: Strekpunktet endres til:

- Å gi veiledning, når det gjelder ut-
vikling av menighetens organisasjon,
administrasjon og ledelse, særlig med
henblikk på forholdet mellom embete
og råd, og forholdet mellom kommune
og menighetsråd/fellesråd.

E. PERSONELL OG UTDANNING

II-E1: Som nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for at felles kriterier/
retningslinjer legges til grunn ved
tilsetting i kirkelige stillinger der
menighetsråd eller bispedømmeråd er
tilsettingsmyndighet.

II-E2: Som nytt strekpunkt 4 settes inn:

- Å gjennomføre og videreutvikle pro-
sjektet "Lederutvikling for kvinner".

II-E3: I siste strekpunkt tilføyes ordet "sokne-
diakoner" slik at punktet lyder:

- Å legge til rette for at kateketer og
soknediakoner som tilsettes, har god-
kjent utdanning.

Følgende nytt strekpunkt er foreslått:

- Å gi tilbud om kompletterende utdan-
ning for kateketer som ikke har god-
kjent utdanning.

Forslaget fremmes ikke da dette må være
en oppgave for utdanningsinstitusjonene -
og ikke Kirkerådet.

II-E4: Følgende nytt strekpunkt er foreslått:

- Å arbeide for å tilrettelegge øko-
nomiske vilkår for at kirkelig an-
satte kan ta etterutdanning, få stu-

diepermisjoner og stipend på lik linje med statsansatte prester og kateketer, og at vikartjensten i den forbindelse blir sikret.

Forslaget fremmes ikke da dette primært er en oppgave på fagforeningsplan.

Prioriteringer

Rammeprogrammet er meget omfattende. I påvente av strategiplanen mener komiteen disse emner i tilfeldig rekkefølge bør prioriteres for 1993:

- Oppfølging av Kirkemøtet 1992
- Ung i kirken
- Menighetsrådsvalget 1993
- Det økumeniske tiåret
- Norske Kirkedager 1993
- Plan for dåpsopplæring
- Samisk kirkeråd
- Arbeidet med gudstjenestefornyelse
- Kirken og misjonen
- Kirkens økonomi og bemanning

Komiteen er betenkt over den store saksmengden som Kirkemøtet 1993 vil få til behandling, jf. I-A2. Kirkerådet anmodes om å vurdere om en forsvarlig saksbehandling vil kreve at enkelte saker utsettes.

Kommentarer

- A. Komiteen er nå kjent med at kirkens holdning til homofili og til homofile og lesbiske livssituasjon vil bli drøftet av Bispemøtet våren 1993. Komiteen regner med et samarbeide mellom Bispemøtet og Kirkerådet i en videre oppfølging av Bispemøtets behandling av saken.
- B. Komite C foreslår at det for fremtiden er en og samme komite som behandler både årsmeldingene og strategiplanen, slik at man lett kan se virksomheten i sammenheng. Behandlingen bør rullere fra år til år mellom komitene.

Forslag til vedtak

1. Til Kirkemøtet 1993 ber Kirkemøtet om å få seg forelagt en felles 4-årig strategiplan for virksomheten i Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

2. Kirkemøtet vedtar det fremlagte Rammeprogram for Kirkerådet 1993-96 med følgende endringer og tillegg:

- I-A2:

I strekpunkt 4 tilføyes setningen:

- så fremt Bispemøtets behandling av saken vil kreve dette.

- I-B1:

Strekpunkt 3 endres til:

- Å opprettholde et permanent faglig forum for drøftelse av kirkerettslige spørsmål.

- I-B2:

Første strekpunkt endres til:

- Å arbeide for bedre økonomistyring slik at offentlige og private midler kan bli utnyttet mer effektivt, og gi veiledning om totalbudsjettering av virksomheten.

- I-B3:

Som strekpunkt 1 settes inn:

- Å samle og legge frem dokumentasjoner om arbeidstiden for prester, diakoner og kateketer og om den svikt det i en årrekke har vært i antallet nye kirkelige stillinger sammenliknet med andre omsorgsrettede yrker.

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å videreføre arbeidet med å styrke kirkens innsats ved utdanningsinstitusjonene i forbindelse med det økende antall ungdom under utdanning.

- I-C2:

Første strekpunkt endres til:

- Å følge opp samarbeidet med misjonsorganisasjonene med tanke på å styrke kirkens misjonsengasjement.

Siste strekpunkt strykes.

- I-D1:

Nyttt strekpunkt 3 settes inn:

- Å informere menighetene om Norges rolle i forhold til utviklingsland samt å utvikle materiell som menighetene har behov for i sitt arbeid med å styrke kirkens U-landsengasjement.

Siste strekpunkt utgår.

- I-F1:

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å bidra til oppfølging av Bispemøtets uttalelse om "Forbrukersamfunnet".

- I-F2:

Strekpunkt 5 endres til:

- Å arbeide for å øke bevisstheten om kirkens ansvar lokalt, nasjonalt og globalt for miljø og utvikling.

Som strekpunkt 6 settes inn:

- Å innhente og systematisere kunnskap om de arbeidsløses situasjon og bidra til debatt om hvordan vi fordeler arbeidet i vårt samfunn.

- I-F3:

Første setning endres til:

Arbeide for likestilling mellom kjønnene og kvinners frigjøring i kirke og samfunn.

Tredje strekpunkt endres til:

- Å intensivere arbeidet i gjennomføringen av Det økumeniske tiåret - kirker i solidaritet med kvinner.

Som strekpunkt 4 settes inn:

- Legge til rette for drøfting av mannsrollen.

- II-A2:

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for å få utgitt Norsk Kantoribok.

- II-C2:

Første strekpunkt endres til:

- Å arbeide for å integrere personer med psykisk utviklingshemming i menighet og lokalsamfunn.

Som nytt strekpunkt 6:

- Å stimulere til at arbeid med samlivsspørsmål blir et innsatsområde på bispedømme- og menighetsplan.

- II-D3:

Strekpunktet endres til:

- Å gi veiledning, når det gjelder utvikling av menighetens organisasjon, administrasjon og ledelse, særlig med henblikk på forholdet mellom embete og råd, og forholdet mellom kommune og menighetsråd/fellesråd.

- II-E1:

Som nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for at felles kriterier/retningslinjer legges til grunn ved tilsetting i kirkelige stillinger der menighetsråd eller bispedømmeråd er tilsettingsmyndighet.

- II-E2:

Som nytt strekpunkt 4 settes inn:

- Å gjennomføre og videreutvikle prosjektet "Lederutvikling for kvinner".

- II-E3:

I siste strekpunkt tilføyes ordet "soknediakoner" slik at punktet lyder:

- Å legge til rette for at kateketer og soknediakoner som tilsettes, har godkjent utdanning.

3. Kirkemøtet forutsetter at andre vedtak i Kirkemøtet 1992 som får konsekvenser for Rammeprogrammet, blir innarbeidet av Kirkerådet.

RAMMEPROGRAM FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD 1993-96

Komiteen har fått merknader fra Komite B.

INNSTILLING FRA KOMITE F:

Komiteens merknader

Komiteen vil støtte planene om å utarbeide en felles strategiplan for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd som skal legges fram og vedtas på Kirkemøtet i 1993 og deretter revideres hvert år.

Komiteen imøteser den nye strategiplanen og begrenser derfor sine endringer til rammeplanen til følgende punkter:

Endringsforslag:

- Punkt 1.3 (s. 2):

Strekpunkt 3 endres til:

- Medvirke i en eventuell luthersk-katolsk samtalegruppe på nordisk basis.

Strekpunkt 5 endres til:

- Utvikle samarbeidet, sammen med Samisk kirkeråd, omkring samiske spørsmål gjennom Nordisk Økumeniske Råd.

- Punkt 3 (s. 5):

Strekpunkt 7 endres til:

- Distribuere og oppmuntre menighetene til å bruke boken "Snart enig" som omhandler de økumeniske dialoger.

Nytt strekpunkt 9:

- Søke økt samarbeid med misjonsorganisasjonene og utnytte de ressurser våre misjonærer og andre med økumeniske kunnskaper og erfaringer i menighetene representerer.

- Punkt 4.1 (s. 6):

Strekpunkt 9 endres til:

- Intensivere arbeidet med kirkens økumeniske tiår for kvinner 1988-1998.
- Punkt 4.2.2.2 (s. 7):
Strekpunkt 3 endres til:
  - Arbeide med markering av 1993 som FN's internasjonale år for urbefolkninger, bl.a. i samarbeid med Samisk kirkeråd.

Mindre endringer:

- Punkt 3 (s. 4):
Overskriften endres til:
... kunnskap og misjonsengasjement i Den norske kirke.
- Punkt 4.2.2.4 (s. 8):
Strekpunkt 3 endres til:
... rasisme i Norge og Europa, herunder ...

Redaksjonelle endringer:

- Punkt 1.2 (s. 2):
Strekpunkt 1 strykes:
  - Forberede og sende deltakere til Konferanse av Europeiske Kirker (KEK).
Strekpunkt 2 endres:
  - Bidra til at resultatene fra KEK's generalforsamling gjøres kjent i Den norske kirke.
- Punkt 4.2.2.3 (s. 7):
Strekpunkt 3 endres til:
  - Utvikle kontakten med miljøorganisasjoner i Norge.
- Punkt 4.2.2.3 (s. 7):
Strekpunkt 4 endres til:
  - Studere sammenhengen mellom miljø, økologi og internasjonale økonomiske systemer.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslag til Rammeprogram for Mellomkirkelig Råd 1993-96 med de foreslåtte endringer.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Nils-Tore Andersen

Følgende hadde ordet:

Nils-Tore Andersen, Bjørn Bue, Anne Louise Tveter, Jorun Moe, Nils Magnar Torvik, Knut Sellevold, Finn Wagle, Andreas Aarflot, Bodil Bø Oftestad, Gunn-Bjørg Wisløff, Per Lønning, Astrid Grude Eikseth, Gunnar Stave, Even K. Fougner, Lillian Rasmussen, Per Inge Almås, Olaf N. Myklatun, Berta Heitmann.

Fremsatte forslag

Fra Per Inge Almås:

Til II-A2, nytt strekpunkt:

- Å arbeide for utgivelse av prøvesalmesamlinger, godkjent til gudstjenestebruk, for å fange opp det kreative salmearbeidet som til enhver tid pågår.

Fra Gunnar Stave:

II-E3, nytt strekpunkt:

- Å arbeide for at det blir gitt tilbud om komplette utdanning for kateketer som ikke har godkjent utdanning.

Fra Nils Magnar Torvik:

II-E4, nytt strekpunkt:

- Vert fremma og teke inn i planen.

Fra Lillian Rasmussen:

Til Mellomkirkelig Råds rammeprogram, pkt. 3, strekpunkt 7:

Endres ikke, men opprettholdes slik det opprinnelig står: "Utgi bok om de økumeniske dialogene".

Forslaget ble trukket.

Votering

Avstemningen gav følgende resultat:

- Per Inge Almås' forslag falt mot 30 stemmer.
- Gunnar Stave's forslag ble vedtatt med 69 stemmer.
- Nils Magnar Torvik's forslag ble vedtatt med 55 stemmer.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

RAMMEPROGRAM FOR KIRKERÅDET 1993-96

1. Til Kirkemøtet 1993 ber Kirkemøtet om å få seg forelagt en felles 4-årig strategiplan for virksomheten i Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.
2. Kirkemøtet vedtar det fremlagte Rammeprogram for Kirkerådet 1993-96 med følgende endringer og tillegg:
  - I-A2:
I strekpunkt 4 tilføyes setningen:
    - så fremt Bispemøtets behandling av saken vil kreve dette.
  - I-B1:
Strekpunkt 3 endres til:
    - Å opprettholde et permanent faglig forum for drøftelse av kirkerettslige spørsmål.
  - I-B2:
Første strekpunkt endres til:
    - Å arbeide for bedre økonomistyring slik at offentlige og private midler kan bli utnytt-

tet mer effektivt, og gi veiledning om totalbudsjettering av virksomheten.

- I-B3:

Som strekpunkt 1 settes inn:

- Å samle og legge frem dokumentasjoner om arbeidstiden for prester, diakoner og kateketer og om den svikt det i en årrekke har vært i antallet nye kirkelige stillinger sammenliknet med andre omsorgsrettede yrker.

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å videreføre arbeidet med å styrke kirkens innsats ved utdanningsinstitusjonene i forbindelse med det økende antall ungdom under utdanning.

- I-C2:

Første strekpunkt endres til:

- Å følge opp samarbeidet med misjonsorganisasjonene med tanke på å styrke kirkens misjonsengasjement.

Siste strekpunkt strykes.

- I-D1:

Nyttt strekpunkt 3 settes inn:

- Å informere menighetene om Norges rolle i forhold til utviklingsland samt å utvikle materiell som menighetene har behov for i sitt arbeid med å styrke kirkens U-landsengasjement.

Siste strekpunkt utgår.

- I-F1:

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å bidra til oppfølging av Bispemøtets uttalelse om "Forbrukersamfunnet".

- I-F2:

Strekpunkt 5 endres til:

- Å arbeide for å øke bevisstheten om kirkens

ansvar lokalt, nasjonalt og globalt for miljø og utvikling.

Som strekpunkt 6 settes inn:

- Å innhente og systematisere kunnskap om de arbeidsløses situasjon og bidra til debatt om hvordan vi fordeler arbeidet i vårt samfunn.

- I-F3:

Første setning endres til:

Arbeide for likestilling mellom kjønnene og kvinners frigjøring i kirke og samfunn.

Tredje strekpunkt endres til:

- Å intensivere arbeidet i gjennomføringen av Det økumeniske tiåret - kirker i solidaritet med kvinner.

Som strekpunkt 4 settes inn:

- Legge til rette for drøfting av mannsrollen.

- II-A2:

Nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for å få utgitt Norsk Kantoribok.

- II-C2:

Første strekpunkt endres til:

- Å arbeide for å integrere personer med psykisk utviklingshemming i menighet og lokalsamfunn.

Som nytt strekpunkt 6:

- Å stimulere til at arbeid med samlivsspørsmål blir et innsatsområde på bispedømme- og menighetsplan.

- II-D3:

Strekpunktet endres til:

- Å gi veiledning, når det gjelder utvikling av menighetens organisasjon, administrasjon og ledelse, særlig med henblikk på forholdet

mellom embete og råd, og forholdet mellom kommune og menighetsråd/fellesråd.

- II-E1:

Som nytt strekpunkt settes inn:

- Å arbeide for at felles kriterier/retningslinjer legges til grunn ved tilsetning i kirkelige stillinger der menighetsråd eller bispedømmeråd er tilsettingsmyndighet.

- II-E2:

Som nytt strekpunkt 4 settes inn:

- Å gjennomføre og videreutvikle prosjektet "Lederutvikling for kvinner".

- II-E3:

I siste strekpunkt tilføyes ordet "soknediakoner" slik at punktet lyder:

- Å legge til rette for at kateketer og soknediakoner som tilsettes, har godkjent utdanning.

Nytt strekpunkt:

- Å arbeide for at det blir gitt tilbud om kompletterende utdanning for kateketer som ikke har godkjent utdanning.

- II-E4:

Nytt strekpunkt:

- Å arbeide for å tilrettelegge økonomiske vilkår for at kirkelig ansatte kan ta etterutdanning, få studiepermisjoner og stipend på lik linje med statsansatte prester og kateketer, og at vikartjenesten i den forbindelse blir sikret.

3. Kirkemøtet forutsetter at andre vedtak i Kirkemøtet 1992 som får konsekvenser for Rammeprogrammet blir innarbeidet av Kirkerådet.

RAMMEPROGRAM FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD 1993-96

Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslag til Rammepro-

gram for Mellomkirkelig Råd 1993-96 med de foreslåtte endringer.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 6/29: ORIENTERINGSSAKER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 6.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 6.2 BISPEMØTET 1992
- Dokument 6.3 DEN NORSKE SJØMANNSMISJON/
NORSK KIRKE I UTlandet
- ÅRSMELDING 1991
- Dokument 6.4 KONFERANSE AV
EUROPEISKE KIRKER
- RAPPORT FRA
DEN 10. GENERALFORSAMLING
I PRAHA 1.-11.9.1992

Kirkerådets anbefaling

Kirkemøtet 1992 tar de fremlagte saker til orientering.

Sak KM 6.1:
Bispemøtet 1992

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Elise Haugland Madsen

Følgende hadde ordet:

Andreas Aarflot, Astrid Grude Eikseth.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet 1992 tar de fremlagte saker til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak KM 6.3:
Den norske Sjømannsmisjon/
Norsk kirke i utlandet

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Elise Haugland Madsen

Følgende hadde ordet:

Kjell Bertel Nyland (generalsekretær i Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet), Olaug Vedvik Torset.

INNSTILLING FRA KOMITE F:

Komiteens merknader

- Komiteen er klar over de økonomiske vanskeligheter som Sjømannsmisjonen har hatt det siste året. Komiteen registrerer videre at det er bebudet en egen stortingsmelding om Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet. En ser fram til at denne meldingen blir lagt fram, og håper at dette medfører et øket økonomisk tilskudd, slik at organisasjonens framtidige økonomiske fundament blir trygget.

Komiteen er kjent med at ca. 60% av menighetene innvilger årlig offer til Den norske Sjømannsmisjon og finner derfor fortsatt grunn til å minne om tidligere vedtak (sak KM 21/89):

Kirkemøtet anbefaler samtlige menigheter i Den norske kirke å innvilge årlige offer til Den norske Sjømannsmisjons virksomhet.

- Komiteen registrerer med glede den store kontaktflate som Sjømannsmisjonen har i forhold til nordmenn som oppholder seg i utlandet. Komiteen vil understreke viktigheten av at disse inkluderes i menighetene når de kommer tilbake til Norge. Alle parter har her et ansvar.

Komiteen vil også understreke betydningen av det diakonale arbeid som Sjømannsmisjonen driver blant nordmenn i utlandet.

- Prestetjenesten i Nordsjøen har i år 10-års jubileum. Her utfører Sjømannsmisjonen et viktig diakonalt og evangeliserende arbeid. En understreker

betydningen av dette arbeidet, og håper dette arbeidet kan videreutvikles i samarbeid med oljeselskapene.

Forslag til vedtak

Årsmeldingen 1991 for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet tas til orientering.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Årsmeldingen 1991 for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet tas til orientering.

*

Vedtaket var enstemmig.

Sak KM 6.4:
Konferanse av
Europeiske Kirker

PLENUMSBEHANDLING 3:

Dirigent: Elise Haugland Madsen

Følgende hadde ordet:

Trond Bakkevig.

KIRKEMØTE'S
VEDTAK

Saken tas til orientering.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 7/92: KIRKENS ØKONOMI

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 7.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 7.2 FORELØPIG FORSLAG TIL
BEVILGNINGER OVER
STATSBUDSJETTET 1994
FOR KIRKERÅDET/
MELLOMKIRKELIG RÅD/
SAMISK KIRKERÅD
- Dokument 7.3 STATBUDSJETTET 1993
- Dokument 7.4 KIRKEMØTET'S BEHANDLING AV
KIRKERÅDET'S, MELLOMKIRKELIG
RÅD'S OG SAMISK KIRKERÅD'S
REGNSKAPER OG BUDSJETT

INNSTILLING FRA KOMITE D:

Saksorientering

Komiteen har behandlet saken om kirkens økonomi på bakgrunn av de framlagte dokumenter.

Merknader fra
Komite F

Komiteen har mottatt innspill fra Komite F til Statsbudsjettet for 1993 og 1994. Alle disse merknader er ivaretatt i Komite D's merknader og forslag til vedtak.

Merknader fra
Komite A

- A. Komite A har betenkeligheter med å ta "egne" inntekter inn på regnskapet sammen med de statlige midler. En ser det som fordelaktig å føre eget regnskap over

egne midler for å sikre hel og full disposisjonsrett over disse midler også i fremtiden.

Komite D har behandlet merknaden fra Komite A og vil bemerke at dette blir ivare tatt ved II, punkt 2, i merknadene til Statsbudsjett for 1994.

B. Forslag til anbefaling side 3 i Dokument 7.4:

Komite A foreslår at punkt 1 får et tillegg:

- Regnskapet legges fram for Kirkemøtet til orientering.

Komite D har behandlet merknaden fra Komite A og viser til merknad III, pkt. 1.

I. FORSLAG TIL STATSBU DSJETT
FOR 1993

Komiteens merknader

1. Komiteen ser samarbeidet som nå er innledet mellom Kirkerådet og departementet omkring strategier og målformuleringer i budsjettsammenheng som gledelig. Komiteen forventer at det på denne måten vil bli et større samsvar mellom de strategier og målsettinger Kirkemøtet trekker fram og bevilgningene på Statsbudsjettet.

Departementet bebudet at de ville sende foreløpig tildeling av bevilgninger under Kap. 0295 for 1993 etter at budsjettproposisjonen var lagt fram i Stortinget. Dette er ikke gjort. Kirkemøtet har ikke fått anledning til å kommentere de forutsetninger som skal legges til grunn. Komiteen beklager dette og forventer at fordelingen de kommende år foreligger i så god tid at dokumentet kan få en forsvarlig saksbehandling av Kirkemøtet.

2. Komiteen vil peke på at Møre bispedømme nå er det eneste bispedømme som ikke har fått tildelt en stiftskapellan II-stilling.
3. Det er gledelig at kirkens selvstyre styrkes gjennom overføring av myndighet til biskopene og bispedømmerådene. Ved overføring av myndighet påfører departementet enhetene langt flere administrative oppgaver enn tidligere. Komiteen understreker nødvendigheten av at det ved overføring av nye oppgaver også må følge styrking av

kompetanse og ressurser. Dette må skje gjennom økte bevilgninger over lønnsbudsjettet.

Som en konsekvens av delegeringen fra departementet oppstår det strukturendringer. I den forbindelse må det arbeides videre med å avklare Kirkemøtets og biskopenes rolle i ny styringsstruktur.

4. Departementet peker på at samtidig som en tar sikte på å nå en målstyrt, effektiv kirkeforvaltning er det viktig at ikke nasjonale og felleskirkelige hensyn blir skadelidende. Komiteen er enig i dette og uttrykker forventning om at Kirkerådet sammen med departementet fortsetter å utvikle samarbeidet om felles strategier og målsettinger. Det er viktig å styrke Kirkemøtets funksjon og mandat i budsjettsaker i forhold til Statsbudsjettet.

Plan for dåpsopplæring representerer et av de største og viktigste satsingsområder i kirken de kommende år. Komiteen beklager sterkt at dette overhode ikke har noe nedslagsfelt i budsjettforslaget for 1993.

5. Økningen på Kap. 0295 er dramatisk liten. I forhold til det budsjettet Stortinget vedtok for 1992 (S III), er økningen under Kap. 0295 i 1993 på 3,5 mill. kroner. Når departementet viser til at bevilgningen inneholder en økning på 5 mill. kroner til vikarutgifter, bygger dette på et nedjustert budsjettall for 1992. På grunnlag av regnskapstall første halvår 1992 anslås det en årsoverskridelse til ca. 8,7 mill. kroner innen utgangen av året. Med budsjettforslaget for 1993 legges det fortsatt opp til en betydelig underbudsjettering. Komiteen vil bemerke at departementets forslag om 5 mill. kroner til vikartjeneste ikke kan dekke underbudsjetteringen på Kap. 0295. Komiteen ser det som helt nødvendig at Stortinget fatter vedtak om en vesentlig styrking av Kap. 0295 for Statsbudsjettet 1993.
6. De knappe bevilgninger gjør det umulig å forholde seg til inngåtte avtaler om prestenes studiepermisjoner og avtalefestet fritid, og å finne de nødvendige midler til syke- og svangerskapspermisjoner. Situasjonen forverres ytterligere ved at kirkens ansatte stadig stilles overfor nye og krevende arbeidsoppgaver. Kirkerådet har i forslag til Statsbudsjett for 1993 pekt på det store behovet for nye stillinger.

Dette gjelder en bedre betjening for å bedre prestenes arbeidsvilkår, stillinger i tilknytning til planen for dåpsopplæring og nye soknediakonstillinger. Komiteen vil framholde at Stortinget må gjøre kirken til et satsingsområde med hensyn til nye stillinger.

7. Det er gledelig at etterutdanning og forskning er prioritert ved at det er opprettet et nytt stipend for prester i form av stipendiatstillinger og forskningsmidler. Komiteen ber departementet arbeide for at tilsvarende muligheter blir gjort gjeldende også for andre kirkelige stillingsgrupper. En vil og uttrykke en forventning om at departementet legger til rette for at kirkelige organer gis innflytelse på utdelingen av de nå etablerte og tilsvarende framtidige stipendier.
8. Bevilgningen over Post 70 til Mellomkirkelig Råd og Kirkens Informasjonstjeneste er nå overført til Post 01 og Post 11. Konsekvensene med hensyn til stillingshjemler er innarbeidet i budsjettet. Komiteen uttrykker stor tilfredshet med at det sentralkirkelige arbeid nå formelt er samlet i ett sekretariat og at Mellomkirkelig Råds virksomhet er tatt inn på Statsbudsjettet.
9. Forslaget til budsjett 1993 omfatter ikke tildeling til LVF's rådsmøte i juni 1993 i Kristiansand. Tildelingen skjer over Kap. 0294. Det er søkt om kr. 400.000.-.

Tildelingen over Post 71 viser ellers en betydelig underbudsjettering i forhold til Mellomkirkelig Råds budsjettforslag. Det er viktig for Den norske kirke å være representert internasjonalt og at kirken oppfyller de økonomiske forpliktelser dette medfører.
10. Samisk kirkeråd er opprettet. Komiteen vil uttrykke tilfredshet ved at departementet har tatt hensyn til dette i forslag til budsjett 1993.
11. Departementet er anmodet om å utarbeide en Stortingsmelding om Sjømannsmisjonen/Norsk kirke i utlandet. Saken er nå til behandling i departementet. Komiteen uttrykker forventning til denne Stortingsmeldingen og ber om at det blir vurdert på hvilken måte de valgte kirkelige organer kan trekkes inn i arbeidet.
12. Komiteen vil framholde den vanskelige situasjon for døvearbeidet. Det er nødvendig å styrke

tildelingen til døvekirken. Det er underdekning av vikarmidler for døvekapellan og døveprest i tillegg til underdekning på Post 11 til drift.

13. Det er et stort behov for å få etablert et komplett medlemsregister for Den norske kirke. Det må bevilges midler over statsbudsjettet som sikrer at saken kan bli løst snarest mulig.

II. FORSLAG TIL STATSBUDSJETT FOR 1994 (KAP. 0294)

Komiteens merknader

1. Komiteen ser det som en prioritert oppgave å få alle organiserte stillingshjemler fullbudsjettet.
2. Komiteen registrerer at budsjett fra Kirkerådet inneholder et inntektskapittel og at dette kan bli aktuelt for bispedømmerådene fra 1994. Komiteen vil understreke at når eksterne midler tilføres enhetene på inntektskapittel, må dette ikke føre til redusert tildeling over Statsbudsjettet. Tap av renteinntektene for Mellomkirkelig Råd må kompenseres når tildelingen over Post 70 nå føres over Post 01 og Post 11.
3. Komiteen vil peke på at Post 01 må bli stor nok til å kunne dekke vikarutgifter ved sykepermisjoner og nedkomstpermisjoner.
4. Det har gjennom flere år vært overført midler fra Post 01 - Lønn til Post 11 - Drift. Det er viktig at det skjer en generell justering av bevilgningen på Post 11 slik at dette ikke lenger blir nødvendig med overføringer mellom postene.
5. Samisk kirkeråd er vedtatt ført over budsjett for Kirkerådet. Komiteen understreker nødvendigheten av at departementet gir de tilstrekkelige bevilgninger, så både stillingen som konsulent for samisk kirkeliv og driften av Samisk kirkeråd sikres de nødvendige midler.
6. Det er tidligere tildelt støtte til internasjonale forpliktelser over Post 70. Dette tildeles nå over Post 71. Komiteen ser det som viktig at Den norske kirke kan ivareta sine forpliktelser

i forhold til det nyoprettede Norges Økumeniske Råd.

7. På bakgrunn av at Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd nå er samlet i et budsjett, ser Kirkerådet det som en viktig oppgave å sikre en tilfredsstillende økonomi for alle enhetene.
8. De samme prinsippene for en sikret drift og fullbudsjettering av lønnspost 01 må dessuten gjøres gjeldende for all administrasjon på bispedømmeplan.

III. VEDTEKTSENDRINGER

I FORHOLD TIL
KIRKERÅDET'S,
MELLOMKIRKELIG RÅD'S OG
SAMISK KIRKERÅD'S REGNSKAPER
OG BUDSJETT

Komiteens merknader

1. På bakgrunn av at regnskapet for Kirkerådets virksomhet fra 1993 vil ligge hos Skattefogden og at Mellomkirkelig Råd er innlemmet i Kirkerådet, ser komiteen det som lite relevant å opprettholde regnskapsplikten overfor Kirkemøtet. Vedtektene for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd tilpasses dette. En redegjørelse om økonomien tas inn i Kirkerådets årsmelding. Dette anses som tilstrekkelig.

Forslag til vedtak

I. STATSBUDSJETT FOR 1993

1. Kirkemøtet ser det som helt nødvendig at Stortinget nå i sin budsjettbehandling fatter vedtak om en vesentlig styrking av Kap. 0295 i Statsbudsjettet. Dette for å få dekket opp den alvorlige underbudsjetteringen. Det er også nødvendig å synliggjøre kirken som et satsingsområde med hensyn til økt bemanning. Kirkemøtet viser her til behovet for å bedre prestenes arbeidsvilkår og tidligere Kirkemøtevedtak som peker på å styrke arbeidet med dåpsopplæringen og diakoniarbeidet i kirken.
2. Kirkemøtet beklager sterkt at vedtaket i Kirkemøtet 1991, om å gjøre dåpsopplæringen til et hovedsatsingsområde i kirken, overhode ikke er

fulgt opp i Statsbudsjettet med økte bevilgninger.

3. Kirkemøtet ber om bevilgninger til Døvekirken slik at de kan sikres tilstrekkelige virkarmidler for døvekapellan og døveprest. Døvekirken må også få midler til drift som sikrer full økonomisk dekning på Post 11.
4. Kirkemøtet ber om at det sikres budsjettmidler over Statsbudsjettet som gjør det mulig å opprette det vesentligste av et medlemsregister for Den norske kirke i løpet av 1993.
5. Kirkemøtet vil peke på at Møre bispedømme og Nord-Hålogaland bispedømme nå er de eneste som ikke har fått tildelt en stiftskapellan II-stilling. Dette bør finne sin løsning for 1993-budsjettet.
6. Kirkemøtet ber om at det bevilges kr. 400.000.- til avvikling av LVF's rådsmøte i juni 1993 i Kristiansand. Post 71 må styrkes så Den norske kirke kan oppfylle de økonomiske forpliktelser som en har påtatt seg gjennom sitt medlemskap i internasjonale organer.
7. Kirkemøtet vil understreke at når det delegeres administrative oppgaver til bispedømmerådene, må dette følges opp gjennom økte bevilgninger over lønnsbudsjettet.

Som en konsekvens av delegering fra departementet oppstår det strukturendringer i kirken. I den forbindelse må det arbeides videre med å avklare Kirkemøtets og biskopenes rolle i ny styringsstruktur.

8. Kirkemøtet ber departementet om at det opprettes stipendiatstillinger og forskerstillinger også for andre kirkelige stillingsgrupper enn prester. En forventer at departementet legger til rette for at kirkelige organer gis innflytelse på utdelingen av de nå etablerte stipend og for tilsvarende framtidige stipendordninger.
9. Kirkemøtet er glad for at departementet arbeider med en Stortingsmelding om Sjømannsmisjonen/Norske kirke i utlandet. Det er viktig at også Kirkerådet blir trukket inn i arbeidet med meldingen.

II. STATSBUDSJETTET FOR 1994

1. Statsbudsjettet 1994, Kap. 0294 - Kirkerådet

Kirkemøtet foreslår disse prioriterte områder med sikte på Statsbudsjettet for 1994, Kap. 0294 for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

- Bevilgningen på Post 01 må være så stor at alle eksisterende stillingshjemler i Kirkerådet kan besettes.
- Mellomkirkelig Råds tap av renteinntekter som følge av overgang til Statsbudsjettet må kompenseres.
- Bevilgningen på Post 01 må bli stor nok til å dekke nødvendige vikarutgifter når eventuelle sykepermisjoner og nedkomstpermisjoner oppstår.
- Bevilgningene på Post 11 må dekke de reelle utgiftene og omfanget av den virksomhet som er forutsatt.
- Tilskuddet fra departementet til Kirkerådet må økes så det sikres full budsjettering for stillingen som konsulent for samisk kirkeliv og for driften av Samisk kirkeråd.
- Tilskuddet til felleskirkelige tiltak på Post 71 må styrkes, slik at Den norske kirke kan oppfylle sine internasjonale og økumeniske forpliktelser og ivareta forpliktelsene i forhold til det nyopprettede Norges Økumeniske Råd.
- Det må sikres en tilfredsstillende felles økonomi for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

2. Statsbudsjettet 1994, Kap. 0294 - Bispedømmerådene

De samme finansieringsbehov for Postene 01 og 11 gjør seg også gjeldende for all administrasjon på bispedømmeplan (jf. forslag til vedtak II, 1, strekpunkt 1, 3 og 4).

3. Statsbudsjettet 1994,
Kap. 0295

Kirkemøtet har gjentatte ganger pekt på behovet for en vesentlig styrking av den kirkelige bemanning. Regnskapstallene viser at det allerede foreligger en klar underbudsjettering av Kap. 0295. Det er nødvendig både å dekke inn underbudsjetteringen og å gi budsjettgrunnlag for en bedre utbygd kirkelig bemanning. Kirkemøtet venter at kirken blir et særlig satsingsområde i budsjettet for 1994 og de følgende år.

III. VEDTEKTSENDRINGER

I FORHOLD TIL
KIRKERÅDET'S,
MELLOMKIRKELIG RÅD'S OG
SAMISK KIRKERÅD'S REGNSKAPER
OG BUDSJETT

1. Kirkerådets regnskapsplikt overfor Kirkemøtet utgår. Vedtaket i sak KM 3/86, pkt. c, oppheves. Eventuelle merknader fra Riksrevisjonen skal forelegges Kirkemøtets protokollkomite.
2. Mellomkirkelig Råds regnskapsplikt overfor Kirkemøtet utgår. Statuttene endres i samsvar med dette.
3. Kirkerådet tilpliktes å legge frem budsjett for Kirkemøtet som omfatter budsjett for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd. Vedtaket i sak KM 21/85, pkt. 1, presiseres i samsvar med dette.
4. Mellomkirkelig Råd tilpliktes å sende sitt budsjett til Kirkerådet. Statuttene endres i samsvar med dette.
5. Samisk kirkeråd tilpliktes å sende sitt budsjett til Kirkerådet. Dette nedfelles i statuttene.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører. Knut Sellevold

Følgende hadde ordet:

Knut Sellevold, Ola Steinholt, Per Lønning, Halvor Bergan, Olaf N. Myklatun, Georg I. Johansen, Oddmund Brundtland, Magne T. Hjorthaug.

Fremsatte forslag

Fra Ola Steinholt:

Endring I, pkt. 5, 1. setning:

Kirkemøtet vil peke på at Møre og Nord-Hålogaland bispedømmer nå er de eneste som ikke har fått tildelt en stiftskapellan II-stilling.

Forslaget ble trukket da det ble tatt inn i innstillingen.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

I. STATSBUJSJETT FOR 1993

1. Kirkemøtet ser det som helt nødvendig at Stortinget nå i sin budsjettbehandling fatter vedtak om en vesentlig styrking av Kap. 0295 i Statsbudsjettet. Dette for å få dekket opp den alvorlige underbudsjetteringen. Det er også nødvendig å synliggjøre kirken som et satsingsområde med hensyn til økt bemanning. Kirkemøtet viser her til behovet for å bedre prestenes arbeidsvilkår og tidligere Kirkemøtevedtak som peker på å styrke arbeidet med dåpsopplæringen og diakoniarbeidet i kirken.
2. Kirkemøtet beklager sterkt at vedtaket i Kirkemøtet 1991, om å gjøre dåpsopplæringen til et hovedsatsingsområde i kirken, overhode ikke er fulgt opp i Statsbudsjettet med økte bevilgninger.
3. Kirkemøtet ber om bevilgninger til Døvekirken slik at de kan sikres tilstrekkelige virkarmidler for døvekapellan og døveprest. Døvekirken må også få midler til drift som sikrer full økonomisk dekning på Post 11.
4. Kirkemøtet ber om at det sikres budsjettmidler over Statsbudsjettet som gjør det mulig å opprette det vesentligste av et medlemsregister for Den norske kirke i løpet av 1993.
5. Kirkemøtet vil peke på at Møre bispedømme og Nord-Hålogaland bispedømme nå er de eneste som

ikke har fått tildelt en stiftskapellan II-stilling. Dette bør finne sin løsning for 1993 budsjettet.

6. Kirkemøtet ber om at det bevilges kr. 400.000.- til avvikling av LVF's rådsmøte i juni 1993 i Kristiansand. Post 71 må styrkes så Den norske kirke kan oppfylle de økonomiske forpliktelser som en har påtatt seg gjennom sitt medlemskap i internasjonale organer.
7. Kirkemøtet vil understreke at når det delegeres administrative oppgaver til bispedømmerådene, må dette følges opp gjennom økte bevilgninger over lønnsbudsjettet.

Som en konsekvens av delegering fra departementet oppstår det strukturendringer i kirken. I den forbindelse må det arbeides videre med å avklare Kirkemøtets og biskopenes rolle i ny styringsstruktur.

8. Kirkemøtet ber departementet om at det opprettes stipendiatstillinger og forskerstillinger også for andre kirkelige stillingsgrupper enn prester. En forventer at departementet legger til rette for at kirkelige organer gis innflytelse på utdelingen av de nå etablerte stipend og for tilsvarende framtidige stipendordninger.
9. Kirkemøtet er glad for at departementet arbeider med en Stortingsmelding om Sjømannsmisjonen/ Norske kirke i utlandet. Det er viktig at også Kirkerådet blir trukket inn i arbeidet med meldingen.

II. STATSBUDSJETTET FOR 1994

1. Statsbudsjettet 1994,
Kap. 0294 - Kirkerådet

Kirkemøtet foreslår disse prioriterte områder med sikte på Statsbudsjettet for 1994, Kap. 0294 for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

- Bevilgningen på Post 01 må være så stor at alle eksisterende stillingshjemler i Kirkerådet kan besettes.
- Mellomkirkelig Råds tap av renteinntekter som følge av overgang til Statsbudsjettet må kompenseres.

- Bevilgningen på Post 01 må bli stor nok til å dekke nødvendige vikarutgifter når eventuelle sykepermisjoner og nedkomstpermisjoner oppstår.
- Bevilgningene på Post 11 må dekke de reelle utgiftene og omfanget av den virksomhet som er forutsatt.
- Tilskuddet fra departementet til Kirkerådet må økes så det sikres full budsjettering for stillingen som konsulent for samisk kirkeliv og for driften av Samisk kirkeråd.
- Tilskuddet til felleskirkelige tiltak på Post 71 må styrkes, slik at Den norske kirke kan oppfylle sine internasjonale og økumeniske forpliktelser og ivareta forpliktelsene i forhold til det nyopprettede Norges Økumeniske Råd.
- Det må sikres en tilfredsstillende felles økonomi for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

2. Statsbudsjettet 1994,
Kap. 0294 - Bispedømmerådene

De samme finansieringsbehov for Postene 01 og 11 gjør seg også gjeldende for all administrasjon på bispedømmeplan (jf. forslag til vedtak II, 1, strekpunkt 1, 3 og 4).

3. Statsbudsjettet 1994,
Kap. 0295

Kirkemøtet har gjentatte ganger pekt på behovet for en vesentlig styrking av den kirkelige bemanning. Regnskapstallene viser at det allerede foreligger en klar underbudsjettering av Kap. 0295. Det er nødvendig både å dekke inn underbudsjetteringen og å gi budsjettgrunnlag for en bedre utbygd kirkelig bemanning. Kirkemøtet venter at kirken blir et særlig satsingsområde i budsjettet for 1994 og de følgende år.

III. VEDTEKTSENDRINGER

I FORHOLD TIL
KIRKERÅDET'S,
MELLOMKIRKELIG RÅD'S OG
SAMISK KIRKERÅD'S REGNSKAPER
OG BUDSJETT

1. Kirkerådets regnskapsplikt overfor Kirkemøtet

utgår. Vedtaket i sak KM 3/86, pkt. c, oppheves. Eventuelle merknader fra Riksrevisjonen skal forelegges Kirkemøtets protokollkomite.

2. Mellomkirkelig Råds regnskapsplikt overfor Kirkemøtet utgår. Statuttene endres i samsvar med dette.
3. Kirkerådet tilpliktes å legge frem budsjett for Kirkemøtet som omfatter budsjett for Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd. Vedtaket i sak KM 21/85, pkt. 1, presiseres i samsvar med dette.
4. Mellomkirkelig Råd tilpliktes å sende sitt budsjett til Kirkerådet. Statuttene endres i samsvar med dette.
5. Samisk kirkeråd tilpliktes å sende sitt budsjett til Kirkerådet. Dette nedfelles i statuttene.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 8/92: SÆRFOND II

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

- Dokument 8.1 SAKSUTGREIING
- Dokument 8.2 SÆRFOND II
- RAPPORT 1991-92
- Dokument 8.3 SÆRFOND II
- KONSEKVENSANALYSE

Komite E har motteke merknader frå Komite A, B, C og F til denne saka. Merknadene er for det meste innarbeidd i Komite E sine kommentarar.

INNSTILLING FRÅ KOMITE E:

Saksorientering

I samsvar med vedtak i sak KM 6/88 (pkt. 1 og 2 i vedtaket) skal Kyrkjemøtet kvart år vedta satsingsområde for bruk av midlar frå Særfond II.

Kyrkjemøtet 1991 vedtok desse satsingsområda:

I. Hovedsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja (5 år) - dvs. 1.1.1992 - 31.12.1996

II. Andre satsingsområde

a) Nye satsingsområde 1991:

- Det økumeniske tiåret (til 1998)
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (3 år)
- dvs. 1.10.1991 - 1.10.1994
- Samisk kyrkjeliv/Samisk råd for Den norske kyrkja
- ikkje tidsavgrensa

b) Tidlegare vedtekne satsingsområde:

- "Gudstenestefornyng og evangelisering er vedteke for perioden 1990-93 - dvs. t.o.m. 1.2.1994
- "Leing i kyrkjelyden" er vedteke for ein periode fram til 1994 - dvs. t.o.m. 1. halvår 1994
- Prosjektering av "Norske Kyrkjedagar 1993" - dvs. t.o.m. juli 1993
- Stifting av "Stiftinga Kyrkjeforsking" (handsamast på nytt av Kyrkjemøtet 1992)

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

- Kyrkjerådet får fullmakt til å disponere ein del av løyvingane til egne eller andre instansar sine prosjekt og tiltak.
- Oppfølging av "Ung i kyrkja" og "Miljøkonferansen 1992" er område som Kyrkjerådet vert beden om å vere merksam på ved tildeling av midlar.

*

I samsvar med ovannemnde vedtak har Kyrkjerådet i sak KR 35/92 løyvt dei midlane som var disponible - 2.2 mill. kroner - til desse føremåla og vedteke eit budsjett for 1992.

Rapport og utgreiing om vidare framdrift finn ein i Dokument 8.2.

Kyrkjemøtet 1992 skal fastsetje satsingsområde med sikte på å løyve av dei midlane som vert disponible i 1993.

Merknader frå komiteen

Komiteen er nøgd med at det i dokumenta til Kyrkjemøtet ligg føre informative rapportar og status for dei satsingsområda som allereie er vedtekne.

I konsekvensanalysen - Dokument 8.3.- har det sneke seg inn ein summeringsfeil, slik at summen som vert att til disposisjon i 1993 vert nærmast dobla i høve til dei tala som er oppgjevne.

Komiteen vil ikkje kome med framlegg om fleire nye satsingsområde i 1993. Det har heller ikkje kome framlegg om nye satsingsområde frå andre komitear. På den måten

kan ein no konsentrere seg om dei store og viktige områda som Kyrkjemøtet tidlegare har gjort vedtak om.

Som tidlegare nemnt, gjorde Kyrkjemøtet 1991 vedtak om at "Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja" skulle vere hovudsatsingsområde dei næraste fem åra. Dersom dette verkeleg skal synleggjerast, bør det avspeglast i løyvingane i kvart av desse åra.

Kyrkjemøtet 1992 har i sak KM 12/92 gjort vedtak om å opprette Samisk kyrkjeråd frå 1.1.1993. I Statsbudsjettet for 1993 er det gjort framlegg om å finansiere Samisk kyrkjeråd med løns- og driftskostnader over Statsbudsjettet - Kap. 0294. Dersom dette vert vedteke, inneber det at det ikkje er nødvendig å bruke Særfond II-midlar til drifta av Samisk kyrkjeråd.

Komiteen vil gjere framlegg om at det vert løyvd prosjektmidlar frå Særfond II til tiltak innanfor samisk kyrkjeliv som Samisk kyrkjeråd får fullmakt til å disponere.

Det er nødvendig at kyrkja sine organ tar ansvar saman med det nyoppretta Samisk kyrkjeråd, slik at det kan stillast midlar til disposisjon utover det som går til faste, bundne utgifter.

Komiteen er kjent med at fleire søknader frå Særfond II for 1992 innanfor dette satsingsområdet vart lagt til side i påvente av at ein fekk opprette Samisk kyrkjeråd. Fleire prosjekt står difor på venteliste allereie. Ein kan nemne konfirmantbok på samisk, barne- og ungdomssangbok, Luthers store katekisme, materiell til søndagsskuleskolen. I 1986 og 1990 har Kyrkjemøtet sjølv peikt på ei rekke tiltak som bør setjast i gang innanfor samisk kyrkjeliv, jf. sak KM 28/86 og KM 15/90.

Komiteen vil tru at det vil vere nødvendig med ein prosjektperiode fram til utgangen av 1995.

Kyrkjemøtet 1992 har dessutan i sak KM 11/92 gjort vedtak om å opprette "Stiftinga Kyrkjeforskning". Dette vil også kreve midlar frå Særfond II dei næraste tre åra.

Komiteen meiner at dersom det vert kravd økonomisk støtte til Noregs Økumeniske Råd, kan det bli aktuelt å finne dekking for dette innanfor den delen av Særfond II-midlane som Kyrkjerådet får fullmakt til å disponere til eigne eller andre instansar sine prosjekt.

Fleire av dei prosjekta som det tidlegare er sett av midlar til, vil verte slutførde i 1993 - 1994. Dette inneber at det frå dette tidspunkt er langt mindre av

Særfond II-midlane som er bundne i faste prosjekt. Det er dessutan truleg at avkastinga kan bli større enn vi til no har rekna med. Kyrkjerådet bør difor arbeide med å finne relevante satsingsområde som Kyrkjemøtet 1993 kan ta stilling til - og som sikrar ein strategisk god bruk av midlane frå 1994.

Framlegg til vedtak

Løyving av Særfond II for kalenderåret 1993 går til desse føremåla:

I. Hovudsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja vert vidareført som hovudsatsingsområde i ein 5-års periode - dvs. 1.1.1992 - 31.12.1996.

II. Andre satsingsområde

a) Nye satsingsområde:

Ingen.

b) Vidareføring av tidlegare vedtekne satsingsområde:

- Kyrkjeforsking
- Det økumeniske tiåret (til 1998)
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (til 1.10.1994)
- Samisk kyrkjeliv
- Gudstenestefornyng og evangelisering (til 1.2.1994)
- Leiing i kyrkjelyden (1. fase til 1.7.1994)
- Norske Kyrkjedagar 1993

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

Kyrkjerådet får framleis fullmakt til å disponere ein del av løyvingane til eigne eller andre instansar sine prosjekt og tiltak.

Kyrkjerådet kan setje av midlar til å følgje opp Bispemøtet sitt utval "Vern om fosteret - Vern om livet" med sikte på eit satsingsområde som kan fremjast for Kyrkjemøtet 1993.

IV. Oppretting av nye organ

Kyrkjemøtet 1992 har handsama framlegg om å opprette/delta i 3 nye organ som alle kan vere avhengige av midlar frå Særfond II. Dette gjeld Samisk kyrkjeråd, Stiftinga Kyrkjeforsking og Noregs Økumeniske Råd. Dersom slik finansiering vert nødvendig, rår Kyrkjemøtet til at midlar vert prioritert på følgjande måte:

1. Samisk Kyrkjeråd
2. Stiftinga Kyrkjeforsking
3. Noregs Økumeniske Råd

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordførar: Gunnar Stave

Desse hadde ordet:

Gunnar Stave, Elise Haugland Madsen.

Endringsframlegg

Frå Elise Haugland Madsen:

Tillegg til pkt. III, 1. avsnitt:

Oppfølging av "Ung i kirken" er et område som Kirkerådet blir bedt om å være oppmerksom på ved tildeling av midler.

Votering

Framlegget fekk 70 stemmer.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Løyving av Særfond II for kalenderåret 1993 går til desse føremåla:

I. Hovudsatsingsområde

- Plan for dåpsopplæring i Den norske kyrkja

vert vidareført som hovudsatsingsområde i ein 5-års periode - dvs. 1.1.1992 - 31.12.1996.

II. Andre satsingsområde

a) Nye satsingsområde:

Ingen.

b) Vidareføring av tidlegare vedtekne satsingsområde:

- Kyrkjeforsking
- Det økumeniske tiåret (til 1998)
- Kyrkja sitt arbeid mellom menneske med psykisk utviklingshemming (til 1.10.1994)
- Samisk kyrkjeliv
- Gudstenestefornyng og evangelisering (til 1.2.1994)
- Leing i kyrkjelyden (1. fase til 1.7.1994)
- Norske Kyrkjedagar 1993

III. Til disposisjon for Kyrkjerådet

Kyrkjerådet får framleis fullmakt til å disponere ein del av løyvingane til egne eller andre instansar sine prosjekt og tiltak.

Oppfylgging av "Ung i kyrkja" er eit område som Kyrkjerådet vert beden om å vere merksame på ved tildeling av midlar.

Kyrkjerådet kan setje av midlar til å følgje opp Bispemøtet sitt utval "Vern om fosteret - Vern om livet" med sikte på eit satsingsområde som kan fremjast for Kyrkjemøtet 1993.

IV. Oppretting av nye organ

Kyrkjemøtet 1992 har handsama framlegg om å opprette/delta i 3 nye organ som alle kan vere avhengige av midlar frå Særfond II. Dette gjeld Samisk kyrkjeråd, Stiftinga Kyrkjeforsking og Noregs Økumeniske Råd. Dersom slik finansiering vert nødvendig, rår Kyrkjemøtet til at midlar vert prioritert på følgjande måte:

1. Samisk Kyrkjeråd
2. Stiftinga Kyrkjeforsking
3. Noregs Økumeniske Råd

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 9/92: MELDING OM
TILSETTINGER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 9.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 9.2 MELDING OM TILSETTINGER
- Dokument 9.3 STATISTISK OVERSIKT OVER
BISPEDØMMERÅDENE'S
TILSETTINGER
1.7.1991 - 30.6.1992

INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

I følge § 17 i Tilsettingsreglementets forskrifter skal det hvert år sendes melding til Kirkemøtet om bispedømmerådernes tilsettinger:

Bispedømmerådet skal hvert år oversende en melding til Kirkemøtet og departementet om de tilsettinger bispedømmerådet har foretatt. Meldingen skal inneholde kunngjøringen, eventuelt vedtak om fornyet kunngjøring, søkerlisten, menighetsrådets, prestens og innstillingsrådets rangering, bispedømmerådets vedtak og eventuelt vedtak om anke.

Kirkerådet har på grunnlag av opplysninger fra bispedømmerådene utarbeidet en melding om de tilsettinger som er foretatt av bispedømmerådene i perioden 1. juli 1991 til 30. juni 1992.

Kirkerådet har videre utarbeidet en statistikk som bygger på opplysningene fra bispedømmerådene for samme periode som meldingen.

Statistikken er ment å vise trender og tendenser i tilsettingspraksisen, og den er ment som grunnlag til å vurdere om tilsettingsreglementet fungerer tilfredsstillende.

Det er tredje periode det nå er utarbeidet statistikk for. For å kunne trekke relativt sikre konklusjoner om trender og tendenser i tilsettingspraksisen, er det ønskelig med ytterligere et par års erfaringer med bispedømmerådernes tilsetninger, noe Komite E også uttrykte i sine merknader under fjorårets Kirkemøtebehandling.

Kirkemøtet 1991 bemerket i sitt vedtak i KM-sak 9/91 en generell tilfredshet over hvordan tilsettingspraksisen fungerte i forhold til bestemmelsene i forskriftene når det gjaldt prester og soknediakoner. Det ble imidlertid i vedtaket bemerket "at det i framtida vil være nødvendig å observere bispedømmerådernes vektlegging av ansienitet som tilsettingskriterium" og videre "at det er nødvendig å undersøke i hvilken grad helhetskirkelige hensyn blir tilstrekkelig ivaretatt ved måten bispedømmerådene praktiserer tilsettingsmyndigheten på".

Komiteens merknader

Komiteen konstaterer at § 17 i forskriftene er fulgt ved utarbeidelse av meldingen.

Det statistiske materialet som er utarbeidet for perioden danner grunnlaget for Kirkemøtets behandling av tilsettingspraksisen.

Komiteen vil bemerke at det er nødvendig med flere års statistikk over tilsettingspraksisen før man kan trekke relativt sikre slutninger om trender og tendenser. Komiteen vil uttrykke ønsket om at det ved senere Kirkemøtebehandlinger fremlegges sammenlignede statistikk for de perioder det er ført statistikk for.

Når det gjelder å ivareta de helhetskirkelige hensyn ved tilsetting, har komiteen sett på oppsummeringen av høringsrunden om erfaring med de kirkelige reformer. Mange av høringsinstansene påpeker at det helhetskirkelige hensyn bør ivaretas bedre.

Komiteen vil peke på behovet for å supplere det statistiske materialet med opplysninger som gjør det mulig å foreta en grundigere vurdering av i hvilken grad bispedømmerådene ved sine tilsetninger ivaretar det helhetskirkelige hensyn på en tilfredsstillende måte.

Det er et ønske i komiteen at Kirkerådet fremskaffer slike opplysninger til behandlingen av samme sak 1993.

Komiteen har registrert at adgangen til å gjøre bruk av intervju er lite benyttet. Komiteen finner at bispe-

dømmerådenes intervju praksis er i samsvar med intensjonen og ordlyden i Tilsettingsreglementets § 14.

Komiteen noterer en utjevning mellom bispedømmerådene når det gjelder vektlegging av ansiennitet. De ulikheter det fremdeles er i vektlegging av kriterier kan ha forskjellige forklaringer. Antall søkere til stillingene har betydning for vurderingen ved tilsetting. Komiteen vil også peke på den betydning instruksene for prestestillingene kan medføre når det gjelder utlysningstekst og kriterier. Utlysningsteksten, som utformes i overensstemmelse med instruksene, kan bidra til å forskyve vektleggingen av ansiennitet.

Komiteen har sett på tilsettingspraksis når det gjelder kvinnelige søkere. Komiteen konkluderer på samme måte som i fjor med at kvinnelige søkere generelt hverken synes å være spesielt foretrukket eller spesielt forbigått.

Det lave antall kvinnelige søkere forklarer til en viss grad det lave antall kvinner tilsatt i prestestillinger. Dette gjelder spesielt soknepreststillinger.

Komite E uttrykte i sine merknader under sak KM 9/91 det uheldige i at kateketer uten godkjent utdanning blir fast tilsatt. Det statistiske materialet som er fremlagt inneholder ikke opplysninger som gjør det mulig å se om denne tendensen har fortsatt siste periode. Komiteen ber om at slike opplysninger blir fremskaffet til neste års Kirkemøtebehandling. Komiteen vil likevel oppfordre Kirkerådet til fortsatt å vurdere hva som kan gjøres for å sikre at kateketer som blir fast tilsatt, har godkjent utdanning.

Komiteen er klar over at mange menighetsråd opplever at deres prioriteringer ikke er fulgt opp av innstillingsråd og bispedømmeråd. Komiteen antar at dette langt på vei skyldes at innstillingsråd og bispedømmeråd har veiet menighetsrådenes uttalelse opp mot ansiennitet og helhetskirkelige hensyn.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet tar meldingen om tilsettinger for perioden 1.7.1991 - 30.6.1992 til etterretning.
2. På grunnlag av materialet om bispedømmerådenes tilsettinger for perioden 1.7.1991 - 30.6.1992 vil Kirkemøtet generelt uttale at tilsettingspraksisen i bispedømmene fungerer tilfredsstillende i forhold til forskriftene.

Samtidig vil det fortsatt være nødvendig å observere bispedømmerådenes vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium, og å undersøke i hvilken grad helhetskirkelige hensyn blir tilstrekkelig ivaretatt ved måten bispedømmerådene praktiserer tilsettingsmyndigheten på.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Lillian Rasmussen

Følgende hadde ordet:

Lillian Rasmussen.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

---

1. Kirkemøtet tar meldingen om tilsettinger for perioden 1.7.1991 - 30.6.1992 til etterretning.
2. På grunnlag av materialet om bispedømmerådenes tilsettinger for perioden 1.7.1991 - 30.6.1992 vil Kirkemøtet generelt uttale at tilsettingspraksisen i bispedømmene fungerer tilfredsstillende i forhold til forskriftene.

Samtidig vil det fortsatt være nødvendig å observere bispedømmerådenes vektlegging av ansiennitet som tilsettingskriterium, og å undersøke i hvilken grad helhetskirkelige hensyn blir tilstrekkelig ivaretatt ved måten bispedømmerådene praktiserer tilsettingsmyndigheten på.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 10/92: TIDFESTING AV
KYRKJEMØTET 1994

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

Dokument 10.1 SAKSUTGREIING

INNSTILLING FRÅ KOMITE A:

Saksorientering

I Møteføresegna for Kyrkjemøtet (§ 1-1) står det at Kyrkjemøtet det eine året tidfester Kyrkjemøtet dei to neste åra, etter framlegg frå Kyrkjerådet.

Møteføresegna rår til at "Kirkemøtet bør finne sted på noenlunde samme tid hvert år". Dette har og vore praktisert ettersom Kyrkjemøtet kvart år har funne stad i november månad.

Det har tidlegare kome fram ønske om at Kyrkjemøtet ikkje må falle saman med Helgemessesundag eller Grunnskuleveka som er første veka i november. I 1994 fell Helgemessesundag på 6. november.

I saksframstillinga vert og eit anna høve trekt fram som er viktig å ta omsyn til, budsjetthandsaminga i Stortinget. Handsaminga av kyrkjebudsjettet skjer i månadskiiftet november/desember. Kyrkjemøtet sitt vedtak bør difor nå Stortinget innan midten av november.

Merknader frå komiteen

Tidfesting av Kyrkjemøtet må verte fastsett ut frå to hovudomsyn: 1) Omsynet til Helgemessesundag og 2) omsynet til handsaminga av kyrkjebudsjettet i Stortinget.

Komiteen meiner det er viktig at Kyrkjemøtet ikkje fell saman med Helgemessesundag. Denne sundagen er ein spesiell merkedag for mange menneske, ein dag då det er sær viktig at dei tilsette i kyrkjelyden er til stades og saman med dei som sørgjer. Dessutan er det i mange

kyrkjelydar denne sundagen eigne arrangement på kvelds-tid. Mange av kyrkjemøtedelegatane, spesielt prestar, organistar/kantorar og diakonar, vil difor ikkje kunne reise til Kyrkjemøtet før den påfølgjande dagen.

Det andre omsynet som ein må ta, er handsaminga av kyrkjebudsjettet i Stortinget. Kyrkjemøtet bør ikkje finne stad så seint at ein ikkje får formidla møtet sine synspunkt til Stortinget i tide. Difor bør møtet verte halde innan midten av november.

Komiteen er ikkje samd i Kyrkjerådet sitt framlegg til vedtak, da dette framlegget inneber å starte Kyrkjemøtet på Helgemessesundag, 6. november. Det vil også verte noko seint å halde møtet veka etter, i veke 46, av omsyn til budsjetthandsaminga i Stortinget. Men komiteen meiner likevel at dersom ein må velje mellom desse to omsyna, vil komiteen la omsynet til Helgemessesundag gå foran omsynet til budsjetthandsaminga.

Komite A vil rå til eit framlegg som tek omsyn til begge desse faktorane som er nemnde over. Komiteen vil gjere framlegg om at Kyrkjemøtet 1994 vert halde frå fredag 11. til onsdag 16. november.

I tillegg til at dei to nemnde omsyna vert tekne vare på, har framlegget fleire positive sider.

For det første vil komiteen framheve at sundagen ved dette framlegget kjem midt i Kyrkjemøtet. Dermed kan kyrkjemøtemedlemene på ein annan måte enn i dag vere med på, og prege gudstenestene på den staden der Kyrkjemøtet vert halde. Prestar, organistar/kantorar og andre del-takarar kan delta aktivt i gudstenestene og slik gjere Kyrkjemøtet meir synleg, og samstundes vere med og gjere det lokale gudstenestelivet rikare.

Sundagen kan vidare verte dagen for hovudforedraget, med påfølgjande spørsmål og samtale. På denne måten kan ein skilje samtalen etter hovudforedraget frå generaldebat-ten. Dette vil gi Kyrkjemøtet sitt hovudtema ein rime-leg sjanse til også å verte Kyrkjemøtet si hovudsak.

Det har vorte ein tradisjon å ha eit sosialt samvere omlag midtvegs i møtet. Dette samveret ville etter ko-miteen sitt framlegg passe godt å ha på sundagskvelden.

Komiteen vil vidare peike på dei økonomiske føremonene det vil gi å arrangere Kyrkjemøtet over ei helg. I tillegg til innsparing på reisebudsjettet som følgje av rabattsystema på fly, kan mange hotell gi rimelegare tilbod i helgane.

Komiteen sitt framlegg har også den positive sida at

delegatar med lang reise vil kunne reise på yrkedagar og dermed korte ned reisetida betydeleg, da kommunikasjonsane er betre på yrkedagar enn i helgane.

Framlegg til vedtak

Kyrkjemøtet i 1994 vert halde frå fredag 11. til onsdag 16. november.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Even K. Fougner
Saksordførar: Ingunn Hellevik

Desse hadde ordet:

Ingunn Hellevik.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Kyrkjemøtet i 1994 vert halde frå fredag 11. til onsdag 16. november.

*

Vedteke mot 1 røyst.

*

Sak KM 11/92: STIFTINGA KYRKJEFORSKING

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

Dokument 11.1 SAKSUTGREIING

Dokument 11.2 UTGREIING "KIFO - STIFTINGA
KYRKJEFORSKING - SENTER FOR
FORSKING I SAMTID OG KYRKJE",
SEPTEMBER 1991

Andre dokument:

- Intensjonsavtalar frå:
  - Det teologiske Menighetsfakultetet
  - Det teologiske fakultet (UiO)
  - Det praktisk-teologiske seminar
  - Diakonhjemmets høgskolesenter
  - Institutt for Kristen Oppseding (IKO)
- Brev frå departementet av 24.6.1992
- Notat frå Komite A

INNSTILLING FRÅ KOMITE C:

Saksutgreiing

Kyrkjemøtet 1988 gjorde etter initiativ frå Kyrkjemøtet 1986 vedtak om at det var ynskjeleg å få etablert ei særskilt kyrkjeleg stifting med ansvar for forskning, utgreiing og utviklingsarbeid (sak KM 14/88). I Kyrkjemøtet sitt vedtak blir det peika på at føresetnadene for ei slik etablering er at ein finn fram til ei tenleg finansieringsordning og at det blir lagt vekt på å få i stand eit godt samarbeid med andre institusjonar som driv forskning som er viktig for kyrkja.

Kyrkjemøtet 1989, 1990 og 1991 fylgde opp dette vedtaket ved å fastsetje Kyrkjeforskning som satsingsområde for Særfond II, og Kyrkjerådet sette av midlar frå fondet både for 1990 og 1991.

Det har tatt tid å innfri føresetnadene som er fastsette i Kyrkjemøtet sitt vedtak. Det har vore naudsynt med drøftingar med aktuelle samarbeidspartar om val av orga-

nisasjonsform, styringsmodell og finansieringsmåtar for eit slikt samarbeid. Dette er grunnen til at saka ikkje har vore fremja til ny handsaming før på dette Kyrkjemøtet.

Når saka no er lagt fram for Kyrkjemøtet 1992, er det ut frå Kyrkjerådet si vurdering av at føresetnadene i Kyrkjemøtet i sak KM 14/88 er innfridde. Dette er skjedd ved at desse 5 institusjonane har underteikna intensjonsavtalar om å gå inn i eit samarbeid om å skipa Stiftinga Kyrkjeforskning som eit prøveprosjekt for 3 år: Det teologiske Menighetsfakultetet, Det teologiske fakultet (UiO), Det praktisk-teologiske seminar, Diakonhjemmets Høgskolesenter og Institutt for Kristen Oppseding (IKO). Dette er og stadfesta frå institusjonane direkte i møte med komiteen under Kyrkjemøtet.

Det er vidare skjedd ved at departementet har gjeve tilsegn om omfattande delfinansiering av arbeidet over departementet sin del av Særfond II.

Kyrkjerådet har i si tilråding til Kyrkjemøtet uttrykt ynskje om at Stiftinga Kyrkjeforskning no blir ein realitet. Føresetnadene for dette bør etter Kyrkjerådet si vurdering vera at alle dei 5 hovudsamarbeidspartane står ved sin intensjon om å bli med i stiftinga.

Komiteen sine merknader

* FORSKING OM KYRKJE, SAMFUNN OG LOKALMILJØ

Kyrkjemøtet har i 1988 streka under trongen for å styrke den kyrkjelege innsatsen når det gjeld kyrkjeforskning i samtida. Den akademiske tradisjon for forskning i kyrkja, knytta til dei teologiske fakulteta si verksemd, er i stor grad grunnforskning innanfor dei tradisjonelle teologiske disiplinane. Kyrkja sin kunnskap om det daglege arbeidet i kyrkjelydane i ulike delar av landet, om kyrkja sine funksjonar og kommunikasjonsmåtar i samfunnet, er til denne tid i liten grad dokumentert og systematisert. Dette inneber at grunnlaget for kyrkjelege avgjerder av ulike slag, for prioriteringar og utmeisling av kyrkja sine strategiar for framtida ofte manglar viktige føresetnader.

Dette er eit problem ikkje berre for kyrkjelege sentralorgan og kyrkjelege utval av ulike slag. Alle med ansvar og arbeid i kyrkja - på lokalt, regionalt og sentralt nivå - treng dokumentert kunnskap og innsikt i korleis Den norske kyrkja arbeider og kva funksjonar kyrkja har i lokalsamfunn og storsamfunn.

Kyrkja har som oppdrag å bera fram ein bodskap. Men å nå fram er ikkje berre eit spørsmål om å ha noko å seia. Det er og viktig å vita korleis det skal formidlast slik at det når fram til dei menneske og til den kultur kyrkja lever midt oppe i. Kunnskap om kyrkja i samfunnet - og om samfunnet kring kyrkja - er naudsynt om kyrkja skal forstå seg sjølv og forstå korleis ho verkar og blir oppfatta.

I vårt samfunn, der kvardagen og framtida for alle menneske i stor mon er basert på forskning og forskingsresultat, er det avgjerande viktig for kyrkja å vera til stades som premissleverandør og deltakar i denne sida ved samfunnslivet. Det er trong for forskning i samfunnsproblem, kulturell og sosial utvikling, med utgangspunkt i dei spørsmåla kyrkja stiller.

Den norske kyrkja treng ei planmessig oppfylgging av kyrkjelydane sitt lokale utviklingsarbeid og dei livskraftige impulsar frå grasrota som veks fram på ulike stader og til ulike tider i kyrkja. Å fokusere på det som skjer i møte mellom kyrkje og folk i lokalmiljø og samfunnet som heilskap, er å innhente og formidle informasjon og impulsar som kan kome heile kyrkja til gode. Det vil og kunne føra dei tradisjonelle kyrkjelege forskingsinstitusjonane i nærare kontakt med aktuelle problemstillingar i kyrkje og samfunn.

* SAMORDNING OG FORMIDLING

Den teologiske og kyrkjelege forskning som i dag blir utført ved dei ulike kyrkjelege forskings- og utdanningsinstitusjonane, er i liten grad samordna. Det er heller ikkje utbygd eit formidlingsapparat som tar seg av den viktige oppgåva det er å formidle resultat frå forskingsarbeidet til ulike brukargrupper. Eit samarbeid der dei ulike institusjonane går saman for å styrke det tverrfaglege samarbeidet og samordne forskingsverksemd og forskingsformidling, vil vera ei tenleg ordning for den kyrkjelege forskings- og utgreiingsverksemda.

* PRIORITERING

Dei kyrkjelege organa har liten innverknad på utviklinga av forskingsprogram og prioriteringar når det gjeld den kyrkjeforskning som blir gjort i dag. Kyrkjemøtet sine egne ynskje om evaluering og forskning innanfor satsingsområda (t.d. dåpsopplæring, samisk kyrkjeliv) bør fylgjast opp ut over det som i dag blir gjort av Kyrkjerådet. Kyrkjemøtet/Kyrkjerådet vil i dette samarbeidet få innverknad når det gjeld

prioriteringar og profil på den kyrkjeforsking som her kan utførast.

* KIFO - NOREG

Komiteen er glad for at det har vore mogeleg å få til eit så breidt samarbeid omkring Stiftinga Kyrkjeforsking. Dette gjeld ikkje berre dei institusjonane som har underteikna intensjonsavtale som hovudsamarbeidspart, men og alle dei andre institusjonane som har signalisert ynskje om tilknytning til stiftinga. Dette gjeld Misjonshøgskolen, Universitetet i Tromsø, Møre og Romsdal Distrikthøgskole, Alta lærerhøgskole/ Finnmark Distrikthøgskole, Norsk Lærerakademi, Institutt for sjelesorg/Forskningsinstituttet ved Modum Bads Nerve-sanatorium. Dette er med på å profilere stiftinga som ei KIFO - Noreg og ikkje berre eit KIFO - Oslo.

Komiteen har i denne samanhengen og merka seg framlegget om styresamansetjing som inneber at Kyrkjerådet oppnemner 3 personar mot tidlegare 2. Fleire av dei institusjonane som er nemnde ovanfor, har gjeve uttrykk for ynskje om å vera representerte i styret. Komiteen legg vekt på at den nasjonale profilen i KIFO og blir ivaretatt ved Kyrkjerådet si oppnemning av styremedlemer.

Komiteen viser elles til vedtektene for stiftinga om eit fagleg råd "sett saman av representantar for stiftaren, Kyrkjedepartementet, hovudsamarbeidspartane, institusjonar som har faglege samarbeidsavtalar for minimum eitt år, Mellomkyrkjeleg Råd, Samisk kyrkjeråd og andre som styret gjer vedtak om å innby".

* ØKONOMI

Komiteen har vurdert dei økonomiske konsekvensanalyser som ligg føre i saksframlegget frå Kyrkjerådet i denne saka og i sak KM 8/92 - Særfond II. Komiteen har etter ei samla vurdering kome fram til at framlegget til finansieringsordning for prøveperioden på 3 år er forsvarleg. Komiteen har lagt vekt på fylgjande vurderingar:

Ei tildeling frå Kyrkjemøtet sin del av Særfond II til dette føremålet vil utløysa vesentlege bidrag både frå departementet sin del av fondet og - gjennom samarbeidsavtalane - 0,5 årsverk frå kvar av samarbeidspartane. Komiteen vurderer dette som ei god investering av midlar til forskingsføremål.

Komiteen er vidare samd i Kyrkjerådet si understre-

king av at tildeling av midler til kyrkjeforsking ikkje er å forstå som eitt føremål, men vil koma mange ulike sider av kyrkja sitt arbeid til gode. Mange ulike prosjekt innanfor ulike deler av Kyrkjemøtet sine satsingsområde vil kunne dra nytte av KIFO.

Komiteen ser det som ynskjeleg at finansieringa av stiftinga (m.a. fordelinga mellom bruk av Kyrkjemøtet og departementet sin del av Særfond II-midlane) blir drøfta vidare med departementet. Etablering av KIFO vil opne for alternativ finansiering gjennom forskingsmidler, oppdragsforsking o.l.

Merknader frå mindretalet

Mindretalet i komiteen ser og trongen for å få utført forskingsprosjekt for Den norske kyrkja. Mindretalet ser likevel ikkje trongen for ei ny institusjonell overbyggjing over dei eksisterande forskingsinstitusjonane.

Mindretalet meiner at framlegget om å skipa Stiftinga Kyrkjeforsking vil binda opp store økonomiske ressursar, ikkje minst til administrasjon. Mindretalet har merka seg at spørsmålet om ikkje framlegget undervurderer kostnadene ved å skipa og vedlikehalde KIFO og er reist i notatet frå Komite A.

Framlegg til vedtak frå fleirtalet i komiteen (14 medlemer):

1. Kyrkjemøtet sluttar seg til planane om å etablere ei sjølvstendig stifting som skal ha i oppgåve å stimulere til, drive og formidle forskings-, utgreiings- og utviklingsarbeid i kyrkja.
2. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet i oppdrag å etablere "Stiftinga Kyrkjeforsking".

Dette vert gjort etter den modellen som ligg føre i utgreiinga om KIFO av september 1991.

"Stiftinga Kyrkjeforsking" vert etablert med dei vedtektene som ligg føre i utgreiinga om KIFO av september 1991 og med dei endringane som ligg føre i saksframlegget frå Kyrkjerådet.

3. For at "Stiftinga Kyrkjeforsking" skal etablerast, set Kyrkjemøtet som vilkår at dei 5 som har under-

teikna intensjonsavtalen vert med som hovudsamarbeidspartar.

4. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet gå inn som den sjette hovudsamarbeidsparten i "Stiftinga Kyrkjeforsking".
5. Kyrkjemøtet overlet til styret for stiftinga å ta stilling til lokaliseringa av "Stiftinga Kyrkjeforsking".
6. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet setje av midlar frå Særfond II for ein prøveperiode på 3 år, og føreset at hovudsamarbeidspartane oppfyller dei økonomiske pliktene sine.
7. Verksemda skal evaluerast etter 3 år. Kyrkjemøtet vil då vurdere vidare engasjement, organisasjonsmodell og permanent finansieringsordning for dette føremålet.

Framlegg til vedtak frå
mindretalet
(2 medlemmer):

Saka blir sendt attende til Kyrkjerådet for vidare utgreiing. Kyrkjerådet blir bede om å utgreia enklare alternativ for å få utført kyrkjerelatert forskning utan å skipa eit eige senter for kyrkjeforsking.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Even K. Fougner
Saksordførar: Olav Øygard

Desse hadde ordet:

Olav Øygard, Gunvor Leknes Frøyland, Oddmund Brundtland, Hans Olav Høivik, Vidar Horsfjord, Gunnar Stave, Ole D. Mjøs, Astrid Grude Eikseth, Leiv I. Møen, Ernst Baasland, Nils-Tore Andersen, Anne Glennås, Torstein Jørgensen, Øystein Larsen, Andreas Aarflot, Magne T. Hjorthaug, Kristian Stendahl, Gunvor Heiene, Nils Valde, Turid Karlsen Seim, Berge Furre, Harald Gammelsæter, Berta Heitmann, Bjørn Mathiassen, Helga Hjetland.

Endringsframlegg:

Frå Andreas Aarflot:

I stedet for 2. avsnitt av komiteflertallets forslag:

Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med den modell som er foreslått, med tanke på å legge til rette for at flere av de regionale forskningsmiljøer i landet kan komme med som fullverdige hovedsamarbeidspartnere helt fra starten av.

Det bør samtidig utredes nærmere hva det innebærer at Kirkerådet selv går inn som hovedsamarbeidspartnere.

De endringer i vedtektene som måtte følge av dette videre arbeid, legges fram for Kirkemøtet 1993. Samtidig bør spørsmålet om lokalisering utredes slik at Kirkemøtet også kan ta stilling til dette.

Votering:

Dirigenten foreslo:

Saka vert send attende til komiteen, med den skriftlege og dei muntlege kommentarar som kom fram under handsaminga.

Forslaget vart samrøystes vedteke.

*

Under PLENUMSBEHANDLING 1 reiste Protokollkomiteens formann spørsmål om mulig inhabilitet for einssilde medlemmer i Komite C.

Dirigentskapet avgjorde at forhandlingene skulle halde fram ut sesjonen og spørsmålet om inhabilitet verte avklart.

Ved opninga av neste sesjon gjorde Protokollkomiteens formann rede for at spørsmålet var avklart og at det ikkje forelå inhabilitet.

NY INNSTILLING FRÅ KOMITE C:

Saksutgreiing

Kyrkjemøtet 1988 gjorde etter initiativ frå Kyrkjemøtet 1986 vedtak om at det var ynskjeleg å få etablert ei særskilt kyrkjeleg stifting med ansvar for forskning, utgreiing og utviklingsarbeid (sak KM 14/88). I Kyrkjemøtet sitt vedtak blir det peika på at føresetnadene for ei slik etablering er at ein finn fram til ei tenleg finansieringsordning og at det blir lagt vekt på å få i stand eit godt samarbeid med andre institusjonar som driv forskning som er viktig for kyrkja.

Kyrkjemøtet 1989, 1990 og 1991 fylgde opp dette vedtaket ved å fastsette Kyrkjeforskning som satsingsområde for Særfond II, og Kyrkjerådet sette av midlar frå fondet både for 1990 og 1991.

Det har tatt tid å innfri føresetnadene som er fastsette i Kyrkjemøtet sitt vedtak. Det har vore naudsynt med drøftingar med aktuelle samarbeidspartar om val av organisasjonsform, styringsmodell og finansieringsmåtar for eit slikt samarbeid. Dette er grunnen til at saka ikkje har vore fremja til ny handsaming før dette Kyrkjemøtet.

Når saka no er lagt fram for Kyrkjemøtet 1992, er det ut frå Kyrkjerådet si vurdering av at føresetnadene i Kyrkjemøtet i sak KM 14/88 er innfridde. Dette er skjedd ved at desse 5 institusjonane har underteikna intensjonsavtalar om å gå inn i et samarbeid om å skipa Stiftinga Kyrkjeforskning som eit prøveprosjekt for 3 år: Det teologiske Menighetsfakultet, Det teologiske fakultet (UiO), Det rapktisk-teologiske seminar, Diakonhjemmets Høgskolesenter og Institutt for Kristen Oppseding (IKO). Dette er og stadfesta frå alle institusjonane direkte i møte med komiteen under Kyrkjemøtet.

Det er vidare skjedd ved at departementet har gjeve tilsegn om omfattande delfinansiering av arbeidet over departementet sin del av Særfond II.

Kyrkjerådet har i si tilråding til Kyrkjemøtet uttrykt ynskje om at Stiftinga Kyrkjeforskning no blir ein realitet. Føresetnadene for dette bør etter Kyrkjerådet si vurdering vera at alle dei 5 hovudsamarbeidspartane står ved sin intensjon om å bli med i stiftinga. Kyrkjerådet vil og gå inn som hovedusamarbeidspart i KIFO.

Komiteen sine merknader

- * FORSKING OM KYRKJE, SAMFUNN OG LOKALMILJØ

Kyrkjemøtet har i 1988 streka under trongen for å styrke den kyrkjelege innsatsen når det gjeld kyrkjeforskning i samtida. Den akademiske tradisjonen for forskning i kyrkja, knytta til dei teologiske fakulteta si verksemd, er i stor grad grunnforskning innanfor dei tradisjonelle teologiske disiplinane. Forskningsoppgåver sprunge ut frå kyrkjelydane sine praktiske røynsler, kyrkja sin kunnskap og det daglege arbeidet i kyrkjelydane i ulike delar av landet, om kyrkja sine funksjonar og kommunikasjonsmåtar i samfunnet, er til denne tid i mindre grad dokumentert og systematisert. Dette inneber at grunnlaget for kyrkjelege avgjerder av ulike slag,

for prioriteringar og utmeisling av kyrkja sine strategiar for framtida kan mangla viktige føresetnader.

Dette er eit problem ikkje berre for kyrkjelege sentralorgan og kyrkjelege utval av ulike slag. Alle med ansvar og arbeid i kyrkja - på lokalt, regionalt og sentralt nivå - treng dokumentert kunnskap og innsikt i korleis Den norske kyrkja arbeider og kva funksjonar kyrkja har i lokalsamfunn og storsamfunn.

Kyrkja har som oppdrag å bera fram ein bodskap. Men å nå fram er ikkje berre eit spørsmål om å ha noko å seia. Det er og viktig å vita korleis det skal formidlast slik at det når fram til dei menneske og til den kultur kyrkja lever midt oppe i. Kunnskap om kyrkja i samfunnet - og om samfunnet kring kyrkja - er naudsynt om kyrkja skal forstå seg sjølv og forstå korleis ho verkar og blir oppfatta.

I vårt samfunn, der kvardagen og framtida for alle menneske i stor mon er basert på forskning og forskingsresultat, er det avgjerande viktig for kyrkja å vera til stades som premissleverandør og deltakar i denne sida ved samfunnslivet. Det er trong for forskning i samfunnsproblem, kulturell og sosial utvikling med utgangspunkt i dei spørsmåla kyrkja stiller.

Den norske kyrkja treng ei planmessig oppfylgging av kyrkjelydane sitt lokale utviklingsarbeid og dei livskraftige impulsane frå grasrota som veks fram på ulike stader og til ulike tider i kyrkja. Å fokusere på det som skjer i møte mellom kyrkje og folk i lokalmiljø og samfunnet som heilskap, er å innhenta og formidla informasjon og impulsar som kan kome heile kyrkja til gode. Det vil og kunne føra dei tradisjonelle kyrkjelege forskingsinstitusjonane i nærare kontakt med aktuelle problemstillingar i kyrkje og samfunn.

* SAMORDNING OG FORMIDLING

Den kyrkjeforskning som i dag faktisk blir utført ved ulike forskings- og utdanningsinstitusjonar, er i liten grad samordna. Det er heller ikkje utbygt eit formidlingsapparat som tar seg av den viktige oppgåva det er å formidle resultat frå forskingsarbeidet til ulike brukargrupper. Eit samarbeid der dei ulike institusjonane går saman for å styrke det tverrfaglege samarbeidet og samordne forskingsverksemd og forskingsformidling, vil vera ei tenleg ordning for denne forskings- og utgreiingsverksemda.

* PRIORITERING

Dei kyrkjelege organa har liten innverknad på utviklinga av forskingsprogram og prioriteringar når det gjeld den kyrkjeforskning som blir gjort i dag. Kyrkjemøtet sine eigne ynskje om evaluering og forskning innanfor satsingsområda (t.d. dåpsopplæring, samisk kyrkjeliv) bør fylgjast opp ut over det som i dag blir gjort av Kyrkjerådet. Kyrkjemøtet/Kyrkjerådet vil som kyrkjelydane sine organ i dette samarbeidet få innverknad når det gjeld prioriteringar og profil på den kyrkjeforskning som her kan utførast.

* KIFO - NOREG

Komiteen er glad for at det har vore mogeleg å få til eit så breidt samarbeid omkring Stiftinga Kyrkjeforskning. Dette gjeld ikkje berre dei institusjonane som har underteikna intensjonsavtale som hovudsamarbeidspart, men og alle dei andre institusjonane som har signalisert ynskje om tilknytning til stiftinga. Dette gjeld Misjonshøgskolen, Universitetet i Tromsø, Møre og Romsdal Distrikthøgskole, Alta lærerhøgskole/ Finnmark Distrikthøgskole, Norsk Lærerakademi, Institutt for sjelesorg/Forskningsinstituttet ved Modum Bads Nerve-sanatorium. Dette er med på å profilere stiftinga som eit breidt nasjonalt forskingsnettverk, som ei KIFO - Noreg og ikkje berre eit KIFO - Oslo.

Skilnaden mellom ein hovudsamarbeidspart og ein institusjon med prosjekttilknytning til KIFO ligg fyrst og fremst i at hovudsamarbeidspartane i prøveperioden har forplikta seg til ein fast årleg forskingsinnsats i KIFO-regi som svarer til 0,5 årsverk, medan dei andre berre vil ha tilknytning gjennom ein skilde prosjekt. Det er likevel fullt mogeleg for desse institusjonane å gå inn som hovudsamarbeidspartar på eit seinare tidspunkt i prøveperioden om dei finn ut at dei har ressursar til dette. Det er ikkje naudsynt at all forskning i KIFO sin regi føregår i Oslo.

Komiteen har i denne samanhengen og merka seg framlegget om styresamansetjing som inneber at Kyrkjerådet oppnemner 3 personar mot tidlegare 2. Fleire av dei institusjonane som er nemnde ovanfor, har gjeve uttrykk for ynskje om å vera representerte i styret. Komiteen legg vekt på at den nasjonale profilen i KIFO og blir ivaretatt ved Kyrkjerådet si oppnemning av styremedlemer.

Komiteen viser elles til vedtektene for stiftinga om eit fagleg råd "sett saman av representantar for

stiftaren, Kyrkjedepartementet, hovudsamarbeidspartane, institusjonar som har faglege samarbeidsavtalar for minimum eitt år, Mellomkyrkjeleg Råd, Samisk kyrkjeråd og andre som styret gjer vedtak om å innby".

* MODELLER FOR ORGANISERING

Det kan tenkjast ulike modellar for organisering av denne verksemda. Den konkrete modellen som no ligg føre i framlegget frå Kyrkjerådet og hovudsamarbeidspartane, er utvikla frå den hovudmodellen Kyrkjemøtet i 1988 slutta seg til.

Komiteen ser det som naturleg at partane fører vidare samtalene om mindre tilpasningar i organisasjonsstrukturen med sikte på å utvikla og styrka tilknyttinga for institusjonar utanfor Oslo-området slik at fleire av dei kan bli med som hovudsamarbeidspart.

Komiteen ser det vidare som naudsynt at Kyrkjerådet så snart som råd får avklart tilhøve mellom rollene sine som stiftar og hovudsamarbeidspart i denne saka.

* ØKONOMI

Komiteen har vurdert dei økonomiske konsekvensanalysane som ligg føre i saksframlegget frå Kyrkjerådet i denne saka og i sak KM 8/92 - Særfond II. Komiteen har etter ei samla vurdering kome fram til at framlegget til finansieringsordning for denne prøveperioden på 3 år er forsvarleg. Komiteen har lagt vekt på fylgjande vurderingar:

Ei tildeling frå Kyrkjemøtet sin del av Særfond II til dette føremålet vil utløysa vesentlege bidrag både frå departementet sin del av fondet og - gjennom samarbeidsavtalane - ein innsats svarende til 0,5 årsverk frå kvar av samarbeidspartane, medrekna Kyrkjerådet. Komiteen vurderer dette som ei god investering av midlar til forskingsføremål.

Komiteen er vidare samd i Kyrkjerådet si understreking av at tildeling av midler til kyrkjeforskning ikkje er å forstå som eitt føremål, men vil koma mange ulike sider av kyrkja sitt arbeid til gode. Mange ulike prosjekt innanfor ulike deler av Kyrkjemøtet sine satsingsområde vil kunne dra nytte av KIFO.

Finansieringa av stiftinga (m.a. fordelinga mellom bruk av Kyrkjemøtet og av departementet sin del av

Særfond II-midlane) vil bli drøfta vidare mellom Kyrkjerådet og departementet. Komiteen har i møte med departementet tatt opp dette spørsmålet, og det er klart at departementet vil gå tungt inn i finansieringa av KIFO om stiftinga blir etablert. Det er samstundes sjølvstundt at Kyrkjemøtet sjølv må syna vilje til eiga satsing på dette området.

Etablering av KIFO vil opne for alternativ finansiering gjennom forskingsmidler, oppdragsforskning o.l.

* LOKALISERING

Komiteen har vurdert spørsmålet om lokalisering av stiftinga. Komiteen ser det ikkje som aktuelt å gå inn i ei konkret vurdering av dei ulike alternativa sidan grunnlaget for ei slik konkret avgjerd ikkje er utgreia for Kyrkjemøtet.

Komiteen har tillit til at hovudsamarbeidspartane vil finna fram til ei løysing på dette spørsmålet som tar omsyn både til økonomi, faglege vurderingar og til at dei sentrale forskingsmiljøa får ein mest mogeleg lik relasjon til staden.

Merknader frå
mindretalet

Mindretalet i komiteen ser og trongen for å få utført forskingsprosjekt for Den norske kyrkja. Mindretalet ser likevel ikkje trongen for ei ny institusjonell overbygging over dei eksisterande forskingsinstitusjonane.

Mindretalet meiner at framlegget om å skipa Stiftinga Kyrkjeforskning vil binda opp store økonomiske ressursar, ikkje minst til administrasjon. Mindretalet har merka seg at spørsmålet om ikkje framlegget undervurderer kostnadene ved å skipa og vedlikehalde KIFO og er reist i notatet frå Komite A.

Framlegg til vedtak frå
fleirtalet i komiteen
(14 medlemmer):

1. Kyrkjemøtet sluttar seg til planane om å etablere ei sjølvstendig stifting som skal ha i oppgåve å stimulere til, drive og formidle forskings-, utgreiings- og utviklingsarbeid i kyrkja.
2. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet i oppdrag å etablere "Stiftinga Kyrkjeforskning".

Dette vert gjort på grunnlag av modellen i utgrei-
inga om KIFO av september 1991 og dei endringane som
ligg føre i framlegget frå Kyrkjerådet.

Kyrkjemøtet ber hovudsamarbeidspartane føre vidare
samtaler om mindre tilpasningar i organisasjons-
strukturen med sikte på å utvikla og styrkja til-
knyttinga for institusjonar utanfor Oslo-regionen
slik at fleire av dei kan bli med som hovudsam-
arbeidspartar i prøveperioden.

3. For at "Stiftinga Kyrkjeforskning" skal etablerast,
set Kyrkjemøtet som vilkår at dei 5 som har under-
teikna intensjonsavtalen vert med som hovudsam-
arbeidspartar.
4. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet gå inn som den sjette
hovudsamarbeidsparten i "Stiftinga Kyrkjeforskning".
5. Kyrkjemøtet overlet til styret for stiftinga å ta
stilling til lokaliseringa av "Stiftinga Kyrkje-
forskning".
6. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet setje av midlar frå
Særfond II for ein prøveperiode på 3 år, og føreset
at hovudsamarbeidspartane oppfyller dei økonomiske
pliktene sine.
7. Verksemda skal evaluerast på fritt grunnlag etter
3 år. Kyrkjemøtet vil då vurdere vidare engasje-
ment, organisasjonsmodell og permanent finansi-
eringsordning for dette føremålet.

Framlegg til vedtak frå
mindretalet
(2 medlemer):

Saka blir sendt attende til Kyrkjerådet for vidare
utgreiing. Kyrkjerådet blir bede om å utgreia enk-
lare alternativ for å få utført kyrkjerelatert for-
sking utan å skipa eit eige senter for kyrkje-
forskning.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Olav Øygard

Desse hadde ordet:

Olav Øygard, Gunvor Leknes Frøyland, Ole D. Mjøs, Anne
Glennås, Jan-Martin Berentsen, Leiv I. Møen, Andreas

Aarflot, Nils-Tore Andersen, Halvor Bergan, Bjarne O. Weider, Ernst Baasland, Oddbjørn Evenshaug, Torstein Jørgensen, Gunnar Stave, Finn Wagle.

Endringsframlegg:

Frå Torstein Jørgensen :

Tillegg til "Framlegg til vedtak frå fleirtalet":

Pkt. 2: Det tilføyes i siste setning "i prøveperioden" før siste punktum.

Forslaget vart teke inn i vedtaket av komiteen.

Frå Leif I. Møen:

Tillegg til pkt. 6 i komiteen sitt framlegg til vedtak:

Kyrkjemøtet føreset vidare at Stiftinga Kyrkje-forskning sjølv arbeider vidare med finansieringsordninga med sikte på at tilskote frå Særfond II kan reduserast.

Votering

Framlegget frå Leiv I. Møen fell mot 14 røyster.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

---

1. Kyrkjemøtet sluttar seg til planane om å etablere ei sjølvstendig stifting som skal ha i oppgåve å stimulere til, drive og formidle forskings-, utgreiings- og utviklingsarbeid i kyrkja.
2. Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet i oppdrag å etablere "Stiftinga Kyrkjeforskning".

Dette vert gjort på grunnlag av modellen i utgreiinga om KIFO av september 1991 og dei endringane som ligg føre i framlegget frå Kyrkjerådet.

Kyrkjemøtet ber hovudsamarbeidspartane føre vidare samtaler om mindre tilpasningar i organisasjons-

strukturen med sikte på å utvikla og styrkja tilknyttinga for institusjonar utanfor Oslo-regionen slik at fleire av dei kan bli med som hovudsamarbeidspartar i prøveperioden.

3. For at "Stiftinga Kyrkjeforsking" skal etablerast, set Kyrkjemøtet som vilkår at dei 5 som har underteikna intensjonsavtalen vert med som hovudsamarbeidspartar.
4. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet gå inn som den sjette hovudsamarbeidsparten i "Stiftinga Kyrkjeforsking".
5. Kyrkjemøtet overlet til styret for stiftinga å ta stilling til lokaliseringa av "Stiftinga Kyrkjeforsking".
6. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet setje av midlar frå Særfond II for ein prøveperiode på 3 år, og føreset at hovudsamarbeidspartane oppfyller dei økonomiske pliktene sine.
7. Verksemda skal evaluerast på fritt grunnlag etter 3 år. Kyrkjemøtet vil då vurdere vidare engasjement, organisasjonsmodell og permanent finansieringsordning for dette føremålet.

*

Vedtaket vart vedteke mot 7 røyster.

*

Sak KM 12/92: SAMISK KIRKERÅD

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

Dokument 12.1 SAKSORIENTERING

INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

Kirkemøtet 1990 vedtok under sak KM 15/90, pkt. 2:

Det opprettes et Samisk Råd for Den norske kirke med medlemmer fra de tre nordligste bispedømmene. Medlemmene oppnevnes av Kirkemøtet. Rådets administrasjon underlegges Kirkerådet og lokaliseres til Nord-Hålogaland bispedømmekontor. Nærmere retningslinjer for rådets virksomhet, finansiering og forslag til medlemmer legges fram på Kirkemøtet 1991. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å innarbeide kostnadene for Samisk Råd for Den norske kirke i sitt forslag til statsbudsjett for 1992.

Det søkes opprettet en stilling som samisk kirkelivskonsulent. Konsulenten får ansvar for den administrative ledelse av Samisk Råd for Den norske kirke.

Saken ble ikke lagt fram på Kirkemøtet i 1991 fordi stillingen som samisk kirkelivskonsulent ennå ikke var opprettet på Statsbudsjettet for 1991, og fordi det var forhold i denne saken mellom Kirke departementet og Kirkerådet som måtte avklares nærmere.

Stortinget vedtok i budsjettbehandlingen for 1992 å opprette en stilling som samisk kirkelivskonsulent fra 1.8.1992. Stillingen ble knyttet til Nord-Hålogaland bispedømme. I forslag til Statsbudsjett for 1993 er det innarbeidet kostnader til drift av et samisk kirkelig råd sammen med de andre kirkelige råd, og disse midlene skal fordeles av Kirkerådet.

På dette grunnlag har Kirkerådet utarbeidet forslag til statutter, sammensetning, valg, organisasjonsmessige

forhold og finansiering for Samisk kirkeråd med henblikk på Kirkemøtet 1992. Forslaget har vært til høring i Sametinget, Kirkedepartementet, Bispemøtet, Mellomkirkelig Råd, de tre nordligste bispedømmerådene, hos de tre nordligste biskopene og Norges Samemisjon. Høringsinstansene har i hovedsak gitt sin tilslutning til forslagene.

Stillingen som daglig leder/konsulent for Samisk kirkeråd har vært lyst ut to ganger, men det er ennå ikke foretatt ansettelse.

Komiteens merknader

Komiteen sier seg glad for den grundige forberedelsen av denne saken og det positive samarbeidet med Sametinget.

For at Kirkemøtet skal kunne ivareta sitt ansvar for og styrke samenes tros- og menighetsliv, opprettes det et utøvende kirkelig organ med en særskilt kompetanse i samiske kirkesaker. Dette skal være et representativt kirkelig organ for samene i Den norske kirke og sikre at de får delta i beslutninger på Den norske kirkes sentralplan som angår deres tros- og menighetsliv.

Komiteen har ingen merknader til at dette organet kalles Samisk kirkeråd, forkortet SKR.

Begrepet "samisk kirkelig" i statuttens § 1 ble tatt i bruk i 1990 i utredningen "Samisk kirkelig i Den norske kirke", og har siden vært brukt om det tros- og menighetsliv som finnes i Den norske kirke i de samiske menigheter og blant spredtboende samer.

På samme måte som Mellomkirkelig Råd opprettes Samisk kirkeråd i medhold av Lov om Den norske kirkes ordning (KOL), § 54, siste ledd. Komiteen anser derfor Samisk kirkeråd å ha samme formelle status som Mellomkirkelig Råd i forhold til Kirkemøtet og Kirkerådet.

Statuttene for Samisk kirkeråd er saklig sett så langt det er mulig parallelle med Mellomkirkelig Råds statutter.

Komiteen merker seg at Samisk kirkeråd i statuttens § 2, bokstav e, får ansvar for urbefolkningsspørsmål i Den norske kirke i samarbeid med Mellomkirkelig Råd. Det er naturlig at Samisk kirkeråd som representerer vårt lands urbefolkning, får dette ansvaret, men det forutsettes et nært samarbeid med Mellomkirkelig Råd som har erfaring, kontakter og kompetanse på dette området.

Samene i Norden har uttrykt at de betrakter seg som ett

folk tross politiske grenser som skiller dem, og de har et politisk samarbeidsorgan i Nordisk Sameråd. Det finnes ikke noe tilsvarende representativt kirkelig organ for samene i Norden. God kontakt og samarbeid med Nordisk Økumenisk Råd vil derfor være viktig for å styrke det nordiske kirkelige samarbeidet blant samene.

Det er allerede kontakt mellom Sametinget, samiske menigheter i Nord-Hålogaland og russiske samer på Kola. I utviklingen av denne kontakten vil Sametinget og lokalmenighetene være viktige samarbeidspartnere for Samisk kirkeråd.

I henhold til statuttens § 3, bokstav e, i saksdokumentet skal Samisk kirkeråd samarbeide med utvalgene for samisk kirkelig liv i bispedømmene og bistå utvalgene i deres arbeid. Komiteen gjør oppmerksom på at bare to bispedømmer har slike utvalg i dag. De er underlagt bispedømmerådene. For å sikre et bredere samarbeid på bispedømmeplan foreslår komiteen at Samisk kirkeråd skal samarbeide med bispedømmerådene og bistå dem i deres arbeid med samisk kirkelig liv. Dette vil også omfatte de samiske kirkelivsutvalgene.

Samisk kirkeråd vil bli atskillig mindre enn Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd. Etter komiteens mening vil Samisk kirkeråd allikevel være stort nok til å ivareta sine oppgaver. Komiteen er glad for at det helhetskirkelige aspekt og kontakten med Kirkerådet og Bispemøtet ivaretas ved at disse organene er representert med en representant hver i Samisk kirkeråd.

Komiteen finner det interessant og gledelig at Sametinget får oppnevne en representant til Samisk kirkeråd. Sametinget har fått et vidt mandat for sin virksomhet som omfatter hele det samiske samfunnsliv i Norge. Det gjelder også samenes religiøse liv. I stedet for å opprette parallelle organer vil Kirkemøtet og Sametinget samarbeide om samisk kirkelig liv. Dette vil også styrke forholdet mellom Sametinget og Kirkemøtet. Det forutsettes at også Sametingets representant i Samisk kirkeråd er medlem av Den norske kirke (jf. KOL, § 67).

Det skal tas hensyn til geografi, språk og kjønn ved sammensetning av Samisk kirkeråd. Komiteen mener derfor at Sametingets, Kirkerådets og Bispemøtets representanter bør være oppnevnt i god tid før Kirkemøtet velger nytt Samisk kirkeråd. Det er naturlig at det organ som velger flest representanter, foretar den endelige fordelingen ved sitt valg.

Representantene velges for 4 år, men ved dette første valget midt i Kirkemøtets valgperiode, bør valget

gjelde for 2 år. Ved neste valg vil Samisk kirkeråd sitte i 4 år.

Statuttenes § 5 er utformet med sikte på representasjon fra de tre samiske hovedspråkområdene og de tre nordligste bispedømmene. I sine forslag på kandidater til Samisk kirkeråd skal bispedømmerådene ha både de respektive språklige områder og bispedømmer for øye. Representasjonen fra andre bispedømmer er etter komiteens mening ivaretatt ved det foreliggende forslag til statutter.

Komiteen vil understreke at Kirkerådet må gi Samisk kirkeråd nødvendig økonomi til driften. Når det gjelder midler til tiltak og prosjekter, må disse finansieres med Særfond II-midler eller andre midler. Kirkemøtet har tidligere vedtatt at samisk kirkeliv skal være et av satsingsområdene for Særfond II.

Inntil daglig leder for Samisk kirkeråd er på plass, må Kirkerådet sørge for nødvendig sekretær-/konsulenthjelp for Samisk kirkeråd, slik at rådet kan komme i gang med sitt arbeid 1.1.1993.

Forslag til vedtak

a) Samisk kirkeråd (SKR) for Den norske kirke opprettes fra 1.1.1993.

b) Samisk kirkeråd gis disse statutter:

1. Samisk kirkeråd for Den norske kirke er Kirkemøtets organ for samisk kirkeliv. Rådet er opprettet som et utvalg i henhold til Lov av 29. april 1953, om Den norske kirkes ordning, § 54, siste ledd.

Samisk kirkeråd skal fremme, verne og samordne samisk kirkeliv i Den norske kirke.

Samisk kirkeråds arbeidsområde er alle saker som etter rådets oppfatning berører samisk kirkeliv.

2. Samisk kirkeråd har som oppgave:

- a. Å stimulere til at samisk kirkeliv blir ivaretatt som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke.
- b. Å fremme kjennskap til de særlige verdier samisk kirkeliv og den samisk kristne arv representerer for kirken som helhet, og be-

arbeide de spørsmål kirken møter i samisk kultur, tradisjon og historie.

- c. Å bidra til å styrke den samiske befolknings kultur og språk, og fremme kunnskap om samenes stilling i Den norske kirke.
- d. Å holde kontakt med kirker med samiske menigheter i Norden og på Kola og å fremme tiltak og samordning av saker av felles samisk-kirkelig interesse.
- e. Å ivareta Den norske kirkes arbeid i urbefolkningsspørsmål i samarbeid med Mellomkirkelig Råd.

3. Samisk kirkeråd skal:

- a. Legge fram for Kirkemøtet årsmelding og planer for arbeidet framover til godkjenning og ellers utføre de oppgaver som pålegges av Kirkemøtet.
- b. Legge fram for Kirkerådet budsjett og regnskap. Rådet skal utarbeide årlige planer for virksomheten.
- c. Ivareta oppgaver for Kirkemøtet og Kirkerådet som følger av Samelovens språkregler (Forskrifter fastsatt 30. januar 1992 i medhold av Lov av 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold).
- d. Behandle de saker som Sametinget og departementet¹ legger fram. Rådets årsmelding sendes Sametinget.
- e. Samarbeide med bispedømmerådene og bistå dem i deres arbeid med samisk kirkeliv.
- f. Holde kontakt med og samarbeide med frivillige organisasjoner som har sitt virke innenfor samisk kirkeliv.
- g. Holde kontakt med organ og institusjoner som er opprettet for å ivareta den samiske befolknings interesser og krav.

---

¹) Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

4. Samisk kirkeråd kan:
  - a. Avgi uttalelse på egne vegne i saker som hører inn under rådets mandat.
  - b. Oppnevne underutvalg til å utføre særskilte oppgaver.
5. Rådet består av 8 representanter:
  - a. 5 representanter valgt av Kirkemøtet.
  - b. En representant for Sametinget oppnevnt av Sametinget.
  - c. En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
  - d. En representant for Kirkerådet oppnevnt av Kirkerådet.

Representantene velges for fire år om gangen, med mulighet til gjenvalg en gang. For hver representant velges en vararepresentant.

Sør-, lule- og nord-samisk kirkeliv og Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmer skal være representert i Samisk kirkeråd. En av representantene i rådet skal være bosatt i et av de øvrige bispedømmer.

Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmeråd foreslår de kandidatene som Kirkemøtet skal velge blant.

Når Kirkemøtet velger representanter, må det sørge for at begge kjønn blir godt representert.

6. Kirkemøtet velger leder blant rådets medlemmer for en periode på to år. Leder kan gjenvelges. Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.
7. Kirkerådet tilsetter daglig leder og øvrig personell etter innstilling fra Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd vedtar instruks for stillingene.
8. Samisk kirkeråd velger den arbeidsform som er hensiktsmessig for arbeidet. Rådet skal ha minst to møter i året.
9. Kirkemøtet kan endre Samisk kirkeråds statutter etter innstilling fra rådet.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Finn Wagle

Følgende hadde ordet:

Finn Wagle, Ola Steinholt, Ole D. Mjøs, Oddmund
Brundtland, Astrid Grude Eikseth, Andreas Aarflot, Jorun
Moe.

Fremsatte forslag

Fra Astrid Grude Eikseth:

Til vedtakets punkt 5, siste avsnitt; tilleggs-
forslag (understreknet):

... begge kjønn blir godt representert (dvs. 40%).

Votering

Forslaget fikk 1 stemme.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

- a) Samisk kirkeråd (SKR) for Den norske kirke opprettes fra 1.1.1993.
- b) Samisk kirkeråd gis disse statutter:
  1. Samisk kirkeråd for Den norske kirke er Kirke-
møtets organ for samisk kirkeliv. Rådet er
opprettet som et utvalg i henhold til Lov av
29. april 1953, om Den norske kirkes ordning,
§ 54, siste ledd.

Samisk kirkeråd skal fremme, verne og samordne
samisk kirkeliv i Den norske kirke.

Samisk kirkeråds arbeidsområde er alle saker som
etter rådets oppfatning berører samisk kirkeliv.
  2. Samisk kirkeråd har som oppgave:
    - a. Å stimulere til at samisk kirkeliv blir

ivaretatt som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke.

- b. Å fremme kjennskap til de særlige verdier samisk kirkeliv og den samisk kristne arv representerer for kirken som helhet, og bearbeide de spørsmål kirken møter i samisk kultur, tradisjon og historie.
- c. Å bidra til å styrke den samiske befolknings kultur og språk, og fremme kunnskap om samenes stilling i Den norske kirke.
- d. Å holde kontakt med kirker med samiske menigheter i Norden og på Kola og å fremme tiltak og samordning av saker av felles samisk-kirkelig interesse.
- e. Å ivareta Den norske kirkes arbeid i urbefolkningsspørsmål i samarbeid med Mellomkirkelig Råd.

3. Samisk kirkeråd skal:

- a. Legge fram for Kirkemøtet årsmelding og planer for arbeidet framover til godkjenning og ellers utføre de oppgaver som pålegges av Kirkemøtet.
- b. Legge fram for Kirkerådet budsjett og regnskap. Rådet skal utarbeide årlige planer for virksomheten.
- c. Ivareta oppgaver for Kirkemøtet og Kirkerådet som følger av Samelovens språkregler (Forskrifter fastsatt 30. januar 1992 i medhold av Lov av 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold).
- d. Behandle de saker som Sametinget og departementet² legger fram. Rådets årsmelding sendes Sametinget.
- e. Samarbeide med bispedømmerådene og bistå dem i deres arbeid med samisk kirkeliv.
- f. Holde kontakt med og samarbeide med frivillige organisasjoner som har sitt virke innenfor samisk kirkeliv.

---

²) Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

g. Holde kontakt med organ og institusjoner som er opprettet for å ivareta den samiske befolknings interesser og krav.

4. Samisk kirkeråd kan:

- a. Avgi uttalelse på egne vegne i saker som hører inn under rådets mandat.
- b. Oppnevne underutvalg til å utføre særskilte oppgaver.

5. Rådet består av 8 representanter:

- a. 5 representanter valgt av Kirkemøtet.
- b. En representant for Sametinget oppnevnt av Sametinget.
- c. En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- d. En representant for Kirkerådet oppnevnt av Kirkerådet.

Representantene velges for fire år om gangen, med mulighet til gjenvalg en gang. For hver representant velges en vararepresentant.

Sør-, lule- og nord-samisk kirkeliv og Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmer skal være representert i Samisk kirkeråd. En av representantene i rådet skal være bosatt i et av de øvrige bispedømmer.

Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmeråd foreslår de kandidatene som Kirkemøtet skal velge blant.

Når Kirkemøtet velger representanter, må det sørge for at begge kjønn blir godt representert.

- 6. Kirkemøtet velger leder blant rådets medlemmer for en periode på to år. Leder kan gjenvelges. Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.
- 7. Kirkerådet tilsetter daglig leder og øvrig personell etter innstilling fra Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd vedtar instruks for stillingene.
- 8. Samisk kirkeråd velger den arbeidsform som er hensiktsmessig for arbeidet. Rådet skal ha minst to møter i året.

9. Kirkemøtet kan endre Samisk kirkeråds statutter etter innstilling fra rådet.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 13/92: NORGES ØKUMENISKE RÅD

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

- Dokument 13.1 SAKSUTGREIING
- Dokument 13.2 BREV FRÅ NORSK FELLESRÅD AV
EVANGELISKE TROSSAMFUNN
16. MAI1992
- Dokument 13.3 "DET ØKUMENISKE SAMARBEIDET
I NORGE"- INNSTILLING FRÅ
EIT UTVAL NEDSETT AV
NORSK FELLESRÅD AV
EVANGELISKE TROSSAMFUNN
1991

INNSTILLING FRÅ KOMITE F:

Saksorientering

Etter krigen vart det tatt fleire initiativ til å organisere økumenisk arbeid i Noreg. To organ vart danna. Eitt av dei var Ekumenisk Krets. Dette var eit forum for foredrag og felleskap, konsentrert om å formidle impulsar til og frå dei internasjonale økumeniske organisasjonane. Medlemmene var enkeltpersonar, som ikkje var offisielle representantar frå kyrkjesamfunna sine. Aktiviteten varierte og stilna av utover 1970-åra.

Vidare vart Kontaktkretsen etablert i 1950 etter invitasjon frå Bispemøtet og skulle "gå sammen mot eventuelle overgrep på kristen lovgivning. Enn vidare skal en samrå seg om dagens kristne situasjon". Trass i offisiell oppnemning fekk også dette forumet etter kvart meir preg av ei privat samtalegruppe, med få synlege resultat.

I 1964 gjorde Kontaktkretsen framlegg om, etter initiativ frå Den Evangelisk Lutherske Frikirke, at eit vidfemnande Kirkenes Fellestråd vart oppretta. Det skulle ta opp "saker av felles interesse". Pinsevevnnene avslo forslaget, og då sa óg Bispemøtet nei.

Hausten 1975 tok Mellomkyrkjeleg Råd opp spørsmålet om eit kyrkjeråd der alle kyrkjesamfunn, også den romersk-katolske kyrkje, skulle få være med. Saka vart overlate til Kontaktkretsen. Pinsevevnenene ønska å ta del i eit samarbeid, og Kontaktkretsen vart avløyst av Norsk Fellestråd av Evangeliske Trossamfunn etablert i 1977.

Det har i dei siste åra fleire gonger, m.a. på Kyrkjemøtet, vore uttrykt ønskje om eit vidare samansett fellestråd. Det Norske Bibelselskap har utvida sin basis slik at dei fleste trussamfunna i Noreg, Óg Syvendedags-Adventistene og Den romersk-katolske kyrkja, er med i representantskapet. Dei siste åra har Óg fleire breie økumeniske fora vorte etablerte, så som Norsk Teologisk Samtaleforum, Norsk Sosial-etisk Forum, Norsk Økumenisk Forum for Innvandrarspørsmål, Norsk Økumenisk Kontaktforum for Kvinner og Norsk Økumenisk Ungdomsforum. Alt dette har vore døme på at det kan vere mogeleg å etablere vidfemnande økumenisk samarbeid i Noreg.

Etter drøftingar i Norsk Fellestråd av Evangeliske Trossamfunn i 1989 vart det semje om å gjere ein ny freistnad på å få skipa eit breiare samarbeid. Den 15. mars 1990 vedtok dette rådet å setje ned eit utval til å greie ut det framtidige arbeidet mellom kristne trussamfunn i Noreg, og å gi framlegg om å skipe nye samarbeidsformer som betre enn i dag kan synleggjere ein-skapen mellom desse.

Utvalet leverte innstillinga si til Norsk Fellestråd av Evangeliske Trossamfunn våren 1991, og konkluderte med at det bør skipast eit mest mogeleg vidfemnande og forpliktande samarbeid mellom kristne trussamfunn i Noreg. Stiftingsmøtet er sidan fastsett til 14. desember 1992.

I følgje framlegget til statuttar vil basis og arbeidsoppgåver til det nye rådet vere:

- § 1: Norges Kristne Råd er et fellesskap av kirker, kristne trossamfunn og menigheter i Norge som i samsvar med Den Hellige Skrift tilber og bekjenner én Gud - Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd - som Skaper, Frelser og Livgiver.
- § 2: Norges Kristne Råd skal arbeide for å
- fremme forståelse og økumenisk samarbeid samarbeid lokalt og nasjonalt mellom kirker, samfunn og menigheter både innenfor og utenfor Rådet;
  - fremme kontakt og fellesskap mellom norsk norsk og internasjonalt kristenliv;

- være et forum for opinionsdannelse overfor myndigheter og offentlighet;
- fremme forslag overfor offentlige myndigheter om tiltak for å sikre trossamfunnenes rettigheter og deres arbeidsmuligheter i samfunnet.

Komiteen sine merknader

- Komiteen vil uttrykkje glede over at denne saka er kome så langt som den no er. Det vil vere eit vesentleg vitnemål om arbeidet for kristen einskap i Noreg og ei styrking av det kristne vitnemålet i vårt land at eit så vidfemnande organ vert skipa. At dei kristne kyrkjesamfunna i Noreg kan samlast i eitt råd, er ei viktig hending i norsk kyrkjeliv som det vert knytta forventningar til.
  - Gjennom fleire samanhengar og fora, ved nye initiativ og tiltak, har det vakse fram ein kontakt som har lagt grunnen for at ein no kan ta initiativ til å opprette Norges Økumeniske Råd.
  - Den norske kyrkja må så langt som råd ta på seg dei forpliktingane som naturleg fell på vår kyrkje som det avgjort største kyrkjesamfunnet i dette rådet.
  - Det er svært vesentleg å opprette Norges Økumeniske Råd no, mellom anna av desse grunnane:
    - Det er nødvendig med ei endring, fordi vi ønskjer å inkludere alle kristne kyrkjesamfunn i Noreg i eitt kontakt- og samarbeidsorgan.
    - Det trengst eit samarbeidsorgan med vidare fullmakter og større arbeidsområde enn Fellestrådet for Evangeliske Trussamfunn har.
  - Dei økonomiske sidene ved opprettinga av Norges Økumeniske Råd er ikkje avklart. Det synest å vere 4 aktuelle finansieringsmåtar:
    - Omdisponering innanfor budsjetttramma
    - Overføring av personalressursar
    - Statsbudsjettet
    - Særfond II
- Denne uvissa bør ikkje hindre at rådet vert etablert.
- Komiteen stør framlegget til vedtak som Mellomkyr-

kyrkjeleg Råd har sett fram, og som er støtta av Kyrkjerådet.

- Det må gjerast vedtak om korleis representasjonen frå Den norske kyrkja skal vere i tida frå Norges Økumeniske Råd vert skipa til Kyrkjemøtet kan oppnemne til dette. Det er mest naturleg at dette er dei same personane som Kyrkjemøtet har oppnemnt som representantar og vararepresentantar til Fellesrådet for Evangeliske Trossamfunn.
- Komiteen rår til at det vert sett namnet Norsk Økumenisk Råd på dette organet.

Framlegg til vedtak

1. Kyrkjemøtet vil støtte skipinga av Norges Økumeniske Råd etter retningsliner som er lagde fram av Norsk Fellesråd av Evangeliske Trossamfunn. Det bør vere organisert som modell B i innstillinga.
2. Dersom Norges Økumeniske Råd vert skipa, skal Den norske kyrkja vere medlem i dette rådet. Kyrkjemøtet oppnemner representantane frå Den norske kyrkja til rådet.
3. Kyrkjemøtet sluttar seg i prinsippet til tanken om at Den norske kyrkja skal dekkje 50% av rådet sine utgifter. Kyrkjemøtet ber om at det vert arbeidd vidare for å finne fram til ei trygg finansiering for rådet.
4. Når det gjeld finansieringa av Den norske kyrkja sine tilskott til Norges Økumeniske Råd i oppstartingsfasen, får Mellomkyrkjeleg Råd og Kyrkjerådet fullmakt til å finne fram til mellombelse løysingar.
5. Frå Norges Økumeniske Råd er skipa og fram til neste Kyrkjemøte, der representantane frå Den norske kyrkja kan verte oppnemnde, vert dei representantane og vararepresentantane som er oppnemnde av Kyrkjemøtet til Fellesrådet for Evangeliske Trossamfunn å rekne som Den norske kyrkja sine representantar i dette rådet.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Elise Haugland Madsen
Saksordførar: Anne Louise Tveter

Desse hadde ordet:

Anne Louise Tveter, Bjørn Bue, Olaug Vedvik Torset, Ole Martin Norderhaug, Gunn-Björg Wisløff, Jan-Martin Berentsen, Trond Bakkevig, Andreas Aarflot, Nils Magnar Torvik.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

---

1. Kyrkjemøtet vil støtte skipinga av Norges Økumeniske Råd etter retningsliner som er lagde fram av Norsk Fellestråd av Evangeliske Trossamfunn. Det bør vere organisert som modell B i innstillinga.
2. Dersom Norges Økumeniske Råd vert skipa, skal Den norske kyrkja vere medlem i dette rådet. Kyrkjemøtet oppnemner representantane frå Den norske kyrkja til rådet.
3. Kyrkjemøtet sluttar seg i prinsippet til tanken om at Den norske kyrkja skal dekkje 50% av rådet sine utgifter. Kyrkjemøtet ber om at det vert arbeidd vidare for å finne fram til ei trygg finansiering for rådet.
4. Når det gjeld finansieringa av Den norske kyrkja sine tilskott til Norges Økumeniske Råd i oppstartingsfasen, får Mellomkyrkjeleg Råd og Kyrkjerådet fullmakt til å finne fram til mellombelse løysingar.
5. Frå Norges Økumeniske Råd er skipa og fram til neste Kyrkjemøte, der representantane frå Den norske kyrkja kan verte oppnemnde, vert dei representantane og vararepresentantane som er oppnemnde av Kyrkjemøtet til Fellestrådet for Evangeliske Trossamfunn å rekne som Den norske kyrkja sine representantar i dette rådet.

*

Vedtaket var samrøystes.

Sak KM 14/92: EVALUERING AV
DE KIRKELIGE REFORMER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter

Dokument 14.1 SAKSORIENTERING

Dokument 14.2 ERFARINGER MED
DE KIRKELIGE LOVENDRINGER
FRA 1984:

- Del I: GJENNOMGANG AV
HØRINGSUTTALELSENE
- Del II: SAMMENDRAG OG
VURDERINGER
- Del III: HØRINGS-DOKUMENTET

INNSTILLING FRA KOMITE D:

Saksorientering

Da Stortinget våren 1981 behandlet St.meld. nr. 40 (1980-81) om stat og kirke, gikk Stortinget inn for at lovendringene burde evalueres etter ca. 8 år.

Kirkemøtet 1991 ba Kirkerådet gjennomføre en evaluering av de kirkelige reformene. Kirkeordningsrådet ble bedt om å forestå evalueringen.

Kirkeordningsrådet utarbeidet et høringsdokument som også inneholdt en kort redegjørelse om de enkelte lovendringene.

Høringsdokumentet ble sendt ut i januar 1992 til en lang rekke kirkelige organer og organisasjoner med høringsfrist 15. juni s.å.

211 instanser har avgitt uttalelser.

Sekretariatet har utarbeidet en GJENNOMGANG AV HØRINGS-UTTALELSENE, der høringsinstansenes erfaringer med lovendringene og forslag til forbedringer er samlet.

På bakgrunn av dette materialet har Kirkeordningsrådet vurdert erfaringene og forslagene og utarbeidet sin

rapport som inneholder rådets vurderinger og anbefalinger. Innledningsvis i denne rapporten gis en nærmere redegjørelse om bakgrunnen for reformene og hvilke nye reformer som er kommet etter 1984, foruten en orientering om høringsprosessen og en oversikt over høringsinstansene o.l.

På bakgrunn av Kirkeordningsrådets rapport utarbeidet Kirkerådet på sitt møte 10.-11. september 1992 sitt forslag til anbefaling, sak KR 45/92.

Komiteens merknader

Komiteen har tatt utgangspunkt i Kirkerådets anbefalinger og vurdert disse i lys av høringsmaterialet og Kirkeordningsrådets rapport.

Komiteen har mottatt merknader fra komiteene A, C, E og F. Merknadene er vurdert og for en stor del innarbeidet i komiteens merknader. Enkelte forslag til endringer er behandlet særskilt.

Komiteen har lagt vekt på å evaluere reformene og på bakgrunn av dette foreslått en rekke justeringer og mer omfattende utredninger.

Komiteen vil understreke at Kirkemøtet i denne omgang ikke bør konsentrere seg om detaljer eller enkeltheter, men gi retning til det videre arbeidet. Konkrete forslag til lovendringer vil på de fleste områder måtte underlegges en nødvendig utredning før Kirkemøtet eventuelt tar stilling til dem.

Prioriteringene med hensyn til det videre arbeid vil måtte nedfelles i strategiplanene og virksomhetsplanene i årene framover.

Kirkemøtet har også drøftet hvordan denne saken bør følges opp bl.a. i forhold til Kirkedepartementet og Stortinget. Stortinget bør få kjennskap til Kirkemøtets evaluering av reformene, hvordan disse fungerer og hvilke ønsker kirken har med hensyn til den framtidige kirkelovgivningen.

Komiteen har i det følgende oppsummert sin evaluering av reformene og kommet med sine forslag til justeringer og videre utredningsarbeid med sikte på framtidige reformer:

GENERELL EVALUERING AV REFORMENE

1. Komiteen finner at lovendringene som ble gjennomført

i 1984, med senere justeringer og tillegg, blir sett på som meget positive i kirken. Fra menighetsråd og prester såvel som fra bispedømmeråd og biskoper, gis klare uttrykk for at reformene har vært til gagn for kirken og har gitt den bedre mulighet til å fungere som en evangeliserende og inkluderende folkekirke. De målsettinger for en ny kirkeordning som i 1970-årene ble formulert av reformbevegelsen og av kirkelige organer, er langt på vei innfridd, og virkningene har vært positive.

Av særlige betydningsfulle endringer vil komiteen fremheve opprettelsen av Kirkemøtet, overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådene og overføring av avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål til Kirkemøtet. Disse ordningene har bidratt til at kirken har fått utarbeidet viktige planer for kirken, bl.a. dåpsopplæringsplan og diakoniplan for Den norske kirke.

Komiteen finner likevel grunn til å beklage at de nye ordningene og delegasjon av myndighet til kirkelige organer ikke er fulgt opp med tilsvarende bevilgninger over statsbudsjettet. Inntil nå er ordningene blitt hemmet av en stadig underbudsjettering, som har medført at flere av ordningene ikke har hatt mulighet til å fungere etter sin hensikt. Komiteen konstaterer at dette så langt har redusert mulighetene for en reell utprøving av reformene.

REFORMENES NEDSLAG I MENIGHETENS LIV

2. Om reformene oppleves som viktige og nyttige av de som deltar i de kirkelige organer, er det samtidig åpenbart at meget står igjen før de setter klare spor også i kirkens dagligliv på menighetsplan. Hverken bispedømmeråd, Kirkemøtet, Kirkerådet eller Mellomkirkelig Råd har lyktes i tilstrekkelig grad med å gjøre arbeid og vedtak kjent og å vise hvordan de kan stimulere det lokale arbeid.

BEHOV FOR ENDRINGER OG YTTERLIGERE REFORMER

3. Den omfattende høring har samtidig pekt på en rekke detaljer som enkelte eller flere av høringsinstansene opplever som problematiske, og hvor det reises ønsker om klarere eller helt nye lovregler og retningslinjer. Samtidig er det også uttrykt behov for ytterligere reformer for å gi kirken enda bedre muligheter for å utføre sin tjeneste.

På bakgrunn av det foreliggende materialet vil komi-

teen peke på følgende områder hvor det bør arbeides med avklaringer og endringer:

MENIGHETSRÅDENE

4. Bestemmelsene om menighetsrådets ansvar og oppgaver m.v. var ikke gjenstand for evaluering i denne høringsprosessen. Til tross for dette har en lang rekke av høringsinstansene uttalt seg om menighetsrådets stilling og situasjon.

Komiteen vil med bakgrunn i høringsuttalelsene enda en gang peke på viktigheten av at lokalmenighetens stilling blir avklart etter de prinsipper som Kirkelovutvalget la fram.

Uklarhetene i forhold til arbeidsgiveransvaret og avhengigheten av kommunal velvilje og bevilgninger skaper usikkerhet og frustrasjoner både blant de tilsatte og de som velges til menighetsråd. En avklaring av den kirkelige stillingsstruktur, med muligheter til å bygge ut menighetsrådenes sekretariat og heve deres generelle kompetanse, melder seg også med stadig større tyngde. Høringsrunden bekrefter at med erfaringene fra økt kirkelig selvstyre på bispedømmeplan og landsplan oppfattes menighetsrådenes mangel på myndighet og muligheter som stadig mer frustrerende.

5. Enkelte spørsmål som angår lokalmenighetens stilling, vil måtte avklares i forbindelse med oppfølgingen av Kirkelovutvalgets innstilling. Komiteen mener likevel at de fleste spørsmål bør kunne tas opp uavhengig av hva som måtte bli resultatet av Kirkelovutvalgets innstilling. Det gjelder f.eks. spørsmålet om de tilsattes medbestemmelse, herunder representasjon i menighetsråd/fellesråd.
6. Det er viktig å understreke at menighetsrådene i tiden inntil en revisjon av lovverket er foretatt, fortsatt er et selvstendig forvaltningsorgan i forhold til kommunen, slik loven i dag tilsier. Det er videre viktig at menighetsrådene fortsatt kan framstå som selvstendige rettssubjekter.

Å sikre dette er en oppgave både for Kirkerådet, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon og Kirkedepartementet.

VALG AV MENIGHETSRÅD

7. Valgordningene byr fortsatt på uklarheter og skaper problemer. De synes heller ikke i tilstrekkelig grad å sikre både reelle valg og muligheter til å

bevare kontinuiteten. En del av reglene er imidlertid så nye at det må være rett å prøve dem gjennom ytterligere et valg i 1993 før de tas opp til revisjon. Det gjelder bl.a. reglene om forholdstallsvalg og kumulering. I den forbindelse bør også forslaget om adgang til forhåndskumulering og valgperiode utredes nærmere og om andre kirkelig tilsatte enn presten og klokkeren skal kunne stemme ved menighetsrådsvalg, i den menigheten hvor de gjør tjeneste.

Ved en revisjon av valgreglene bør hoveddrammene nedfelles i Kirkeordningsloven, og Kirkemøtet bør få myndighet til å fastsette regler for valg av menighetsråd.

8. I forhold til menighetsrådet vil det være vesentlig å legge forholdene til rette for ordninger som kan ivareta ungdomsrepresentasjon i menighetsrådet.

PROSTIENE

9. Komiteen noterer at mulighetene for å opprette frivillige prostimøter og prostiråd utnyttes forskjellig, og at erfaringene med ordningen er ulik i de enkelte områder av landet. Mange steder fungerer prostiråd og prostimøter tilfredsstillende og oppleves som verdifulle organer som fortsatt bør kunne opprettholdes.

Komiteen mener imidlertid ikke det kan være riktig å opprette et nytt forvaltningsorgan med avgjørelsesmyndighet mellom menighetsråd og bispedømmeråd. På denne bakgrunn vil ikke komiteen nå gå inn for at ordningen med prostimøter og prostiråd lovfestes.

Som en frivillig ordning bør det fortsatt være adgang til å avholde prostimøter og opprette prostiråd som samarbeids- og inspirasjonsorganer i de prostier hvor menighetene finner dette hensiktsmessig. Det bør imidlertid åpnes adgang til at prostirådet kan ha færre medlemmer og en annen sammensetning enn det gjeldende bestemmelser foreskriver. Det bør kunne overlates til de enkelte prostier å bestemme prostirådets oppgaver og sammensetning. Komiteen vil anbefale at en samler erfaringene med ordningen til nå og utprøver den videre.

BISPEDØMMERÅD OG BISPEDØMMEMØTER

10. Mens det er overveiende tilfredshet med bispedømmerådets nye sammensetning, mandat og arbeidsform, er

det tydelig at bispedømmemøtene ikke helt har funnet sin form og sin plass i den kirkelige struktur.

Komiteen vil finne det naturlig at Kirkerådet samler mer av erfaringene fra møtene og gjør de til emne for en særskilt konsultasjon. Det bør særskilt tas opp forholdet mellom bispedømmemøtet og bispedømmerådene, og bispedømmemøtets sammensetning og myndighet.

Komiteen vil allerede nå foreslå at tidsfristen for avholdelse av møtet forskyves til "innen 1. juli".

VALG

11. Høringsuttalelsene viser at det er behov for endringer i reglene for valg til bispedømmemøtet og nominasjon til bispedømmerådene. Samtidig gir ikke høringen noen entydige svar på hvilke endringer som vil være mest samlende og mest hensiktsmessige. Mange peker imidlertid på at leke utsendingene til bispedømmemøte bør velges av og blant menighetsrådets medlemmer.

Det er også pekt på ønskeligheten av ungdomsrepresentasjon og at det ved valg til bispedømmerådene bør legges vekt på å rekruttere medlemmer som også har innsikt i økumeniske spørsmål.

Komiteen mener derfor Kirkemøtet bør be Kirkerådet om å sette i gang et utredningsarbeid som kan bringe noe større klarhet i ønskemål og alternativer. Med det stadig økende ansvar som bispedømmerådene får, blir det uhyre viktig at de får en sammensetning med bredest mulig kompetanse og representativitet, både geografisk og kirkelig, kjønnsmessig og aldersmessig.

Også når det gjelder disse valg, bør det vurderes hvilke bestemmelser som skal lovfestes og hvilke regler Kirkemøtet skal ha myndighet til å vedta.

BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGSMYNDIGHET

12. Kirkemøtet registrerer med tilfredshet at høringsinstansene stort sett har hatt gode erfaringer med bispedømmerådernes tilsettingsmyndighet. Komiteen har registrert at departementet vil sette i gang en egen evalueringsprosess etter at ordningen har fått fungere noe lenger. I den forbindelse bør de kirkelige myndigheter drøfte om det trengs endringer for å imøtekomme noen av de kritiske spørsmål som er reist, bl.a. hvordan en kan kombinere sterkere hel-

hetskirkelige hensyn med ønskene fra menighetsrådene om større innflytelse over tilsettingsprosessen.

Komiteen mener tidspunktet nå er inne for at tilsettingsmyndigheten for proster kan overføres til bispedømmerådene.

KIRKEMØTET

13. Høringsuttalelsene bekrefter at Kirkemøtet på kort tid har funnet både sin form og sin plass i kirkebildet, og at det i dag heves meget få kritiske røster mot møtets sammensetning, mandat eller arbeidsform. Komiteen finner derfor heller ingen grunn til nå å foreslå endringer på disse felter.

På dette punkt har det kommet inn forslag fra to andre komiteer, som komiteen finner grunn til å kommentere særskilt.

Komite F har følgende forslag til endringer:

- Komiteen er av den formening at både formannen i Kirkerådet, leder av Mellomkirkelig Råd og leder av Samisk kirkeråd må være fullverdige medlemmer av Kirkemøtet.

Komite F foreslår at dette kan løses ved at antallet Kirkemøtemedlemmer som velges på fritt grunnlag, utvides fra tre til fem eller at de tre "frie" representantene blir endret slik at disse tre representantene sitter henholdsvis i Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

- Komiteen mener videre at generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd og daglig leder av Samisk kirkeråd bør ha samme status overfor Kirkemøtet som Kirkerådets direktør.
- Komiteen slutter seg til høringsuttalelsen fra Mellomkirkelig Råd om Rådets sammensetning. Minst fem medlemmer av Mellomkirkelig Råd hentes blant Kirkemøtets valgte medlemmer.

Komiteen har vurdert forslagene fra Komite F, og et flertall i Komite D finner ikke å ville foreslå at lederne av disse råd blir fullverdige medlemmer av Kirkemøtet med tale-, forslags- og stemmerett. Komiteen vil tilrå at disse lederne får samme status i møtet som representantene for de teologiske fakultetene.

Et mindretall (2 medlemmer) er enig i forslaget fra Komite F og støtter at spørsmålet om medlemskap i Kirkemøtet for lederne av Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig Råd blir utredet med sikte på en lovendring, jf. også Kirkerådets forslag.

Som begrunnelse for dette forslag ønsker disse medlemmer særlig å understreke at den nye organisasjonsstrukturen på sentralt plan i kirken, gjør en slik endring ønskelig. Gjennom et slikt vedtak blir det synliggjort at Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig Råd skal spille en sentral rolle i Kirkemøtets forhandlinger.

Fra Komite E foreligger et forslag til tilføyelse når det gjelder møtefrekvensen for Kirkemøtet:

Det kan imidlertid stilles spørsmålstegn ved tjenligheten av å avholde Kirkemøte hvert år. Kirkerådet bør vurdere om det kunne være en mer hensiktsmessig arbeidsform å arrangere Kirkemøtet hvert annet år.

Komiteen ser at den arbeidsbelastningen Kirkemøtet representerer på mange måter kan unngås ved å avholde Kirkemøtet hvert annet år, men komiteen vurderer det likevel som svært ønskelig og nødvendig at det øverste representative organet i vår kirke får anledning til å møtes hvert år.

14. Ønsket om at Kirkemøtet må få delegert mer avgjørelsesmyndighet, blir igjen reist av høringsinstansene. I tråd med dette vil komiteen peke på ønskeligheten av å få større innflytelse på den offentlige budsjettprosess og dermed på de kirkelige prioriteringer.

FRIVILLIGE KRISTELIGE ORGANISASJONER o.a.

15. Også de frivillige kristelige organisasjoner har gitt uttrykk for et stadig mer positivt syn på Kirkemøtet. Komiteen mener at Kirkerådet bør gå inn i samtaler med organisasjonene for å se om det finnes måter slik at den viktige del av kirken som organisasjonene representerer, kan knyttes nærmere til Kirkemøtets arbeid uten at organisasjonenes selvstendighet rokkes. Kontakten mellom Kirkemøtet og de frivillige kristelige organisasjonene bør ivaretas på andre måter enn gjennom å gi dem representasjon på Kirkemøtet.

Det som er sagt om de frivillige kristelige organisasjonene, mener komiteen også bør gjelde de kirke-

lige utdanningsinstitusjonene og de kirkelige yrkesorganisasjonene.

KIRKERÅDET

16. Komiteen registrerer at Kirkerådet på en god måte har utviklet seg som et viktig eksekutivorgan for Kirkemøtet og et sentralt strategi- og samarbeidsorgan i kirken. Kirkerådetse sekretariat utfører sitt arbeid i stor lojalitet både overfor Kirkemøtet og det valgte Kirkeråd.

På bakgrunn av høringsuttalelsene finner komiteen ikke grunn til å foreslå endringer i Kirkerådets sammensetning eller mandat. Komiteen går ut fra at Kirkerådet vil gå gjennom høringsuttalelsene når fremtidige strategiplaner for virksomheten settes opp.

Det er viktig at det legges til rette for at Kirkerådet og dets arbeidsutvalg får tid og ressurser til et seriøst arbeid med de saker som er pålagt av Kirkemøtet.

Komiteen mener det bør arbeides videre for å sikre en sterkere ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet. Komiteen mener dette kan skje gjennom valg av bispedømmeråd og dernest gjennom valg på Kirkerådet blant Kirkemøtets medlemmer. Eventuelt bør det vurderes om dette kan skje ved at en av de tre medlemmer av Kirkerådet som velges på fritt grunnlag, skal være en person under 30 år.

BISPEMØTET

17. Kirkemøtet har overtatt en del av de oppgaver som tidligere var tillagt Bispemøtet. Som høringsuttalelsene gjenspeiler, har det ført til debatt og ønske om nye utredninger for å fastslå forholdet mellom de to organer. Komiteen mener det ikke først og fremst er behov for nye og store utredninger. Prinsippene i arbeidsfordelingen er trukket opp gjennom lover, vedtak og utredningen om embete og råd. Imidlertid innser komiteen behovet for at det arbeides videre med de praktiske konsekvenser av lovverket og av de prinsipper for arbeidsfordeling som er fastsatt. Komiteen tror at dette best kan skje innenfor det åpne samarbeid som er etablert gjennom Kirkemøtet og gjennom en bedre løpende kontakt mellom de to organer.

Komiteen mener den kirkelige avstemning i forbindelse med utnevning av biskoper i større grad bør være bindende for Regjeringen. Det bør utredes

nærmere hvordan avstemningsprosedyren bør være og hvordan de ulike organers stemmegivning skal "veies" mot hverandre.

Komiteen mener i tilknytning til dette at ordninger for bispevalg bør utredes nærmere.

VEIEN VIDERE

18. En kirkeordning vil alltid måtte være i utvikling, preget av erfaringer som høstes og ny innsikt i kirkens karakter og kall i vår tid. Det vil også gjelde for Den norske kirke, selv om den med de reformer som er gjennomført og de som er utredet - som lokalkirkens ordning - i dag i hovedtrekk fungerer tilfredsstillende. Kirkemøtet vil derfor ha sin oppmerksomhet henvendt på mulige endringer og forbedringer og fremme forslag om slike.

Samtidig er det vesentlig å vekke bevisstheten i kirken om de bærende prinsipper i vår ordning. Den norske kirkestruktur slik den framstår etter de siste 10-års endringer, er på mange måter særpreget. Samarbeidet og ansvarsfordelingen mellom lekfolk og embetsbærere går kanskje lenger enn i de fleste andre kirker. Komiteen mener at dette særpreg har gitt Den norske kirke større muligheter til å realisere både folkekirketanken og det alminnelige prestedømme.

Komiteen finner på denne bakgrunn å konkludere med at de ordninger som er gjennomført, har bidratt til at kirken har fått økt selvstendighet og fått bedre muligheter til å fremstå som en levende, inkluderende og livskraftig folkekirke.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet finner på bakgrunn av høringsuttalelsene å kunne slå fast at lovendringene som ble gjennomført i 1984, med senere justeringer og tillegg, er opplevd som meget positive i kirken. Reformene har vært til gang for kirken og har gitt den bedre mulighet til å fungere som en mer selvstendig, evangeliserende og inkluderende folkekirke. Den norske kirke framstår i dag med en struktur der samvirke og ansvarsfordeling mellom lekfolk og embetsbærere er omfattende. De målsettinger for en ny kirkeordning som i 1970-årene ble formulert av reformbevegelsen og av kirkelige organer, er langt på vei innfridd, og virkningene har vært positive.

Av særlig betydningsfulle og gledelige endringer vil

Kirkemøtet fremheve opprettelsen av Kirkemøtet, overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmene og overføring av avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål til Kirkemøtet. Kirkemøtet vurderer det som verdifullt at kirken gjennom vedtak i Kirkemøtet har fått en dåpsopplæringsplan og en diakoniplan for Den norske kirke.

2. Om reformene oppleves som viktige og nyttige av de som deltar i de kirkelige organer, er det samtidig åpenbart at meget står igjen før de setter klare spor også i kirkens dagligliv på menighetsplan. Hverken bispedømmene, Kirkemøtet, Kirkerådet eller Mellomkirkelig Råd har lyktes i tilstrekkelig grad med å gjøre arbeid og vedtak kjent og å vise hvordan de kan stimulere det lokale arbeid. Kirkemøtet oppfordrer Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd til å ofre enda mer tid og krefter på denne oppgaven i tiden framover.

Kirkemøtet finner videre grunn til å beklage at de nye ordningene og delegering av myndighet til kirkelige organer ikke er fulgt opp med tilsvarende bevilgninger over statsbudsjettet. Inntil nå har ordningene blitt hemmet av en underbudsjettering som har medført at flere av ordningene ikke har hatt mulighet til å fungere etter sin hensikt. Kirkemøtet konstaterer at dette har redusert mulighetene for en reell utprøving av reformene.

3. Kirkemøtet registrerer at høringsinstansene etterlyser en snarlig oppfølging av Kirkelovutvalgets innstilling og at særlig en avklaring med hensyn til lokalmenighetens økonomi m.v. er presserende. Kirkemøtet deler denne oppfatning.

En viktig forutsetning for en videre utvikling av Den norske kirke som trossamfunn er at menighetsrådets posisjon styrkes og klareres i forhold til kommunen. Kirkemøtet vil derfor understreke viktigheten av at menighetsrådet framstår som selvstendig rettssubjekt og som selvstendig forvaltningsorgan i forhold til kommunen.

Kirkemøtet går inn for at ordningen med prostiråd og prostimøter opprettholdes som frivillig ordning.

Kirkemøtet finner ingen grunn til å foreslå endringer i Kirkemøtets eller Kirkerådets sammensetning, mandat eller arbeidsform.

Kirkemøtet ser heller ikke behov for noen utredning når det gjelder forholdet og arbeidsfordelingen mellom Bispemøtet og Kirkemøtet. Videre avklaringer

bør kunne skje gjennom samarbeid og løpende kontakt mellom disse to organer.

4. Den omfattende høring har samtidig pekt på en rekke detaljer som enkelte eller flere av høringsinstansene opplever som problematiske, og hvor det reises ønsker om klarere eller helt nye lovregler og retningslinjer. Samtidig er det også uttrykt behov for ytterligere reformer for å gi kirken enda bedre muligheter for å utføre sin tjeneste.

Kirkemøtet er på denne bakgrunn enig i at reformarbeidet må føres videre. Noen av endringene er konkrete og bør kunne gjennomføres innen kort tid. Andre endringer vil kreve mer omfattende utredninger.

På bakgrunn av det foreliggende materiale vil Kirkemøtet peke på følgende områder hvor det bør arbeides med avklaringer og endringer:

- a) Foreslå endring av Kirkeordningsloven, slik at loven i større grad fastsetter rammevilkårene for valg, samtidig som Kirkemøtet gis myndighet til å vedta reglene for valg.
  - b) Utforme nye regler for valg til menighetsråd, bispedømmemøter og bispedømmeråd.
  - c) Gi mulighet for en annen sammensetning av og et færre antall medlemmer i prostirådene.
  - d) Få delegert tilsettingsmyndighet for proster til bispedømmerådene.
  - e) Forskyve fristen for å avholde bispedømmemøtene til "innen 1. juli".
  - f) Vurdere ungdomsrepresentasjon på alle plan i kirken, både i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkeråd.
  - g) Utrede de tilsattes medbestemmelse, herunder representasjon i menighetsråd/fellesråd.
  - h) Arbeide videre med bispedømmemøtets sammensetning, oppgaver og myndighet.
  - i) Vurdere ordninger for bispevalg.
5. Kirkemøtet vil be Kirkerådet følge opp disse forslagene i sin strategi- og virksomhetsplan.
  6. Kirkemøtet ber Kirkerådet oversende til departemen-

tet Kirkemøtets vurderinger og vedtak om reformene og Kirkemøtets planer og målsettinger med hensyn til det videre reformarbeidet.

Forslag til vedtak fra
mindretallet
(2 medlemmer)

Kirkemøtet ønsker at leder av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd må bli fullverdige medlemmer av Kirkemøtet, og ber om at denne saken blir utredet.

PLENUMSBEHANDLING 1:

Dirigent: Even K. Fougner
Saksordfører: Kristian Stendahl

Følgende hadde ordet:

Kristian Stendahl, Per Lønning, Sigurd Osberg, Per Barsnes, Halvor Bergan, Berge Furre, Georg I. Johansen, Solveig Fiske, Knut Sellevold, Finn Wagle, Nils Magnar Torsvik, Ole Martin Norderhaug, Kåre Sten Larsen, Harald Gammelsäter, Olaug Vedvik Torset, Astrid Grude Eikseth, Oddbjørn Evenshaug, Lillian Rasmussen, Terje Fonk, Eldgrim Fossheim, Georg Hille, Berit Pihl Johansen, Turid Karlsen Seim, Tone Nilssen.

Fremsatte forslag

Fra Finn Wagle:

Side 12:

Kirkemøtet ser heller ikke først og fremst behov for noen utredning når det gjelder forholdet og arbeidsfordelingen mellom Bispemøtet og Kirkemøtet. Videre avklaringer bør i hovedsak kunne skje gjennom samarbeid og løpende kontakt mellom disse to organer.

Fra Astrid Grude Eikseth:

Foreslår at:

- Kirkemøtet ber om at forslaget om at lederne for Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd blir fullverdige medlemmer av Kirkemøtet, blir vurdert i det videre arbeid.
- Side 12, punkt 3, nest siste avsnitt, omformuleres.

Fra Georg Hille:

I vedtak, pkt. 3, 2. avsnitt, må det i 2. setning hete: "Kirkemøtet vil derfor understreke viktigheten av at menigheten (soknet) fremstår som selvstendig rettssubjekt og som ...."

Fra Lillian Rasmussen:

Nytt punkt:

- j) At det arbeides videre for at bispedømmerådet får overført myndighet til å fatte vedtak om oppsigelse, ilegge ordensstraff, avskjed og suspensjon.

Fra Olaug Vedvik Torset:

Nytt punkt i forslag til vedtak, pkt. 4:

- Vurdere prosedyren for behandling av liturgisaker.

Fra Per Lønning:

- 1) Spørsmålet om å lovfeste prostiråd tas opp til utredning og nærmere overveielse.
- 2) Vedtaket 4 g avgrenses til:
  - Utrede de tilsattes medbestemmelse.

Forslaget, pkt. 2, ble trukket.

Votering

Forslagene oversendes komiteen.

NY INNSTILLING FRA KOMITE D:

Saksorientering

Da Stortinget våren 1981 behandlet St.meld. nr. 40 (1980-81) om stat og kirke, gikk Stortinget inn for at lovendringene burde evalueres etter ca. 8 år.

Kirkemøtet 1991 ba Kirkerådet gjennomføre en evaluering av de kirkelige reformene. Kirkeordningsrådet ble bedt om å forestå evalueringen.

Kirkeordningsrådet utarbeidet et høringsdokument som og-

så inneholdt en kort redegjørelse om de enkelte lov-
endringene.

Høringsdokumentet ble sendt ut i januar 1992 til en lang
rekke kirkelige organer og organisasjoner med hørings-
frist 15. juni s.å.

211 instanser har avgitt uttalelser.

Sekretariatet har utarbeidet en GJENNOMGANG AV HØRINGS-
UTTALELSENE, der høringsinstansenes erfaringer med lov-
endringene og forslag til forbedringer er samlet.

På bakgrunn av dette materialet har Kirkeordningsrådet
vurdert erfaringene og forslagene og utarbeidet sin
rapport som inneholder rådets vurderinger og anbefa-
linger. Innledningsvis i denne rapporten gis en nærmere
redegjørelse om bakgrunnen for reformene og hvilke nye
reformer som er kommet etter 1984, foruten en oriente-
ring om høringsprosessen og en oversikt over hørings-
instansene o.l.

På bakgrunn av Kirkeordningsrådets rapport utarbeidet
Kirkerådet på sitt møte 10.-11. september 1992 sitt
forslag til anbefaling, sak KR 45/92 (Dokument 14.1).

Komiteens merknader

Komiteen har tatt utgangspunkt i Kirkerådets anbefa-
linger og vurdert disse i lys av høringsmaterialet og
Kirkeordningsrådets rapport.

Komiteen har mottatt merknader fra komiteene A, C, E og
F. Merknadene er vurdert og for en stor del innarbei-
det i komiteens merknader. Enkelte forslag til en-
dringer er behandlet særskilt.

Komiteen har lagt vekt på å evaluere reformene og på
bakgrunn av dette foreslått en rekke justeringer og mer
omfattende utredninger.

Komiteen vil understreke at Kirkemøtet i denne omgang
ikke bør konsentrere seg om detaljer eller enkeltheter,
men gi retning til det videre arbeidet. Konkrete for-
slag til lovendringer vil på de fleste områder måtte
underlegges en nødvendig utredning før Kirkemøtet even-
tuelt tar stilling til dem.

Prioriteringene med hensyn til det videre arbeid vil
måtte nedfelles i strategiplanene og virksomhetspla-
nene i årene framover.

Kirkemøtet har også drøftet hvordan denne saken bør

følges opp bl.a. i forhold til Kirkedepartementet og Stortinget. Stortinget bør få kjennskap til Kirkemøtets evaluering av reformene, hvordan disse fungerer og hvilke ønsker kirken har med hensyn til den framtidige kirkelovgivningen.

Komiteen har i det følgende oppsummert sin evaluering av reformene og kommet med sine forslag til justeringer og videre utredningsarbeid med sikte på framtidige reformer:

GENERELL EVALUERING AV REFORMENE

1. Komiteen finner at lovendringene som ble gjennomført i 1984, med senere justeringer og tillegg, blir sett på som meget positive i kirken. Fra menighetsråd og prester såvel som fra bispedømmeråd og biskoper, gis klare uttrykk for at reformene har vært til gagn for kirken og har gitt den bedre mulighet til å fungere som en evangeliserende og inkluderende folkekirke. De målsettinger for en ny kirkeordning som i 1970-årene ble formulert av reformbevegelsen og av kirkelige organer, er langt på vei innfridd, og virkningene har vært positive.

Av særlige betydningsfulle endringer vil komiteen fremheve opprettelsen av Kirkemøtet, overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådene og overføring av avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål til Kirkemøtet. Disse ordningene har bidratt til at kirken har fått utarbeidet viktige planer for kirken, bl.a. dåpsopplæringsplan og diakoniplan for Den norske kirke.

Komiteen finner likevel grunn til å beklage at de nye ordningene og delegering av myndighet til kirkelige organer ikke er fulgt opp med tilsvarende bevilgninger over statsbudsjettet. Inntil nå er ordningene blitt hemmet av en stadig underbudsjettering, som har medført at flere av ordningene ikke har hatt mulighet til å fungere etter sin hensikt. Komiteen konstaterer at dette så langt har redusert mulighetene for en reell utprøving av reformene.

REFORMENES NEDSLAG I MENIGHETENS LIV

2. Om reformene oppleves som viktige og nyttige av de som deltar i de kirkelige organer, er det samtidig åpenbart at meget står igjen før de setter klare spor også i kirkens dagligliv på menighetsplan. Hverken bispedømmeråd, Kirkemøtet, Kirkerådet eller Mellomkirkelig Råd har lyktes i tilstrekkelig grad

med å gjøre arbeid og vedtak kjent og å vise hvordan de kan stimulere det lokale arbeid.

BEHOV FOR ENDRINGER OG YTTERLIGERE REFORMER

3. Den omfattende høring har samtidig pekt på en rekke detaljer som enkelte eller flere av høringsinstansene opplever som problematiske, og hvor det reises ønsker om klarere eller helt nye lovregler og retningslinjer. Samtidig er det også uttrykt behov for ytterligere reformer for å gi kirken enda bedre muligheter for å utføre sin tjeneste.

På bakgrunn av det foreliggende materialet vil komiteen peke på følgende områder hvor det bør arbeides med avklaringer og endringer:

MENIGHETSRÅDENE

4. Bestemmelsene om menighetsrådets ansvar og oppgaver m.v. var ikke gjenstand for evaluering i denne høringsprosessen. Til tross for dette har en lang rekke av høringsinstansene uttalt seg om menighetsrådets stilling og situasjon.

Komiteen vil med bakgrunn i høringsuttalelsene enda en gang peke på viktigheten av at lokalmenighetens stilling blir avklart etter de prinsipper som Kirkelovutvalget la fram.

Uklarhetene i forhold til arbeidsgiveransvaret og avhengigheten av kommunal velvilje og bevilgninger skaper usikkerhet og frustrasjoner blant både de tilsatte og de som velges til menighetsråd. En avklaring av den kirkelige stillingsstruktur, med muligheter til å bygge ut menighetsrådenes sekretariat og heve deres generelle kompetanse, melder seg også med stadig større tyngde. Høringsrunden bekrefter at med erfaringene fra økt kirkelig selvstyre på bispedømmeplan og landsplan oppfattes menighetsrådenes mangel på myndighet og muligheter som stadig mer frustrerende.

5. Enkelte spørsmål som angår lokalmenighetens stilling, vil måtte avklares i forbindelse med oppfølgingen av Kirkelovutvalgets innstilling. Komiteen mener likevel at de fleste spørsmål bør kunne tas opp uavhengig av hva som måtte bli resultatet av Kirkelovutvalgets innstilling. Det gjelder f.eks. spørsmålet om de tilsattes medbestemmelse og former for de tilsattes deltakelse i menighetsråd/fellesråd.

6. Det er viktig å understreke at menighetsrådet/fellesrådet i tiden inntil en revisjon av lovverket er foretatt, fortsatt er et selvstendig forvaltningsorgan i forhold til kommunen, slik loven i dag tilsier. Det er videre viktig at menigheten (soknet) kan framstå som selvstendige rettssubjekter.

Å sikre dette er en oppgave både for Kirkerådet, Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon og Kirkedepartementet.

VALG AV MENIGHETSRAAD

7. Valgordningene byr fortsatt på uklarheter og skaper problemer. De synes heller ikke i tilstrekkelig grad å sikre både reelle valg og muligheter til å bevare kontinuiteten. En del av reglene er imidlertid så nye at det må være rett å prøve dem gjennom ytterligere et valg i 1993 før de tas opp til revisjon. Det gjelder bl.a. reglene om forholdstallsvalg og kumulering. I den forbindelse bør også forslaget om adgang til forhåndskumulering og valgperiode utredes nærmere, og om andre kirkelig tilsatte enn presten og klokkeren skal kunne stemme ved menighetsrådsvalg, i den menigheten hvor de gjør tjeneste.

Ved en revisjon av valgreglene bør hoveddrammene nedfelles i Kirkeordningsloven, og Kirkemøtet bør få myndighet til å fastsette regler for valg av menighetsråd.

8. I forhold til menighetsrådet vil det være vesentlig å legge forholdene til rette for ordninger som kan ivareta ungdomsrepresentasjon i menighetsrådet.

PROSTIENE

9. Komiteen noterer at mulighetene for å opprette frivillige prostimøter og prostiråd utnyttes forskjellig, og at erfaringene med ordningen er ulik i de enkelte områder av landet. Mange steder fungerer prostiråd og prostimøter tilfredsstillende og oppleves som verdifulle organer som fortsatt bør kunne opprettholdes.

Komiteen mener imidlertid ikke det kan være riktig å opprette et nytt forvaltningsorgan med avgjørelsesmyndighet mellom menighetsråd og bispedømmeråd. På denne bakgrunn vil ikke komiteen nå gå inn for at ordningen med prostimøter og prostiråd lovfestes.

Som en frivillig ordning bør det fortsatt være adgang til å avholde prostimøter og opprette prostiråd

som samarbeids- og inspirasjonsorganer i de prostier hvor menighetene finner dette hensiktsmessig. Det bør imidlertid åpnes adgang til at prostirådet kan ha færre medlemmer og en annen sammensetning enn det gjeldende bestemmelser foreskriver. Det bør kunne overlates til de enkelte prostier å bestemme prostirådets oppgaver og sammensetning. Komiteen vil anbefale at en samler erfaringene med ordningen til nå og utprøver den videre.

BISPEDØMMERÅD OG BISPEDØMMEMØTER

10. Mens det er overveiende tilfredshet med bispedømmerådets nye sammensetning, mandat og arbeidsform, er det tydelig at bispedømmemøtene ikke helt har funnet sin form og sin plass i den kirkelige struktur.

Komiteen vil finne det naturlig at Kirkerådet samler mer av erfaringene fra møtene og gjør de til emne for en særskilt konsultasjon. Det bør særskilt tas opp forholdet mellom bispedømmemøtet og bispedømmerådene, og bispedømmemøtets sammensetning og myndighet.

Komiteen vil allerede nå foreslå at tidsfristen for avholdelse av møtet forskyves til "innen 1. juli".

VALG

11. Høringsuttalelsene viser at det er behov for endringer i reglene for valg til bispedømmemøtet og nominasjon til bispedømmerådene. Samtidig gir ikke høringen noen entydige svar på hvilke endringer som vil være mest samlende og mest hensiktsmessige. Mange peker imidlertid på at de leke utsendingene til bispedømmemøte bør velges av og blant menighetsrådets medlemmer.

Det er også pekt på ønskeligheten av ungdomsrepresentasjon og at det ved valg til bispedømmerådene bør legges vekt på å rekruttere medlemmer som også har innsikt i økumeniske spørsmål.

Komiteen mener derfor Kirkemøtet bør be Kirkerådet om å sette i gang et utredningsarbeid som kan bringe noe større klarhet i ønskemål og alternativer. Med det stadig økende ansvar som bispedømmerådene får, blir det uhyre viktig at de får en sammensetning med bredest mulig kompetanse og representativitet, både geografisk og kirkelig, kjønnsmessig og aldersmessig.

Også når det gjelder disse valg, bør det vurderes

hvilke bestemmelser som skal lovfestes og hvilke regler Kirkemøtet skal ha myndighet til å vedta.

BISPEDØMMERÅDENES TILSETTINGSMYNDIGHET

12. Kirkemøtet registrerer med tilfredshet at høringsinstansene stort sett har hatt gode erfaringer med bispedømmerådenes tilsettingsmyndighet. Komiteen har registrert at departementet vil sette i gang en egen evalueringsprosess etter at ordningen har fått fungere noe lenger. I den forbindelse bør de kirkelige myndigheter drøfte om det trengs endringer for å imøtekomme noen av de kritiske spørsmål som er reist, bl.a. hvordan en kan kombinere sterkere helsekirkelige hensyn med ønskene fra menighetsrådene om større innflytelse over tilsettingsprosessen.

Komiteen mener tidspunktet nå er inne for at tilsettingsmyndigheten for proster kan overføres til bispedømmerådene.

Komiteen mener det må "arbeides for at Stortingets vedtak blir iverksatt om å overføre til bispedømmerådene Kirkedepartementets myndighet vedrørende oppsigelse, ileggelse av ordensstraff, avskjed og suspensjon, jf. KOL, § 51 b" (jf. sak KM 5/91, sak I-B1).

KIRKEMØTET

13. Høringsuttalelsene bekrefter at Kirkemøtet på kort tid har funnet både sin form og sin plass i kirkebildet, og at det i dag heves meget få kritiske røster mot møtets sammensetning, mandat eller arbeidsform. Komiteen finner derfor heller ingen grunn til nå å foreslå endringer på disse felter.

På dette punkt har det kommet inn forslag fra to andre komiteer, som komiteen finner grunn til å kommentere særskilt.

Komite F har følgende forslag til endringer:

- Komiteen er av den formening at både formannen i Kirkerådet, leder av Mellomkirkelig Råd og leder av Samisk kirkeråd må være fullverdige medlemmer av Kirkemøtet.

Komite F foreslår at dette kan løses ved at antallet Kirkemøtemedlemmer som velges på fritt grunnlag, utvides fra tre til fem eller at de tre "frie" representantene blir endret slik at

disse tre representantene sitter henholdsvis i Kirkerådet, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.

- Komiteen mener videre at generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd og daglig leder av Samisk kirkeråd bør ha samme status overfor Kirkemøtet som Kirkerådets direktør.
- Komiteen slutter seg til høringsuttalelsen fra Mellomkirkelig Råd om Rådets sammesetning. Minst fem medlemmer av Mellomkirkelig Råd hentes blant Kirkemøtets valgte medlemmer.

Komiteen har vurdert forslagene fra Komite F, og foreslår at spørsmålet om medlemskap i Kirkemøtet for lederne av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd blir nærmere utredet.

Fra Komite E foreligger et forslag til tilføyelse når det gjelder møtefrekvensen for Kirkemøtet:

Det kan imidlertid stilles spørsmålsteget ved tjenligheten av å avholde Kirkemøte hvert år. Kirkerådet bør vurdere om det kunne være en mer hensiktsmessig arbeidsform å arrangere Kirkemøtet hvert annet år.

Komiteen ser at den arbeidsbelastningen Kirkemøtet representerer på mange måter kan unngås ved å avholde Kirkemøtet hvert annet år, men komiteen vurderer det likevel som svært ønskelig og nødvendig at det øverste representative organet i vår kirke får anledning til å møtes hvert år.

14. Ønsket om at Kirkemøtet må få delegert mer avgjørelsesmyndighet, blir igjen reist av høringsinstansene. I tråd med dette vil komiteen peke på ønskeligheten av å få større innflytelse på den offentlige budsjettprosess og dermed på de kirkelige prioriteringer.

FRIVILLIGE KRISTELIGE ORGANISASJONER o.a.

15. Også de frivillige kristelige organisasjoner har gitt uttrykk for et stadig mer positivt syn på Kirkemøtet. Komiteen mener at Kirkerådet bør gå inn i samtaler med organisasjonene for å se om det finnes måter slik at den viktige del av kirken som organisasjonene representerer, kan knyttes nærmere til Kirkemøtets arbeid uten at organisasjonenes selvstendighet rokkes. Kontakten mellom Kirkemøtet og de frivillige kristelige organisasjonene bør ivare-

tas på andre måter enn gjennom å gi dem representasjon på Kirkemøtet.

Det som er sagt om de frivillige kristelige organisasjonene, mener komiteen også bør gjelde de kirkelige utdanningsinstitusjonene som utdanner til tjeneste i kirken og de kirkelige yrkesorganisasjonene.

KIRKERÅDET

16. Komiteen registrerer at Kirkerådet på en god måte har utviklet seg som et viktig eksekutivorgan for Kirkemøtet og et sentralt strategi- og samarbeidsorgan i kirken. Kirkerådets sekretariat utfører sitt arbeid i stor lojalitet både overfor Kirkemøtet og det valgte Kirkeråd.

På bakgrunn av høringsuttalelsene finner komiteen ikke grunn til å foreslå endringer i Kirkerådets sammensetning eller mandat. Komiteen går ut fra at Kirkerådet vil gå gjennom høringsuttalelsene når fremtidige strategiplaner for virksomheten settes opp.

Det er viktig at det legges til rette for at Kirkerådet og dets arbeidsutvalg får tid og ressurser til et seriøst arbeid med de saker som er pålagt av Kirkemøtet.

Komiteen mener det bør arbeides videre for å sikre en sterkere ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet. Komiteen mener dette kan skje gjennom valg av bispedømmeråd og dernest gjennom valg på Kirkerådet blant Kirkemøtets medlemmer. Eventuelt bør det vurderes om dette kan skje ved at en av de tre medlemmer av Kirkerådet som velges på fritt grunnlag, skal være en person under 30 år.

BISPEMØTET

17. Kirkemøtet har overtatt en del av de oppgaver som tidligere var tillagt Bispemøtet. Som høringsuttalelsene gjenspeiler, har det ført til debatt og ønske om nye utredninger for å fastslå forholdet mellom de to organer. Komiteen mener det ikke først og fremst er behov for nye og store utredninger. Prinsippene i arbeidsfordelingen er trukket opp gjennom lover, vedtak og utredningen om embete og råd. Imidlertid innser komiteen behovet for at det arbeides videre med de praktiske konsekvenser av lovverket og av de prinsipper for arbeidsfordeling som er fastsatt. Komiteen tror at dette best kan skje innenfor det åpne samarbeid som er etablert

gjennom Kirkemøtet og gjennom en bedre løpende kontakt mellom de to organer.

Komiteen mener den kirkelige avstemning i forbindelse med utnevning av biskoper i større grad bør være bindende for Regjeringen. Det bør utredes nærmere hvordan avstemningsprosedyren bør være og hvordan de ulike organers stemmegivning skal "veies" mot hverandre.

Komiteen mener i tilknytning til dette at ordninger for bispevalg bør utredes nærmere.

VEIEN VIDERE

18. En kirkeordning vil alltid måtte være i utvikling, preget av erfaringer som høstes og ny innsikt i kirkens karakter og kall i vår tid. Det vil også gjelde for Den norske kirke, selv om den med de reformer som er gjennomført og de som er utredet - som lokalkirkens ordning - i dag i hovedtrekk fungerer tilfredsstillende. Kirkemøtet vil derfor ha sin oppmerksomhet henvendt på mulige endringer og forbedringer og fremme forslag om slike.

Samtidig er det vesentlig å vekke bevisstheten i kirken om de bærende prinsipper i vår ordning. Den norske kirkestruktur slik den framstår etter de siste 10-års endringer, er på mange måter særpreget. Samarbeidet og ansvarsfordelingen mellom lekfolk og embetsbærere går kanskje lenger enn i de fleste andre kirker. Komiteen mener at dette særpreg har gitt Den norske kirke større muligheter til å realisere både folkekirketanken og det alminnelige prestedømme.

Komiteen finner på denne bakgrunn å konkludere med at de ordninger som er gjennomført, har bidratt til at kirken har fått økt selvstendighet og fått bedre muligheter til å fremstå som en levende, inkluderende og livskraftig folkekirke.

Forslag til vedtak

1. Kirkemøtet finner på bakgrunn av høringsuttalelsene å kunne slå fast at lovendringene som ble gjennomført i 1984, med senere justeringer og tillegg, er opplevd som meget positive i kirken. Reformene har vært til gagn for kirken og har gitt den bedre mulighet til å fungere som en mer selvstendig, evangeliserende og inkluderende folkekirke. Den norske kirke framstår i dag med en struktur der samvirke og ansvarsfordeling mellom lekfolk og embetsbærere er

omfattende. De målsettinger for en ny kirkeordning som i 1970-årene ble formulert av reformbevegelsen og av kirkelige organer, er langt på vei innfridd, og virkningene har vært positive.

Av særlig betydningsfulle og gledelige endringer vil Kirkemøtet fremheve opprettelsen av Kirkemøtet, overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmerådene og overføring av avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål til Kirkemøtet. Kirkemøtet vurderer det som verdifullt at kirken gjennom vedtak i Kirkemøtet har fått en dåpsopplæringsplan og en diakoniplan for Den norske kirke.

2. Om reformene oppleves som viktige og nyttige av de som deltar i de kirkelige organer, er det samtidig åpenbart at meget står igjen før de setter klare spor også i kirkens dagligliv på menighetsplan. Hverken bispedømmeråd, Kirkemøtet, Kirkerådet eller Mellomkirkelig Råd har lyktes i tilstrekkelig grad med å gjøre arbeid og vedtak kjent og å vise hvordan de kan stimulere det lokale arbeid. Kirkemøtet oppfordrer Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd til å ofre enda mer tid og krefter på denne oppgaven i tiden framover.

Kirkemøtet finner videre grunn til å beklage at de nye ordningene og delegering av myndighet til kirkelige organer ikke er fulgt opp med tilsvarende bevilgninger over statsbudsjettet. Inntil nå har ordningene blitt hemmet av en underbudsjettering som har medført at flere av ordningene ikke har hatt mulighet til å fungere etter sin hensikt. Kirkemøtet konstaterer at dette har redusert mulighetene for en reell utprøving av reformene.

3. Kirkemøtet registrerer at høringsinstansene etterlyser en snarlig oppfølging av Kirkelovutvalgets innstilling og at særlig en avklaring med hensyn til lokalmenighetens økonomi og stillingsstruktur er presserende. Kirkemøtet deler denne oppfatning.

En viktig forutsetning for en videre utvikling av Den norske kirke som trossamfunn er at menighetsrådets og fellesrådets posisjon styrkes og klareres i forhold til kommunen. Kirkemøtet vil derfor understreke viktigheten av at menigheten (soknet) framstår som selvstendige forvaltningsorganer i forhold til kommunen.

Kirkemøtet går inn for at ordningen med prostiråd og prostimøter opprettholdes som frivillig ordning.

Kirkemøtet finner ingen grunn til å foreslå vesent-

lige endringer i Kirkemøtets eller Kirkerådets sammensetning, mandat eller arbeidsform.

Kirkemøtet ser heller ikke først og fremst behov for noen utredning når det gjelder forholdet og arbeidsfordelingen mellom Bispemøtet og Kirkemøtet. Videre avklaringer bør i hovedsak kunne skje gjennom samarbeid og løpende kontakt mellom disse to organer.

4. Den omfattende høring har samtidig pekt på en rekke detaljer som høringsinstansene opplever som problematiske, og hvor det reises ønsker om klarere eller helt nye lovregler og retningslinjer. Samtidig er det også uttrykt behov for ytterligere reformer for å gi kirken enda bedre muligheter for å utføre sin tjeneste.

Kirkemøtet er på denne bakgrunn enig i at reformarbeidet må føres videre. Noen av endringene er konkrete og bør kunne gjennomføres innen kort tid. Andre endringer vil kreve mer omfattende utredninger.

På bakgrunn av det foreliggende materiale vil Kirkemøtet peke på følgende områder hvor det bør arbeides med avklaringer og endringer:

- a) Foreslå endring av Kirkeordningsloven, slik at loven i større grad fastsetter rammevilkårene for valg av menighetsråd, samtidig som Kirkemøtet gis myndighet til å vedta reglene for valg, jf. pkt. b.
- b) Utforme nye regler for valg til menighetsråd, bispedømmemøter og bispedømmeråd.
- c) Gi mulighet for en annen sammensetning av og et færre antall medlemmer i prostirådene.
- d) Få delegert tilsettingsmyndighet for proster til bispedømmerådene.
- e) Få overført til bispedømmerådene myndighet vedrørende oppsigelse, ileggelse av ordensstraff, avskjed og suspensjon.
- f) Forskyve fristen for å avholde bispedømmemøtene til "innen 1. juli".
- g) Vurdere ungdomsrepresentasjon på alle plan i kirken, både i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkeråd.
- h) Utrede de tilsattes medbestemmelse og former for

de tilsattes deltakelse i menighetsråd/fellesråd.

- i) Arbeide videre med bispedømmemøtets sammensetning, oppgaver og myndighet.
  - j) Vurdere ordninger for bispevalg.
  - k) Utrede spørsmålet om medlemskap i Kirkemøtet for lederne av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.
5. Kirkemøtet vil be Kirkerådet følge opp disse forslagene i sin strategi- og virksomhetsplan.
6. Kirkemøtet ber Kirkerådet oversende til departementet Kirkemøtets vurderinger og vedtak om reformene og Kirkemøtets planer og målsettinger med hensyn til det videre reformarbeidet.

PLENUMSBEHANDLING 2:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Kristian Stendahl

Følgende hadde ordet:

Kristian Stendahl, Per Lønning, Olag Vedvik Torset, Turid Karlsen Seim, Harald Gammelsæter, Per Barsnes, Knut Sellevold, Sigurd Osberg, Finn Wagle, Helga Hjetland, Jan-Martin Berentsen, Odd Bondevik, Ola Steinholt, Georg Hille, Astrid Grude Eikseth, Halvor Bergan, Andreas Aarflot, Magne T. Hjorthaug, Inger-Johanne Torstad, Ole D. Mjøs.

Fremsatte forslag

Fra Turid Karlsen Seim/Ola Steinholt:

4. nytt punkt f (f.o.m. nåværende pkt. f forskyves tilsvarende):

- Å vurdere hvordan helhetskirkelige hensyn bedre kan ivaretas i forbindelse med praktiseringen av bispedømmerådernes tilsettingsmyndighet.

Fra Olaug Vedvik Torset:

Nytt punkt, forslag til vedtak pkt. 4:

- Vurdere prosedyren for behandling av liturgisaker.

Fra Per Lønning:

Spørsmålet om å lovfeste prostiråd tas opp til utredning og nærmere overveielse.

Votering

Forslaget fra:

- Turid Karlsen Seim/Ola Steinholt
vedtatt med 50 stemmer.
- Olaug Vedvik Torset
vedtatt med 42 stemmer.
- Per Lønning
falt med 29 stemmer.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

---

1. Kirkemøtet finner på bakgrunn av høringsuttalelsene å kunne slå fast at lovendringene som ble gjennomført i 1984, med senere justeringer og tillegg, er opplevd som meget positive i kirken. Reformene har vært til gagn for kirken og har gitt den bedre mulighet til å fungere som en mer selvstendig, evangeliserende og inkluderende folkekirke. Den norske kirke fremstår i dag med en struktur der samvirke og ansvarsfordeling mellom lekfolk og embetsbærere er omfattende. De målsettinger for en ny kirkeordning som i 1970-årene ble formulert av reformbevegelsen og av kirkelige organer, er langt på vei innfridd, og virkningene har vært positive.

Av særlig betydningsfulle og gledelige endringer vil Kirkemøtet fremheve opprettelsen av Kirkemøtet, overføring av tilsettingsmyndigheten til bispedømmesrådene og overføring av avgjørelsesmyndighet i liturgispørsmål til Kirkemøtet. Kirkemøtet vurderer det som verdifullt at kirken gjennom vedtak i Kirkemøtet har fått en dåpsopplæringsplan og en diakoniplan for Den norske kirke.

2. Om reformene oppleves som viktige og nyttige av de som deltar i de kirkelige organer, er det samtidig åpenbart at meget står igjen før de setter klare spor også i kirkens dagligliv på menighetsplan.

Hverken bispedømmeråd, Kirkemøtet, Kirkerådet eller Mellomkirkelig Råd har lykkes i tilstrekkelig grad med å gjøre arbeid og vedtak kjent og å vise hvordan de kan stimulere det lokale arbeid. Kirkemøtet oppfordrer Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd til å ofre enda mer tid og krefter på denne oppgaven i tiden framover.

Kirkemøtet finner videre grunn til å beklage at de nye ordningene og delegering av myndighet til kirkelige organer ikke er fulgt opp med tilsvarende bevilgninger over statsbudsjettet. Inntil nå har ordningene blitt hemmet av en underbudsjettering som har medført at flere av ordningene ikke har hatt mulighet til å fungere etter sin hensikt. Kirkemøtet konstaterer at dette har redusert mulighetene for en reell utprøving av reformene.

3. Kirkemøtet registrerer at høringsinstansene etterlyser en snarlig oppfølging av Kirkelovutvalgets innstilling og at særlig en avklaring med hensyn til lokalmenighetens økonomi og stillingsstruktur er presserende. Kirkemøtet deler denne oppfatning.

En viktig forutsetning for en videre utvikling av Den norske kirke som trossamfunn er at menighetsrådets og fellesrådets posisjon styrkes og klareres i forhold til kommunen. Kirkemøtet vil derfor understreke viktigheten av at menigheten (soknet) framstår som selvstendige forvaltningsorganer i forhold til kommunen.

Kirkemøtet går inn for at ordningen med prostiråd og prostimøter opprettholdes som frivillig ordning.

Kirkemøtet finner ingen grunn til å foreslå vesentlige endringer i Kirkemøtets eller Kirkerådets sammensetning, mandat eller arbeidsform.

Kirkemøtet ser heller ikke først og fremst behov for noen utredning når det gjelder forholdet og arbeidsfordelingen mellom Bispemøtet og Kirkemøtet. Videre avklaringer bør i hovedsak kunne skje gjennom samarbeid og løpende kontakt mellom disse to organer.

4. Den omfattende høring har samtidig pekt på en rekke detaljer som høringsinstansene opplever som problematiske, og hvor det reises ønsker om klarere eller helt nye lovregler og retningslinjer. Samtidig er det også uttrykt behov for ytterligere reformer for å gi kirken enda bedre muligheter for å utføre sin tjeneste.

Kirkemøtet er på denne bakgrunn enig i at reform-

arbeidet må føres videre. Noen av endringene er konkrete og bør kunne gjennomføres innen kort tid. Andre endringer vil kreve mer omfattende utredninger.

På bakgrunn av det foreliggende materiale vil Kirkemøtet peke på følgende områder hvor det bør arbeides med avklaringer og endringer:

- a) Foreslå endring av Kirkeordningsloven, slik at loven i større grad fastsetter rammevilkårene for valg av menighetsråd, samtidig som Kirkemøtet gis myndighet til å vedta reglene for valg, jf. pkt. b.
- b) Utforme nye regler for valg til menighetsråd, bispedømmemøter og bispedømmeråd.
- c) Gi mulighet for en annen sammensetning av og et færre antall medlemmer i prostirådene.
- d) Få delegert tilsettingsmyndighet for proster til bispedømmerådene.
- e) Få overført til bispedømmerådene myndighet vedrørende oppsigelse, ileggelse av ordensstraff, avskjed og suspensjon.
- f) Vurdere hvordan helhetskirkelige hensyn bedre kan ivaretas i forbindelse med praktiseringen av bispedømmerådenes tilsettingsmyndighet.
- g) Forskyve fristen for å avholde bispedømmemøtene til "innen 1. juli".
- h) Vurdere ungdomsrepresentasjon på alle plan i kirken, både i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkeråd.
- i) Utrede de tilsattes medbestemmelse og former for de tilsattes deltakelse i menighetsråd/fellesråd.
- j) Arbeide videre med bispedømmemøtets sammensetning, oppgaver og myndighet.
- k) Vurdere ordninger for bispevalg.
- l) Utrede spørsmålet om medlemskap i Kirkemøtet for lederne av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd.
- m) Vurdere prosedyren for behandling av liturgisaker.

5. Kirkemøtet vil be Kirkerådet følge opp disse forslagene i sin strategi- og virksomhetsplan.
6. Kirkemøtet ber Kirkerådet oversende til departementet Kirkemøtets vurderinger og vedtak om reformene og Kirkemøtets planer og målsettinger med hensyn til det videre reformarbeidet.

*

Voteringen foregikk punktvis.

- Punkt 1:	Vedtatt mot 1 stemme.
- Punkt 2:	Vedtatt enstemmig.
- Punkt 3:	Vedtatt enstemmig.
- Punkt 4:	Vedtatt enstemmig,
med unntak av:	
- d:	Mot 6 stemmer.
- e:	Mot 9 stemmer.
- g:	Mot 1 stemme.
- Punkt 5:	Vedtatt enstemmig.
- Punkt 6:	Vedtatt enstemmig.

Deretter ble hele forslaget til vedtak tatt opp til votering.

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 15/92: SÆRSKILDE PREIKETEKSTAR FOR
KYRKJEÅRET 1994-95

SAKSDOKUMENT:

Kyrkjemøtedokument:

Dokument 15.1 SAKSUTGREIING

Øvrige dokument

- Utskrift av
Bispemøtets protokoll høsten 1992

INNSTILLING FRÅ KOMITE A:

Saksorientering

Framlegget til preiketekstar for kyrkjeåret 1994-95 vart førebudd av Kyrkja sitt fagorgan for liturgisaker, Kyrkjas gudstenesteråd (KGR).

Framlegget frå KGR til preiketekstar for kyrkjeåret 1994-95 i sak KGR 56/91:

Kyrkjeåret 1994-95 har evangelieteksten i 1. rekkje som preiketekst med desse unntaka:

3. søndag i advent	Jes 35,3-10
Kristi openberringsdag	Luk 2,41-52 (T-tekst)
3. søndag e. Kristi openberring	2. Kong 5,1-5 og 9-15
Søndag før faste	1. Kor 13,1-13
3. søndag i faste	Heb 12,1-3
2. påskedag	Apg 10,34-43
Pinsedag	Joh 15,1-11 (T-tekst)
5. søndag e. pinse	Fork 12,1-14 (T-tekst)
8. søndag e. pinse	1. Mos 1,1-18 (T-tekst)
13. søndag e. pinse	1. Sam 3,1-10
19. søndag e. pinse	1. Joh 2,15-17 (T-tekst)
23. søndag e. pinse	1. Mos 50,15-21

Bispemøtet slutta seg i sak BM 9/92 til KGR sitt framlegg, og rådde til at desse tekstane vart fastsette for kyrkjeåret 1994-95.

Kyrkjerådet handsama framlegget i si sak KR 33/92. Kyrkjerådet vedtok å sende saka attende til Kyrkjaskogudstenesteråd (KGR) med tilråding om at Jes 60,1-6 vart fastsett som preiketekst for Kristi openberringsdag, i staden for Luk 2,41-52. Som fylgje av denne tilrådinga gjorde Kyrkjerådet også framlegg om at GT-teksten for 3. søndag e. Kristi openberringsdag vart erstatta av ein NT-tekst, Matt 8,5-13.

Kyrkjaskogudstenesteråd handsama saka på nytt, men heldt fast på sitt framlegg. Dei begrunna avgjerda i eit notat som følgjer protokollen. Der heiter det m.a.:

Kristi åpenbaringsdag avslutter juletiden i vårt kirkeår, men åpner samtidig for et av de motiver som er særlig merkbart i åpenbaringstiden, nemlig misjonsmotivet.

På denne bakgrunn er det ikke vanskelig å høre ønsket om en klarere misjonstekst på Kristi åpenbaringsdag. Og det er liten tvil om at Jes 60 er en tekst som mer direkte omhandler misjon enn teksten fra Luk 2. Imidlertid er Luk 2,41-52 den eneste teksten vi har fra Jesu barndom/ungdom utover spedbarnstiden. Tidligere hadde den sin faste plass på 1. søndag e. Kristi åpenbaringsdag, mens den fra 1977 bare har hatt plass i Tilleggstekstene.

Skulle ønsket om en sterkere misjonstekst alltid tas til følge på Kristi åpenbaringsdag, så vil dette medføre at denne Luk 2-teksten aldri kom opp på prekestolen, ja at den ikke fikk lyde i kirkens hus i det hele tatt ved høymesse.

Teksten avrunder på en fin måte juletiden i vårt kirkeår.

Til sist er det grunn til å minne om at hele åpenbaringstiden skal profileres som en særskilt misjonstid i vår kirke. Det skulle derfor ikke være noe til hinder for unntaksvis å avrunde juletiden med en noe mindre konkret misjonstekst.

Kyrkjerådet handsama saka på nytt på møtet 10.-11. september. Rådet gjer framlegg om preiketekstar for kyrkjeåret 1994-95 i samsvar med KGR sitt framlegg, unntatt tekstane for Kristi openberringsdag og 3. søndag e. Kristi openberringsdag. Her gjer Kyrkjerådet framlegg om to alternative sett av tekstar: Sitt eige framlegg og KGR sitt framlegg. Samstundes rår Kyrkjerådet Kyrkjemøtet til å vektleggje Bispemøtet si vurdering i saka.

Bispemøtet vedtok på ny å slutte seg til framlegget frå

Kyrkjjas gudstenesteråd og rår til at teksten for Kristi openberringsdag vert Luk 2,41-52 og for 3. søndag e. Kristi openberringsdag 2. Kong 5,1-5 og 9-15.

Merknader frå komiteen

Komite A vil følgje Bispemøtet si tilråding i val av preiketekstar for Kristi openberringsdag og 3. søndag e. Kristi openbering.

Komiteen vil vise til dei synspunkta som kjem fram i notatet til KGR sin protokoll (sjå over) og ser desse som dekkande for komiteen sine argument i saka.

Framlegg til vedtak

Kyrkjemøtet fastset at kyrkjeåret 1994-95 har evangelieteksten i 1. rekkje som preiketekst med desse unn-taka:

3. søndag i advent	Jes 35,3-10
Kristi openberringsdag	Luk 2,41-52 (T-tekst)
3. søndag e. Kristi openberringsdag	2. Kong 5,1-5 og 9-15
Søndag før faste	1. Kor 13,1-13
3. søndag i faste	Heb 12,1-3
2. påskedag	Apg 10,34-43
Pinsedag	Joh 15,1-11 (T-tekst)
5. søndag e. pinse	Fork 12,1-14 (T-tekst)
8. søndag e. pinse	1. Mos 1,1-18 (T-tekst)
13. søndag e. pinse	1. Sam 3,1-10
19. søndag e. pinse	1. Joh 2,15-17 (T-tekst)
23. søndag e. pinse	1. Mos 50,15-21

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordførar: Jarle Håbrekke

Desse hadde ordet:

Jarle Håbrekke, Odd Bondevik.

KYRKJEMØTET
SITT VEDTAK

Kyrkjemøtet fastset at kyrkjeåret 1994-95 har evangelieteksten i 1. rekkje som preiketekst med desse unn-
taka:

3. søndag i advent	Jes 35,3-10
Kristi openberringsdag	Luk 2,41-52 (T-tekst)
3. søndag e. Kristi openberringsdag	2. Kong 5,1-5 og 9-15
Søndag før faste	1. Kor 13,1-13
3. søndag i faste	Heb 12,1-3
2. påskedag	Apg 10,34-43
Pinsedag	Joh 15,1-11 (T-tekst)
5. søndag e. pinse	Fork 12,1-14 (T-tekst)
8. søndag e. pinse	1. Mos 1,1-18 (T-tekst)
13. søndag e. pinse	1. Sam 3,1-10
19. søndag e. pinse	1. Joh 2,15-17 (T-tekst)
23. søndag e. pinse	1. Mos 50,15-21

*

Vedtaket var samrøystes.

*

Sak KM 16/92: TJENESTEORDNING FOR
PROSTER

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

- Dokument 16.1 SAKSORIENTERING
- Dokument 16.2 BREV FRA KIRKEDEPARTEMENTET
AV 31. JULI 1992
MED UTKAST TIL
"TJENESTEORDNING FOR PROSTER"
- Dokument 16.3 HØRINGSUTTALELSER
(TIL KOMITEEN)

INNSTILLING FRA KOMITE E:

Saksorientering

Utkastet til "Tjenesteordning for proster" må ses i sammenheng med "Tjenesteordning for menighetsprester" som ble fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon av 19. oktober 1990. Kirkemøtet behandlet "Tjenesteordning for menighetsprester" i 1989 (jf. sak KM 16/89). I komiteens merknader som lå til grunn for behandlingen het det:

I denne sammenheng bør det utarbeides tjenesteordninger også for andre tjenestekategorier. Ryddige tjenesteforhold vil være et viktig bidrag til en bedret personalomsorg.

Kirkedepartementet sendte ut til høring hos biskopene, bispedømmerådene, prostene og de kirkelige yrkesorganisasjonene ved ekspedisjon av 2. april 1992 et første utkast til "Tjenesteordning for proster".

På bakgrunn av denne høringsrunden har Kirkedepartementet utarbeidet foreliggende utkast som ble oversendt Kirkerådet i ekspedisjon av 31. juli 1992. Departementet har bedt om at utkastet til "Tjenesteordning for proster" legges fram for høstens Kirkemøte til uttalelse i samsvar med Lov om Den norske kirkes ordning § 54.

Det foreliggende utkast til "Tjenesteordning for proster" er noe endret og omredigert i forhold til førsteutkastet.

Ingen av høringsinstansene har gitt uttrykk for vesentlige innvendinger til innholdet eller strukturen i tjenesteordningen. En rekke av de forslag til forbedringer, endringer og presiseringer som høringsinstansene har kommet med, har departementet tatt hensyn til.

Kirkerådet har i sin vurdering av saken til Kirkemøtet 1992 funnet at saken kan behandles av Kirkemøtet på basis av det bearbejdede forslag og uten at Kirkemøtet foretar en selvstendig behandling og vurdering av høringsuttalelsene.

Kirkedepartementet fastsetter endelig "Tjenesteordning for proster" ved kongelig resolusjon, jf. Grunnlovens § 16.

Bakgrunn for saken

Gjeldende regler om prostetjenesten foreligger i eldre kirkerettslige dokumenter, jf. Christian V's Norske Lov, 2. bok, 16. kap. Disse bestemmelsene om prostetjenesten er utarbeidet i en annen tid og er derfor delvis foreldet. Regelverket har lenge vært modent for en revisjon. Som et ledd i arbeidet med å rydde opp i det eldre kirkelige lovverk vil "Tjenesteordning for proster" gi grunnlag for å oppheve disse eldre bestemmelsene.

I tillegg er bestemmelser om prostetjenesten nedfelt forskjellige steder i det kirkelige regelverk. Reglene har ikke vært samlet i ett dokument. "Tjenesteordning for proster" vil gjøre det lettere å finne fram i et uoversiktlig regelverk.

Organisering av prostetjenesten har vært på den kirkelige dagsorden i lang tid. Det har vært arbeidet med ulike forsøk knyttet til prostetjenesten. Prostens funksjon som mellomleder i kirken er blitt fokusert, og det har vært behov for en grunnleggende gjennomgang av oppgavene til prosten. Bestemmelser i utkastet til "Tjenesteordning for proster" vil gi et grunnlag for å arbeide videre med utviklingen av prostetjenesten i Den norske kirke.

Komiteens merknader

Komiteen er glad for at det nå foreligger et utkast til "Tjenesteordning for proster". Arbeidet med å utarbeide tidsmessige ordninger for de ulike tjenestekategorier er viktig for kirken som arbeidsgiver og for dem som skal

fungere i den aktuelle tjeneste. Utkastet til "Tjenesteordning for proster" klargjør prostens oppgaver og funksjoner, og bidrar til større åpenhet og innsikt i hvilken rolle prosten har i vår kirkeordning.

I utkastet fremstår prosten som en instans med mellomlederfunksjoner mellom biskopen p.d.e.s og menighetsrådene og kirkelige tilsatte p.d.a.s. Komiteen vil understreke at det i kirken er behov for en slik funksjon. Både kirkelige tilsatte og menighetsråd har i prosten en ressursperson. De mange oppgavene som tilhører prosten, er så omfattende at det må få konsekvenser for bemanningen og arbeidets organisering ved prostesetene.

Komiteen vil vise til at "Tjenesteordning for proster" gjør det mer aktuelt å legge vekt på spesialkompetanse ved utnevning av prost.

Komiteen vil imidlertid peke på at utkastet til "Tjenesteordning for proster" er en meget detaljert opplisting av oppgaver og funksjoner prosten skal ivareta. Utkastet regelstyrer prostetjenesten og beskriver ikke bare hva prosten skal gjøre, men også hvordan. Utkastet ser ut til å skulle ivareta både det å være en tjenesteinstruks og det å være en mer generell tjenesteordning som beskriver rammene for tjenesten.

Komiteen har drøftet om utkast til "Tjenesteordning for proster" vektlegger de administrative funksjonene på bekostning av de åndelige lederoppgavene som en prost har. Når det i § 1 står at prosten er øverste geistlige leder i prostiet, forstår komiteen dette slik at den viktigste oppgaven er det åndelige lederskap. Prosten har imidlertid ikke fått delegert biskopens tilsynsansvar for de læremessige spørsmål i prostiet.

Komiteens merknader til enkeltparagrafer i utkastet

Komiteen foreslår at Kirkemøtet anbefaler endringer i det foreliggende utkast til "Tjenesteordning for proster" og har gitt følgende begrunnelse for dette:

a) § 2 ny:

Prosten skal arbeide for gode kollegaforhold og et godt åndelig fellesskap mellom kirkelig ansatte i prostiet, stimulere til studier og etterutdanning og bistå kirkelige tjenestemenn og organer med veiledning, råd og støtte.

Utkastet til "Tjenesteordning for proster", § 2, bør

også ha en bestemmelse som viser til det åndelige lederansvar som tilligger prosten. Dette vil synliggjøre at prosten ikke bare forstås som et administrativt mellomledd, men som en person som skal arbeide med de åndelige sider ved kollegaforholdene.

b) § 4, annet ledd, siste setning, endres:

I saker der prosten er mellominstans, skal prosten gi påtegning ved videresending til høyere myndighet.

Det er kun når prosten er formell mellominstans at prosten skal gi sin påtegning. Prosten skal ikke være en unødig byråkratisk hindring i saker der prosten ikke skal tilføre saken sine vurderinger.

c) § 5 får følgende tillegg etter første punktum:

Gjelder arbeidsplanen personer som er tilsatt av menighetsrådet eller som har oppgaver som hører inn under menighetsrådets ansvarsområde, tilrettelegges saken også i samarbeid med menighetsrådet.

Menighetsrådet har arbeidsgiveransvaret overfor personell tilsatt av menighetsrådet. Derfor skal arbeidsplan for slikt personell tilrettelegges i samarbeid med menighetsrådet, som har endelig beslutningsmyndighet.

d) § 8, andre og tredje ledd, endres:

Prostebesøket skal alltid omfatte medarbeidersamtale med soknepresten.

I tillegg kan ett eller flere andre elementer inngå i besøket; f. eks. samtaler med øvrige prester, samtaler med andre kirkelige tilsatte, møte med menighetsråd/fellesråd, befaring av kirke og/eller kirkegård, befaring av prestekontor, befaring av prestebolig eller andre elementer ut fra aktuelle behov, ut fra avtale med biskopen (jf. § 9, bokstav a, om visitas) eller i samsvar med planer i de enkelte bispedømmer.

Utkastet anviser i detalj hvilke tema samtalen mellom prost og sokneprest skal inneholde. Innholdet i en slik "systematisk "medarbeidersamtale" bør kunne overlates til den enkelte prost og sokneprest å fastsette.

Det bør inngå som en del av prostebesøket å befare presteboligene. Tjenesteboligen er en del av arbeidsvilkårene kirken tilbyr sine prester. Prosten kan bistå både overfor det lokale prestegårdstilsyn og vis-à-vis den aktuelle kommune. Befaring av presteboligene er

ikke minst viktig når ansvaret for de kommunale tjenesteboligene blir delegert fra Kirkedepartementet til bispedømmene.

Oppfordringen i utkastet til å variere elementene i prostebesøket er unødig belærende.

e) § 9, bokstav o, endres:

... holder seg orientert om og følger opp saker som gjelder prostiets kirker og kirkegårder samt uttaler seg i saker som angår disse.

I utkastet brukes uttrykket "har innseende med". Dette begrepet er anvendt i Kirkeloven av 1897, jf. § 51, men er ikke i bruk i dagligtale og omtales heller ikke i Riksmålsordboken. Komiteen finner at bestemmelsens anliggende ivaretas ved at begrepet "holder seg orientert om og følger opp" nyttes. Begrepet "tilsyn" bør reserveres for biskopens læretilsyn.

f) § 16 endres:

Prosten innsettes i sine embeter av biskopen eller på dennes vegne av domprosten. Når begge har forfall, innsettes prosten av den person biskopen bemyndiger til dette. Prosten kan også innsette seg selv. Innsettelsen skjer ved en høymesse eller annen gudstjeneste.

I utkastets § 16 heter det at dersom biskopen eller domprosten har forfall, innsetter prosten seg selv. En bør unngå at prosten innsetter seg selv. Det foreslås derfor at prosten innsettes av en av de øvrige proster i bispedømmet eventuelt en annen biskopen bemyndiger til dette. Prosten bør unntaksvis kunne innsette seg selv. Når dette likevel skjer, er det en fullverdig innsettelse.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet anbefaler at "Tjenesteordning for proster" blir fastsatt slik den foreligger med følgende endringer:

a) § 2 ny:

Prosten skal arbeide for gode kollegaforhold og et godt åndelig fellesskap mellom kirkelig ansatte i prostiet, stimulere til studier og etterutdanning og bistå kirkelige tjenestemenn og organer med veiledning, råd og støtte.

- b) § 4, annet ledd, siste setning, endres:

I saker der prosten er mellominstans, skal prosten gi påtegnning ved videresending til høyere myndighet.

- c) § 5 får følgende tillegg etter første punktum:

Gjelder arbeidsplanen personer som er tilsatt av menighetsrådet eller som har oppgaver som hører inn under menighetsrådets ansvarsområde, tilrettelegges saken også i samarbeid med menighetsrådet.

- d) § 8, andre og tredje ledd, endres:

Prostebesøket skal alltid omfatte medarbeidersamtale med soknepresten.

I tillegg kan ett eller flere andre elementer inngå i besøket; f. eks. samtaler med øvrige prester, samtaler med andre kirkelig tilsatte, møte med menighetsråd/fellesråd, befaring av kirke og eller kirkegård, befaring av prestekontor, befaring av prestebolig eller andre elementer ut fra aktuelle behov, ut fra avtale med biskopen (jf. § 9, bokstav a, om visitas) eller i samsvar med planer i de enkelte bispedømmer.

- e) § 9, bokstav o, endres:

... holder seg orientert om og følger opp saker som gjelder prostiets kirker og kirkegårder samt uttaler seg i saker som angår disse.

- f) § 16 endres:

Prosten innsettes i sine embeter av biskopen eller på dennes vegne av domprosten. Når begge har forfall, innsettes prosten av den prest biskopen be- myndiger til dette. Prosten kan også innsette seg selv. Innsettelsen skjer ved en høymesse eller annen gudstjeneste.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Hilde Fylling

Følgende hadde ordet:

Hilde Fylling, Per Lønning, Oddmund Brundtland, Georg Hille, Sigurd Osberg, Magne T. Hjorthaug.

Fremsatte forslag

Fra Per Lønning:

Vedtaket, bokstav f, annet punktum, skal lyde:

Når begge har forfall, innsettes prosten av en av prostiets sokneprester etter avgjørelse av biskopen.

Den følgende setning "Prosten kan også innsette seg selv" - bortfaller.

Votering

Forslaget til Per Lønning ble vedtatt med 65 stemmer.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet anbefaler at "Tjenesteordning for proster" blir fastsatt slik den foreligger med følgende endringer:

a) § 2 ny:

Prosten skal arbeide for gode kollegaforhold og et godt åndelig fellesskap mellom kirkelig ansatte i prostiet, stimulere til studier og etterutdanning og bistå kirkelige tjenestemenn og organer med veiledning, råd og støtte.

b) § 4, annet ledd, siste setning, endres:

I saker der prosten er mellominstans, skal prosten gi påtegning ved videresending til høyere myndighet.

c) § 5 får følgende tillegg etter første punktum:

Gjelder arbeidsplanen personer som er tilsatt av menighetsrådet eller som har oppgaver som hører inn under menighetsrådets ansvarsområde, tilrettelegges saken også i samarbeid med menighetsrådet.

d) § 8, andre og tredje ledd, endres:

Prostebesøket skal alltid omfatte medarbeidersamtale med soknepresten.

I tillegg kan ett eller flere andre elementer inngå i besøket; f. eks. samtaler med øvrige prester, samtaler med andre kirkelig tilsatte, møte med menighetsråd/fellesråd, befaring av kirke og eller kirkegård, befaring av prestekontor, befaring av prestebolig eller andre elementer ut fra aktuelle behov, ut fra avtale med biskopen (jf. § 9, bokstav a, om visitas) eller i samsvar med planer i de enkelte bispedømmer.

e) § 9, bokstav o, endres:

... holder seg orientert om og følger opp saker som gjelder prostiets kirker og kirkegårder samt uttaler seg i saker som angår disse.

f) § 16 endres:

Prosten innsettes i sine embeter av biskopen eller på dennes vegne av domprosten. Når begge har forfall, innsettes prosten av en av prostiets sokneprester etter avgjørelse av biskopen. Innsettelsen skjer ved en høymesse eller annen gudstjeneste.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

Sak KM 17/92: STATUTTER FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD

SAKSDOKUMENTER:

Dokument 17.1 SAKSORIENTERING

Dokument 17.2 STATUTTER FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD
FOR DEN NORSKE KIRKE

INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

Statutter for Mellomkirkelig Råd foreslås forandret på grunnlag av endringer i organisasjonsmessige forhold som angår rådet, og på grunn av opprettelsen av Samisk kirkeråd.

Bevilgningene til Mellomkirkelig Råd er i forslaget til Statsbudsjett for 1993 innarbeidet i bevilgningen til Kirkerådet. Vedtakene i Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd om å slå sammen sekretariatene blir derfor endelig gjennomført med virkning fra 1.1.1993.

Kirkemøtet har i sak KM 12/92 opprettet Samisk kirkeråd fra samme dato, og vedtatt statutter for disse. Dette rådet er opprettet i medhold av samme paragraf i Kirkeordningsloven som Mellomkirkelig Råd er opprettet. Statuttene for Mellomkirkelig Råd bør derfor ses i sammenheng med statuttene for Samisk kirkeråd.

De foreslåtte endringene i statuttene fra komiteen er anbefalt av Mellomkirkelig Råd og Kirkerådet, med unntak av § 4 f. Dette punktet fremmes av komiteen for å harmonisere statuttene med statuttene for Samisk kirkeråd.

Komiteens merknader

Forslaget til vedtak er fremmet under forutsetning av at de aktuelle endringene som omfattes av framlegget til Statsbudsjett for 1993, blir vedtatt at Stortinget.

Komiteens forslag til ordlyd i paragrafene som forelås endret er ført opp samlet i forslaget til vedtak.

- ENDRING I § 3:

I forslaget til vedtak i sak KM 5/92 - Rammeplan for Kirkerådet og Mellomkirkelig råd - er det foreslått at Kirkemøtet skal vedta en felles strategiplan for de tre sentralkirkelige organene under Kirkemøtet. Denne planen skal erstatte de 4-årige rammeplanene for virksomhetene i Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd. Dette innebærer endringer i § 3 a.

Komiteen ønsker ikke begrepet "strategiplan" tatt inn i statuttene, men vil heller at det saklige innhold formuleres og foreslår "planer for arbeidet framover".

Forslaget til endring er minimalt; ordet rammeplan erstattes av planer. Forslaget til ordlyd er likt med tilsvarende i statuttene for Samisk kirkeråd.

Når Mellomkirkelig Råd fra 1993 får et inntektskapittel i Statsbudsjettet, foreslås det at statuttens § 3 b utgår. Dette punktet fastsatte rådets regnskapsplikt overfor Kirkemøtet. Det vises her til redegjørelse og vedtak i sak KM 7/92 - Kirkens økonomi. De to etterfølgende punkter rykker opp i benevning (til b og c).

- ENDRING I § 4:

Med utgangspunkt i planen for arbeidet framover som Kirkemøtet vedtar, bør hvert råd under Kirkemøtet utarbeide årlige planer for sin virksomheten. Disse virksomhetsplanene danner bakgrunn for årsmeldingene som legges fram for Kirkemøtet. Det foreslås som et nytt punkt d som forplikter Mellomkirkelig Råd å utarbeide årlige planer for virksomheten.

Til erstatning for § 3 b innføres det et nytt punkt 4 e som forplikter Mellomkirkelig Råd å legge fram budsjett og regnskap overfor Kirkerådet.

Mellomkirkelig Råd er opprettet for å ivareta særskilte oppgaver for Kirkemøtet i henhold til Kirkeordningslovens § 54, slik som Samisk kirkeråd. I Samisk kirkeråds statutter angis behandlingsplikt for saker fra Kirkemøtet. Det tilsvarende bør gjelde Mellomkirkelig Råd, og er fremmet som et nytt punkt f.

- ENDRINGER I § 5:

To av de økumeniske organene som er nevnt i statuttene, har endret navn. Det Lutherske Verdensforbunds øverste organ mellom generalforsamlingene heter nå Råd, og ikke Eksekutivkomite. Videre har Nordisk Økumenisk Institutt byttet ut Institutt med Råd. I forslaget til vedtak er statuttene gjengitt med de korrekte navnene.

- ENDRINGER I § 8:

Tilsettingsforholdene for ansatte i Mellomkirkelig Råd vil endres når stillingene hjemles på Statsbudsjettet. De ansatte vil nå bli omfattet av Lov om statens tjenestemenn.

Arbeidsgiver- og tilsettingsmyndighet kan ifølge denne bare utøves av Kirkerådet som lovfestet organ.

Tilsettingsmyndigheten må derfor formelt overføres fra Mellomkirkelig Råd til Kirkerådet når stillingene blir hjemlet på Statsbudsjettet.

Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråds selvstendighet bør sikres ved at rådene gis innflytelse ved ansettelser av personalet knyttet til rådet. Rådene gis derfor innstillingsmyndighet. Etter Tjenestemannsloven er Kirkerådet som tilsettingsorgan bundet til kun å tilsette personer som er innstilt.

Forslag til vedtak

Kirkemøtet vedtar disse forandringene i Mellomkirkelig Råds statutter:

- Endring i § 3 a:

"Rammeplan" endres til "planer for arbeidet framover til godkjenning."

- Utgår i § 3 b:

Rådet skal overfor Kirkemøtet framlegge:

b) Regnskap og budsjettforslag til godkjenning.

- Nye punkter - § 4 d, e, f:

Rådet

d. utarbeider årlige planer for virksomheten;

- e. legger fram budsjett og regnskap for Kirkerådet;
- f. utfører oppgaver som pålegges av Kirkemøtet.

- Endring i § 5 d, f:

Rådet består av:

- d) Den norske kirkes medlem i LVF's råd.
- f) Ett medlem av Den norske kirkes medlemmer av styret/årsmøtet for Nordisk Økumenisk Råd.

- Endring i § 8:

Kirkerådet tilsetter generalsekretær som daglig leder av Rådets arbeid og det øvrige personale etter innstilling fra Rådet. Rådet vedtar instruks for generalsekretær og øvrige personale.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Oddmund Brundtland

Følgende hadde ordet:

Oddmund Brundtland, Nils-Tore Andersen, Kristian Stendahl, Ole D. Mjøs.

Fremsatte forslag

Fra Nils-Tore Andersen:

"Planer for arbeidet fremover" erstattes med:
Strategiplan.

Votering

Forslaget falt med 7 stemmer.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtet vedtar disse forandringene i Mellomkirkelig Råds statutter:

- Endring i § 3 a:
"Rammeplan" endres til "planer for arbeidet framover til godkjenning."
- Utgår i § 3 b:
Rådet skal overfor Kirkemøtet framlegge:
b) Regnskap og budsjettforslag til godkjenning.
- Nye punkter - § 4 d, e, f:
Rådet
d. utarbeider årlige planer for virksomheten;
e. legger fram budsjett og regnskap for Kirkerådet;
f. utfører oppgaver som pålegges av Kirkemøtet.
- Endring i § 5 d, f:
Rådet består av:
d) Den norske kirkes medlem i LVF's råd.
f) Ett medlem av Den norske kirkes medlemmer av styret/årsmøtet for Nordisk Økumenisk Råd.
- Endring i § 8:
Kirkerådet tilsetter generalsekretær som daglig leder av Rådets arbeid og det øvrige personale etter innstilling fra Rådet. Rådet vedtar instruks for generalsekretær og øvrige personale.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

STATUTTER FOR
FOR
MELLOMKIRKELIG RÅD
FOR DEN NORSKE KIRKE

ETTER ENDRINGER I KIRKEMØTET 1992

PARAGRAF 1:

Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke (Rådet) er Kirkemøtets organ for mellomkirkelige og internasjonale spørsmål. Rådet er opprettet som et utvalg i medhold av Kirkeordningslovens § 54, siste ledd.

PARAGRAF 2:

Rådet har som oppgave:

- a. Å samordne og fremme kontakten mellom Den norske kirke og kirker i andre land, og ivareta forbindelsen med Kirkenes Verdensråd og andre internasjonale kirkelige organer hvor Den norske kirke er medlem.
- b. Å fungere som nasjonalkomite for Det Lutherske Verdensforbund.
- c. Å samordne og fremme Den norske kirkes kontakt med andre kirker i Norge, særlig i form av samtaler om teologiske spørsmål.
- d. Å bearbeide de teologiske og sosial-etiske spørsmål som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeid og avgi uttalelser som rådet selv står for, eller forberede uttalelser for Kirkemøtet.
- e. Å fremme økumenisk kunnskap og engasjement i Den norske kirkes menigheter, og bistå ved opprettelsen av lokale felleskirkelige Råd.

PARAGRAF 3:

Rådet skal overfor Kirkemøtet framlegge:

- a. Årsmelding og planer for arbeidet framover til godkjenning.
- b. Forslag til delegater til generalforsamlinger i de mellomkirkelige organer hvor Den norske kirke

er medlem, og til forhandlinger hvor Den norske kirke offisielt er representert.

- c. Forslag til kandidater til de styrende organer i de internasjonale økumeniske organisasjoner hvor Den norske kirke er medlem.

PARAGRAF 4:

Rådet

- a. oppnevner representanter for Den norske kirke til internasjonale konferanser som ikke omfattes av § 3 c og d,
- b. er behjelpelig med saksforberedelser for Den norske kirkes representanter til mellomkirkelige møter,
- c. kan oppnevne underutvalg til å utføre særskilte oppgaver,
- d. utarbeider årlige planer for virksomheten,
- e. legger frem budsjett og regnskap for Kirkerådet,
- f. utfører oppgaver som pålegges av Kirkemøtet.

PARAGRAF 5:

Rådet består av:

- a. En representant for hvert bispedømme, valgt av Kirkemøtet. For hver av representantene velges en vararepresentant fra samme bispedømme.

Representantene velges for fire år av gangen med mulighet til gjenoppnevning én gang.

Når Kirkemøtet oppnevner representanter til Rådet, må det sørge for at begge kjønn blir godt representert.
- b. En biskop oppnevnt av Bispemøtet. For denne representant velges en vararepresentant.
- c. En representant for Kirkerådet, valgt av Kirkerådet. For denne representant velges en vararepresentant.
- d. Den norske kirkes medlem av LVF's Råd.

- e. Den norske kirkes medlemmer av Kirkenes Verdensråds Sentralkomite.
- f. Ett av Den norske kirkes medlemmer av styret/ årsmøtet for Nordisk Økumenisk Råd.
- g. En representant for styret i Kirkens Nødhjelp, valgt av dette styre. For denne representant velges en vararepresentant.
- h. Et medlem med varamedlem valgt på fritt grunnlag av Kirkemøtet.

Ledere i faste underutvalg møter i Rådet uten stemmerett.

Rådet skal ha minst to møter årlig.

PARAGRAF 6:

Kirkemøtet oppnevner blant Rådets medlemmer leder for en periode av to år. Gjenoppnevning kan finne sted. Rådet velger selv nestleder for en periode av to år.

PARAGRAF 7:

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, samt tre medlemmer med to vararpresentanter. Første vararepresentant innkalles alltid.

Bispemøtets representant i Rådet skal være et av de fem medlemmer.

Arbeidsutvalget forbereder Rådets møter og treffer avgjørelser i de saker Rådet bestemmer.

PARAGRAF 8:

Kirkerådet tilsetter generalsekretær som daglig leder av Rådets arbeid og det øvrige personale etter innstilling fra Rådet. Rådet vedtar instruks for generalsekretær og øvrig personale.

PARAGRAF 9:

Endringer i Rådets statutter foretas av Kirkemøtet etter innstilling fra Rådet.

Sak KM 18/92: KIRKEMØTET'S
FORRETNINGSORDEN

SAKSDOKUMENTER:

Kirkemøtedokumenter:

Dokument 18.1 SAKSORIENTERING

INNSTILLING FRA KOMITE B:

Saksorientering

Det er til Kirkemøtet 1992 fremmet forslag om endringer i Kirkemøtets forretningsorden § 1-2.

Som bakgrunn for forslagene vises det til omorganisering av de sentralkirkelige råd, til sak KM 17/92 - Statutter for Mellomkirkelig Råd, til sak KM 5/92 - Rammeprogram for Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd og til sak KM 12/92 - Samisk kirkeråd.

Kirkemøtets forretningsorden bør foreskrive de samme bestemmelser for representanter for Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd siden rådene er opprettet i medhold av samme paragraf i Kirkeordningsloven.

Gjeldende Forretningsorden omfatter ikke bestemmelser for Samisk kirkeråd.

Mellomkirkelig Råd har fremmet forslag om at generalsekretær i Mellomkirkelig Råd gis samme status i Kirkemøtet som Kirkerådets direktør.

Komiteens merknader

Det anses å være en styrke for Kirkemøtet at Kirkemøtets organer, Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd knyttes sterkere til Kirkemøtets arbeid. Dette kan gjøres ved at representanter for rådene gis utvidet plass i Kirkemøtet.

Leder og generalsekretær i Mellomkirkelig Råd har nå talerett i saker som angår egen virksomhet.

Samisk kirkeråds arbeidsområde er alle saker som etter rådets oppfatning berører samisk kirkeliv. Målsettingen med et felles sekretariat for Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd er bl.a. å integrere de økumeniske og internasjonale sidene i alle saker. De tre sentralkirkelige rådene skal utføre sine oppgaver innenfor rammen av en felles strategiplan. Som en følge av dette vil det bli vanskelig å avgrense saker som har økumeniske og internasjonale sider.

De valgte lederne av Mellomkirkelig Råd og Samisk kirkeråd bør etter komiteens mening gis plass på linje med representanter for de teologiske fakulteter, dvs. med tale- og forslagsrett i alle saker.

Fra 1990 har direktøren i Kirkerådet og ekspedisjonssjefen i Kirkeavdelingen i departementet hatt talerett i Kirkemøtet. Komiteen foreslår at samme rett gis til generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd og daglig leder av Samisk kirkeråd.

Det foreslås ingen endringer for representanten for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet.

Forslag til vedtak

Kirkemøtets forretningsorden endres i § 1-2:

- Et nytt 5. ledd tilføyes:

Lederen av Mellomkirkelig Råd og lederen av Samisk kirkeråd tar del i Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

- Det nåværende 5 ledd endres og inngår som et 6. ledd:

Kirkerådets direktør, generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd, daglig leder av Samisk kirkeråd og ekspedisjonssjefen i Kirkeavdelingen har talerett i møtet. En representant for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet har talerett i saker som angår egen virksomhet.

PLENUMSBEHANDLING:

Dirigent: Nils Valde
Saksordfører: Gunvor Heiene

Følgende hadde ordet:

Gunvor Heiene, Harald Gammelsæter.

Fremsatte forslag

Fra Harald Gammelsæter:

Kirkerådets direktør har tale- og forslagsrett i møtet. Generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd, daglig leder og Samisk kirkeråd og ekspedisjons-sjefen i Kirkeavdelingen har talerett. En representant for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke
.....

Votering

Forslaget falt med 10 stemmer.

KIRKEMØTET'S
VEDTAK

Kirkemøtets forretningsorden endres i § 1-2:

- Et nytt 5. ledd tilføyes:

Lederen av Mellomkirkelig Råd og lederen av Samisk kirkeråd tar del i Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

- Det nåværende 5 ledd endres og inngår som et 6. ledd:

Kirkerådets direktør, generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd, daglig leder av Samisk kirkeråd og ekspedisjonssjefen i Kirkeavdelingen har talerett i møtet. En representant for Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet har talerett i saker som angår egen virksomhet.

*

Vedtaket var enstemmig.

*

V. DELTAKERE
PÅ
KIRKEMØTET 1992

MEDLEMMER:

Almås, Per Inge	- Agder
Andersen, Nils-Tore	- Borg
Barsnes, Per	- Bjørgvin
Bergan, Halvor	- Agder
Bergersen, Arne	- Agder
Bondevik, Odd	- Møre
Brundtland, Oddmund	- Stavanger
Brunvoll, Siri	- Bjørgvin
Bue, Bjørn	- Stavanger
Eikseth, Astrid Grude	- Nidaros
Fagerli, Iver	- Nidaros
Fiske, Solveig	- Hamar
Fonk, Terje	- Oslo
Fossheim, Eldgrim	- Bjørgvin
Fougner, Even K.	- Borg
Frøyland, Gunvor Leknes	- Stavanger
Furre, Berge	- Oslo
Fylling, Hilde	- Nord-Hålogaland
Faarlund, Nils Chr.	- Hamar
Gammelsæter, Harald	- Bjørgvin
Glennås, Anne	- Borg
Gustad, Gunnar	- Nidaros
Hauken, Øyvind	- Nord-Hålogaland
Heiene, Gunvor	- Hamar
Heitmann, Berta	- Nord-Hålogaland
Hellevik, Ingunn	- Møre
Hesselberg, Annbjørg Eiksund	- Nidaros
Hille, Georg	- Hamar
Hjetland, Helga	- Bjørgvin
Hjorthaug, Magne T.	- Møre
Horsfjord, Vidar	- Oslo
Høivik, Hans Olav	- Hamar
Håbrekke, Jarle	- Nidaros
Johansen, Berit Pihl	- Oslo
Johansen, Georg I.	- Tunsberg
Kjelling, Terje	- Sør-Hålogaland
Kleppa, Jens	- Stavanger
Larsen, Kåre Sten	- Tunsberg
Larsen, Øystein I.	- Sør-Hålogaland
Lein, Arve	- Sør-Hålogaland
Lønning, Per	- Bjørgvin
Madsen, Elise Haugland	- Tunsberg
Mathiassen, Bjørn	- Sør-Hålogaland

Mjøs, Ole D.	- Nord-Hålogaland
Moe, Jorun	- Sør-Hålogaland
Myklatun, Olaf N.	- Stavanger
Møen, Leiv I.	- Agder
Nilsen, Per Arne	- Tunsberg
Nilssen, Tone	- Tunsberg
Norderhaug, Ole Martin	- Hamar
Oftestad, Bodil Bø	- Oslo
Osberg, Sigurd	- Tunsberg
Rasmussen, Lillian	- Sør-Hålogaland
Ripegut, Kari	- Agder
Sandvik, Irene	- Agder
Sellevold, Knut	- Stavanger
Skåland, Astrid Marie	- Stavanger
Solberg, Ingvar	- Tunsberg
Stave, Gunnar	- Møre
Stavne, Marit Syrstad	- Møre
Steinholt, Ola M.	- Nord-Hålogaland
Stendahl, Kristian	- Nidaros
Tegnér, John	- Borg
Torset, Olaug Vedvik	- Agder
Torstad, Inger-Johanne	- Hamar
Torvik, Nils Magnar	- Møre
Tungesvik, Liv	- Bjørgvin
Tveter, Anne Louise	- Oslo
Valde, Nils	- Møre
Våbenø, Karin	- Sør-Hålogaland
Wagle, Finn	- Nidaros
Weider, Bjarne O.	- Borg
Øygard, Olav	- Nord-Hålogaland
Aarflot, Andreas	- Oslo
Aaraas, Erik	- Borg
FAKULTETENE:	
Seim, Turid Karlsen	- Det teologiske fakultet
Jørgensen, Torstein	- Misjonshøgskolen
Baasland, Ernst	- Det teologiske Menighetsfakultet

KIRKERÅDET:

Berentsen, Jan-Martin
Evenshaug, Oddbjørn
Wisløff, Gunn-Bjørg

MELLOMKIRKELIG RÅD:

Møgedal, Sigrun

ANDRE:

Jørgensen, Tor B.

SEKRETARIATET:

Agøy, Berit Hagen	- Kirkerådet
Andresen, Knust	- Kirkerådet
Bentzen, Dina Qvigstad	- Kirkerådet
Eriksen, Bent Reidar	- Kirkerådet
Fæhn, Kristin	- Kirkerådet
Gjøvikli, Anne Lisbeth	- Kirkerådet
Halvorsrud, Marta	- Kirkerådet
Hougsnæs, Marit Halvorsen	- Kirkerådet
Lodberg, Johs.	- Kirkerådet
Nesje, Astrid	- Kirkerådet
Nesvåg, Inger	- Kirkerådet
Stange, Dag	- Kirkerådet
Storrusten, Pål	- Kirkerådet
Tanggaard, Per	- Kirkerådet
Thorp, Tone	- Kirkerådet
Wagle, Agnete	- Kirkerådet
Westby, Hanne	- Kirkerådet
Westermoen, Gunnar	- Kirkerådet
Bakkevig, Trond	- Mellomkirkelig Råd
Nyberg, Sylvia	- Mellomkirkelig Råd
Tveit, Olav Fykse	- Mellomkirkelig Råd
Aalborg, Eivind	- Mellomkirkelig Råd
Dypedahl, Tordis	- Borg
Helland, Finn	- Nord-Hålogaland
Kjølaas, Per Oskar	- Nord-Hålogaland
Langmoen, Jan Otto	- Hamar
Rø, John Egil	- Oslo
Tysnes, Knut Inge	- Tunsberg

GJESTER:

- Statsråd Gudmund Hernes
- Generalsekretær Nils-Tore Andersen
(Den norske Misjonsallianse)
- Varaordfører Ingmar Ljones
(Bergen kommune)
- Generalsekretær Dag Nygård
(Norges Frikirkeråd)
- Generalsekretær Karl Johan Hallaråker
(Den norske Muhammedanermisjon)
- Fylkesmann Håkon E. Randal
(Hordaland fylke)
- Generalsekretær Torbjørn Lied
(Den norske Santalmisjon)
- Generalsekretær Tor B. Jørgensen
(Det Norsk Misjonsselskap)
- Pastor Rolf Bowitz
(Den katolske kirke)
- Kirkeverge R. Skurtveit
(Bergen kommune)
- Stortingsrepresentant Jon Lilletun
(Kirke- og undervisningskomiteen)
- Stiftskapellan Egil Morland
(Leder Den norske kirkes presteforening)
- Gårdejer Henning Rasmussen
(Det mellomkirkelige Råd, København)
- Generalsekretær Kjell Bertel Nyland
(Den norske Sjømannsmisjon/
Norsk kirke i utlandet)
- Generalsekretær Helge Aarflot
(Den Norske Israelsmisjon)
- Styreformann Ragnhild Strøm Torjuul
(Den norske Sjømannsmisjon)
- Domprost Halfdan T. Bondevik
- Olga Dysthe
(Medlem av Det Lutherske Verdensforbunds Råd)

- Major Jørg Walter Hartveit
(Frelsesarmeen)
- Terje Breivik
(Det Norske Misjonsforbund)
- Birgitta Ericsson Löfgren
(Svenska Kyrkans Centralstyrelse)
- Sametingets president
Ole-Henrik Magga
- Pastor Per Braaten
(Metodistkirken)
- Ragnar Grøm
(Leder Norsk Kirkesangforbund)
- Carl Christian Jessen
(Nordisk Økumenisk Råd)
- Leif Jarle Theis
(Norges KFUK-KFUM)
- Instituttstyrer Erling J. Pettersen
(Institutt for Kristen Oppseding)
- Manfredo Carlos Wachs
(Leder Kirkens Pedagogiske Institutt, Brasil)
- Heinke Foertsch
(Norsk Kvinnelig Teologforening)
- Åsta Ledaal
(Den Norske Kirkes Kateketforening)

*

VI. KIRKEMØTET'S FASTE KOMITEER

KOMITE A:

Leder: Bjarne O. Weider

Almås, Per Inge
Barsnes, Per
Hellevik, Ingunn
Hille, Georg
Horsfjord, Vidar
Håbrekke, Jarle
Johansen, Georg I.
Jørgensen, Torstein
Kjelling, Terje
Myklatun, Olaf N.
Nilssen, Tone
Steinholt, Ola M.
Weider, Bjarne O.

(for Tone Thorp)

(for Mette Siv Dyrnes)

KOMITE B:

Leder: Ole D. Mjøs

Bondevik, Odd
Brundtland, Oddmund
Brunvoll, Siri
Baasland, Ernst
Evenshaug, Oddbjørn
Heiene, Gunvor
Johansen, Berit Pihl
Mjøs, Ole D.
Moe, Jorun
Møen, Leiv I.
Nilsen, Per Arne
Tungesvik, Liv
Wagle, Finn
Aaraas, Erik

KOMITE C:

Leder: Anne Glennås

Andersen, Nils-Tore
Frøyland, Gunvor Leknes
Furre, Berge
Glennås, Anne
Gustad, Gunnar
Heitmann, Berta
Hjorthaug, Magne T.
Høivik, Hans Olav
Larsen, Øystein I.
Lønning, Per
Ripegut, Kari

Seim, Turid Karlsen
Skåland, Astrid Marie
Solberg, Ingvard
Stavne, Marit Syrstad
Torstad, Inger-Johanne
Øygard, Olav

KOMITE D:

Leder: Annbjørg Eiksund Hesselberg

Bergersen, Arne
Fiske, Solveig
Fougner, Even K.
Gammelsæter, Harald (for Knut Risnes)
Hauken, Øvind (Gunvor Kongsvik)
Hesselberg, Annbjørg Eiksund
Lein, Arve
Madsen, Elise Haugland
Mathiassen, Bjørn
Sellevold, Knut
Stendahl, Kristian
Valde, Nils
Aarflot, Andreas

KOMITE E:

Leder: Helga Hjetland

Berentsen, Jan-Martin
Bergan, Halvor
Fagerli, Iver
Fylling, Hilde
Faarlund, Nils Chr.
Hjetland, Helga
Kleppa, Jens
Larsen, Kåre Sten
Oftestad, Bodil Bø
Rasmussen, Lillian
Sandvik, Irene
Stave, Gunnar (for Egil Hjortland)
Tegnér, John

KOMITE F:

Leder: Astrid Grude Eikseth

Bue, Bjørn
Eikseth, Astrid Grude
Fonk, Terje

Fossheim, Eldgrim
Møgedal, Sigrun
Norderhaug, Ole Martin
Osberg, Sigurd
Torset, Olaug Vedvik
Torvik, Nils Magnar
Tveter, Anne Louise
Våbenø, Karin
Wisløff, Gunn-Bjørg

(for Målfrid Nordhaug)

*

VII. ØVRIGE PROGRAMINNSLAG

---

1. MORGENBØNNER

Hver morgen under Kirkemøtet var det morgensamling i St. Jørgen Hospital kirke.

- Mandag: Morgensang med nattverd
Liturg: Terje Fonk
Kantor: Per Inge Almås
- Tirsdag: Morgensang etter Taizé-tradisjon
Liturg og predikant: Terje Fonk
Kantor: Siri Brunvoll
- Onsdag: Morgenbønn med skriftemål
Liturg: Marit Halvorsen Hougsnæs
Kantor: Knut Sellevold
Tekstleser/meditasjon:
Nils-Tore Andersen
- Torsdag: Morgensang
Liturg og predikant:
Marit Halvorsen Hougsnæs
Kantor: Siri Brunvoll
- Fredag: Morgonsong med nattverd
Liturg og predikant:
Magne T. Hjorthaug
Kantor: Per Inge Almås

2. SOSIAL KVELD

Overrekkelsen av St. Olavs Orden til Per Voksø for hans innsats for norsk kirkeliv ble foretatt onsdag kveld. Den ble første del av Kirkemøtets sosiale kveld. Overrekkelsen ble foretatt av fylkesmann Håkon E. Randal.

Resten av kvelden var Bjørgvin bispedømmeråd ansvarlig for. Det var sang ved Rhoda Aching Gravem og Rolf Tofte kåserte.

3. AVSLUTNINGSGUDSTJENESTEN

Kirkemøtet 1992 ble avsluttet med en takke- og forbønnsgudstjeneste i St. Jørgen Hospital kirke fredag 13. november kl. 13:00.

Biskop Georg Hille var liturg og predikant. Ellers medvirket Knut Sellevold som organist og Anne Lisbeth Gjøvikli som tekstleser.

Det ble ved utgangen samlet inn penger til Menighetenes Misjonsengasjement.

4. HILSNINGSTELEGRAM KONGEN

Fra det konstituerende møtet ble det oversendt et hilsningstelegram til Hans Majestet Kongen:

Kyrkjemøtet 1992 sender Dykkar Majestet si helsing og ynskjer Guds signing og kraft.

Kirkemøtet mottok dette telegram som svar fra Kongen:

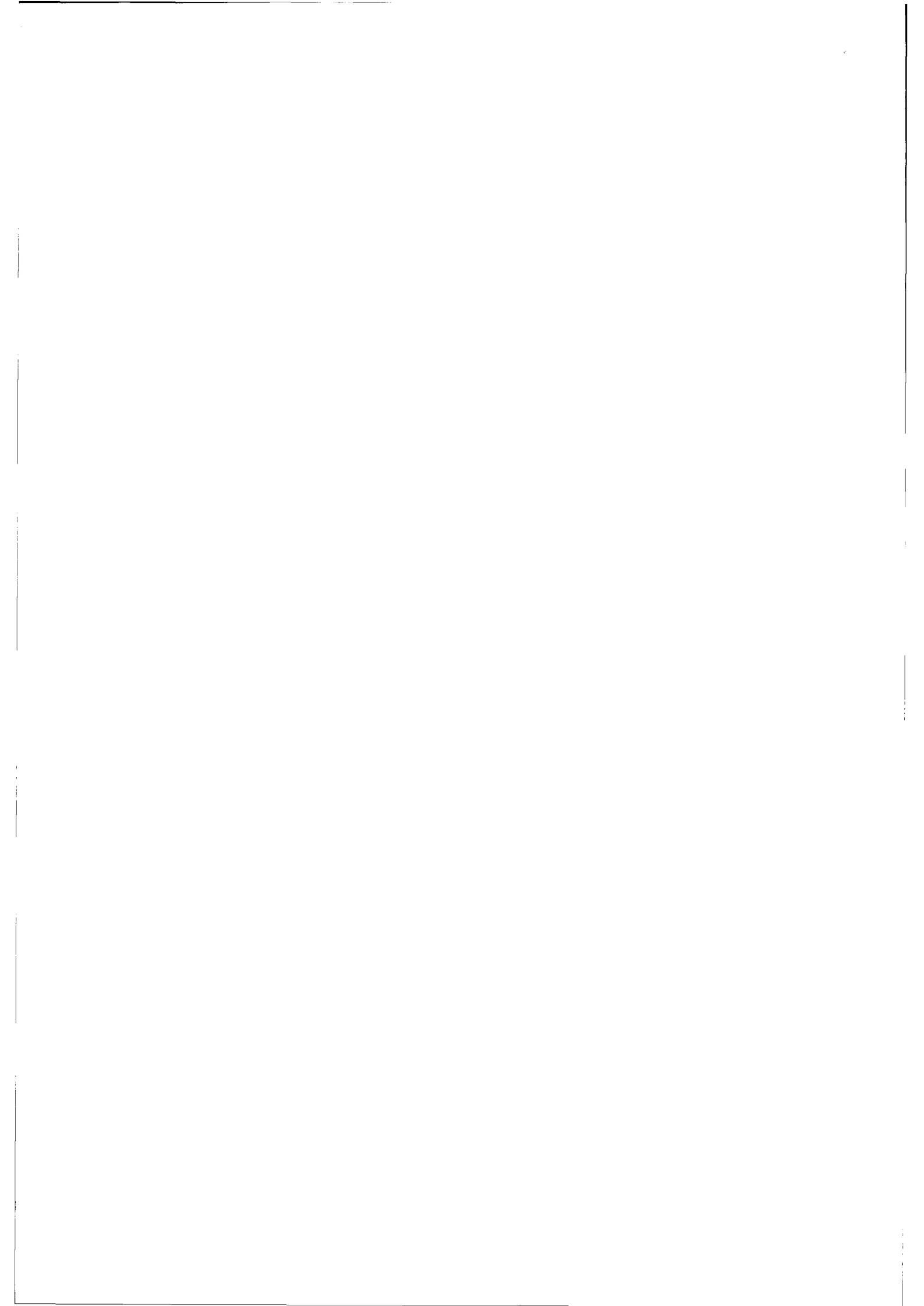
Med min inderlige takk for den vennlige hilsen sender jeg Kirkemøtet 1992 mine beste hilsener og gode ønsker.

*

VIII. TALER, FOREDRAG OG
HILSENER

Oddbjørn Evenshaug:
ÅPNINGSTALE

Statsråd,
Sametingets president,
kjære gjester og delegater -

Det er med stor glede jeg hilser dere alle velkommen i Jesu navn til Kirkemøtet 1992. Et spesielt velkommen til kirke-
ministeren, til Sametingets president, til gjester fra de
nordiske folkekirkene og til gjester fra kirker og trossam-
funn i vårt eget land.

Jeg hilser dere velkommen med glede, fordi jeg fryder meg
over det fine samværet og fellesskapet vi får ha på Kirke-
møtet. Det er godt å få oppleve fellesskapet i Kristus og
fellesskapet i tjenesten for Ham i denne kirken vår som vi
alle er så glad i.

EN TAKK TIL DERE ALLE

La meg også få benytte anledningen til å si dere alle en
hjertelig takk for trofast innsats i året som er gått siden
sist vi var samlet. Det er ikke lite slitsomt arbeide som
er nedlagt i de ulike posisjoner og organer som dere repre-
senterer - med sterk underbemanning og krav, forventninger
og oppgaver som langt overgår det en kan make.

Takken går videre til alle sliterne på menighetsplan, til
kirkens frontsoldater - og ikke minst til menighetsråds-
formennene, som ofte bærer de tyngste byrdene av de til-
litsvalgte. Til alle vil jeg si: La oss takke og glede
oss over alt som virkelig er gjort. La oss takke og glede
oss over at kirken - i all sin skrøpelighet - tross alt er
der i hver eneste by og bygd i hele vårt land - og gjør sin
velsignelsesrike gjerning.

ETISKE SPØRSMÅL I FOKUS

Kirkens gjerning skjer mye i det stille. Mennesker søker
kirken og møter kirken i alle slags livssituasjoner, uten
at dette vekker den store mediainteressen. I det stille
gjør kirken sin trofaste og viktigste gjerning.

Men kirken kommer også fra tid til annen i fokus for in-
teressen i den store offentlighet. Det er antagelig ka-
rakteristisk for vår tid at dette helst skjer i forbindelse
med etiske og moralske spørsmål.

Samfunnsutviklingen - og ikke minst den teknologiske utviklingen - har kastet på oss helt nye livsproblemer. Overfor de enorme utfordringene som vi stilles overfor i fremtiden, kan vi kjenne oss utrygge og famlende. Kirken har ikke fasitsvarene, men kan gi sitt viktige bidrag. Kirken har et etisk fundament i Bibelens tale om mennesket og Guds bud og ordninger. Disse er ikke gitt oss for å gjøre menneskelivet vanskelig, men tvert imot for å verne om det sant menneskelige i en ond og vanskelig verden. Derfor skal alle med stor frimodighet fremholde Bibelens bud som Guds gode bud. Samtidig kan vi sammen med alle mennesker av god vilje gjennom felles innsats søke løsninger på de mange vanskelige etiske utfordringer vi som samfunn og enkeltpersoner står overfor i dag, og som det er livsnødvendig for oss alle å finne løsninger på.

Vi har bak oss uker og måneder med debatt om vanskelige etiske og moralske spørsmål. Det gjelder spørsmål som er knyttet både til livets begynnelse og livets slutt og til spørsmålet om forholdet mellom våre personlige følelsesmessige legninger og vår livsførsel. Både i disse og andre spørsmål blir kirkens etiske veiledning utfordret.

Kirken har et særlig ansvar for å ta menneskers vanskelige livssituasjon inn over seg og lytte til menneskers livserfaring. Men skal våre livserfaringer være øverste norm for kirkens etiske veiledning? Den kristne veileder og forkynner har den tilsynelatende selvmotsigende, men i virkeligheten livsnødvendige oppgave å holde fram urokkelige livslover - uten å havne i hjertekald moralisering. Og når kirken står overfor en stadig med høyrøstet opinion som krever at den skal endre sin etiske veiledning, må en spørre: Er det så sikkert at endring av etiske normer nødvendigvis er den beste veien å gå for å gi mennesker hjelp til å leve?

For hver enkelt av oss blir spørsmålet: Ønsker jeg å forplikte min samvittighet på Guds gode bud og vilje, slik denne er åpenbart for oss i Guds eget ord? Det må være utgangspunktet for oss alle. Kirkens oppgave er å undervise og forkynne Guds bud og vilje. Så må vi alle streve med de mange etiske problemstillinger som livet byr oss. Men den største utfordringen ligger ikke i de mange problemstillinger i de forskjellige etiske emner, men å gjøre det man vet er riktig!

Gud kaller oss alle - uansett hva vår natur måtte være - til å leve rett, til å leve vårt liv i troskap mot Guds ord. Spørsmålet er derfor ikke først og fremst hva jeg av naturen er, men hva jeg velger å være.

EN FELLES SAMFUNNSMORAL?

Den voldsomme fokuseringen på våre følelsesmessige legninger kan lett skygge for det faktum at vårt samfunn lider under en moraloppløsning som kommer til uttrykk på en rekke områder. Det skulle være nok å nevne stikkord som arbeidsplassstyverier og svart arbeide, barnemishandling og kvinnemishandling, gatevold og ran, økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Det har vært en lykke for vårt samfunn at vi har hatt en felles kulturtradisjon, en tradisjon som har bestått av en kombinasjon av kristendom og humanisme. Er denne samlende kulturtradisjon nå i ferd med å smuldre opp? Skal vi makte å opprettholde en felles samfunnsmoral, slik vi har hatt det både i Norge og i Europa, må vi besinne oss på en bevisst innsats for å bevare denne vår kulturtradisjon.

Men den kristne tradisjon dreier seg ikke bare om noen gode etiske retningslinjer. Det dreier seg også om en trostradisjon. Vår kulturelle og etiske tradisjon er nært knyttet til troen på Bibelens Gud som himmelens og jordens skaper og på Jesus Kristus som vår Herre og Frelser. Å besinne seg på vår felles kulturtradisjon som grunnlag for en felles samfunnsmoral, må derfor bety at vårt samfunn også opprettholder kontakten med vår kulturs religiøse røtter.

DÅPSOPPLÆRINGSPLANEN

Det var bl.a. i dette perspektivet vi i fjor så 2"«Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke". Realiseringen av en forsvarlig dåpsopplæring for alle døpte er et spørsmål om vår kirkes fremtid som folkekirke. Men ikke bare det. For vårt samfunn dreier det seg om å ta vare på sin egen religiøse tradisjon og identitet.

Kirkens organer på de ulike plan har så langt tatt opp Kirkemøtets utfordring på en måte som fortjener stor honnør. Det er intet mindre enn fantastisk hvor raskt ansvarlige organer har reagert. Et eksempel er at samtlige bispedømmer hadde dåpsopplæringsplanen som en hovedsak på vårens bispedømmemøte. I de fleste bispedømmer er langsiktige strategier for innføringen av planen nå lagt. Mange av de frivillige kristelige organisasjonene viser også stor vilje til å satse. Den smule midler som Særfond II gir oss muligheter til å disponere, prioriteres i stor grad til dette vårt hovedsatsingsområde.

Vi må med beklagelse konstatere at våre politiske myndigheter viser liten vilje til å følge opp. Dåpsopplærings-

planen kommer samtidig med at departementet annonserer at verdiformidlingen skal styrkes i samfunnets barne- og ungdomsoppdragelse. Da er det et tankekors at et så viktig ledd i vårt samfunns verdiformidling som kirkens dåpsopplæring representerer, ikke begrunner nye stillinger på neste års statsbudsjett. En eneste kateketstilling kan knapt kalles en oppfølging!

SLIPP DE UNGE TIL!

Med de mange utfordringene vi står overfor i vårt samfunn i dag, er det neppe tvil om at vi må sette vårt håp til den oppvoksende slekt dersom utviklingen skal snus. Spesielt gjelder dette de utfordringer som er knyttet til forbruk og miljø.

Vår generasjon har ikke maktet oppgaven. Tvert imot, vårt bidrag er problemene. Mange av oss som tilhører tidenes "dessert-generasjon", kan nok med vår tanke erkjenne at vår vekstideologi ikke tilhører fremtiden. Men vi er neppe den generasjon som vil makte å snu utviklingen. Når det gjelder miljøproblemene, er det utvilsomt blant de unge vi finner det største og mest ekte engasjementet. Jeg konstaterer med glede at unge mennesker annonserer at de vil følge med argusøyne den videre oppfølgingen av Bispemøtets prisverdige initiativ når det gjelder forbrukersamfunnet som etisk utfordring.

Prosjektet "Ung i kirken" går videre. Vi er spent på hva det kan føre til. Det er mitt håp at alle våre engasjerte unge virkelig kan finne rom i kirken for sitt engasjement, for sin fortvilelse og sitt håp. Vi arbeider med gudstjenestefornyelse i kirken. Kanskje ligger noe av muligheten for fornyelse også her i at de unge får slippe til.

EUROPA OG DEN 4. VERDEN

Ser vi utover våre egne landegrenser, møter vi et Europa i spennende forvandling. Men vi ser også et Europa der det skjer redsler som bare kan måle seg med nazistenes grusomheter under Den 2. verdenskrig. Uten rask og effektiv hjelp går titusener av mennesker på Balkan en vinter i møte som betyr den sikre død. I Afrika sulter mennesker i hjel i et omfang som overgår vår fatteevne. Vi må spørre hverandre: Tar vi nøden inn over oss? Vi gir vår skjerv og tar imot vår kvote og kanskje litt til av nødlidende mennesker. Vi sammenligner oss med andre og finner at vi hevder oss bra på hjelpestatistikken. Men slike sammenligninger redder ikke de titusener som lever på randen av utslettelse. Hvordan kan vi gjøre enda mer?

Ute i Europa så vel som i vårt eget land heises på nytt de fascistiske fanene. På nytt utpekes jødene og innvandrerne som syndebukkene når arbeidsløsheten og nyfattigdommen blir stor. Lille Norge kan ikke frelse verden. Men vi kan reise oss opp og i ord og gjerning ta standpunkt mot avskyeligheten og vise menneskelig holdning.

I det såkalte "Columbus-jubileets år" var tildelingen av Nobels fredspris til en kvinne fra Den 4. verden et lite, men verdig bidrag til å snu oppmerksomheten mot et folk som i 500 år har lidd - og fortsatt lider - under vår sivilisasjons undertrykkelse. Måtte det stikk i samvittigheten som fredsprisen til denne modige indianerkvinnen gir oss, føre til at vi bringer vår vestlige sivilisasjon på bedre veier og bidrar til å gi Amerikas urbefolkning de menneskerettigheter og den oppreisning de har krav på.

MISJONEN UTFORDRER KIRKEN

Vi gleder oss over den innsatsen våre misjonsorganisasjoner gjør blant mennesker i nød så vel i Amerika som i andre verdensdeler. Her hjemme har to av misjonsorganisasjonene markert seg særskilt dette året gjennom sine jubileer. Dette er også noe av bakgrunnen for at vi har satt "Misjonen utfordrer kirken" som tema for hovedforedraget på dette Kirkemøtet. Det var naturlig å be en leder i en av de jubilerende organisasjonene holde dette foredraget. Vi gleder oss til å høre generalsekretær Tor B. Jørgensen senere i kveld.

Misjonsansvaret i vår kirke har i det vesentlige vært ivaretatt av frivillige organisasjoner. Her er oppgaven blitt godt ivaretatt. Det må imidlertid erkjennes at i mange menigheter lever de tradisjonelle misjonsmiljøene et forholdsvis isolert liv, samtidig som misjonsengasjementet kan være heller labert i den menighet misjonsmiljøet er en del av. Det er derfor all grunn til at vi tar misjonsutfordringen inn over oss på nytt. Vi trenger å fortsette arbeidet med å bringe de frivillige organisasjonene og de valgte kirkelige organene sammen om en felles innsats for et større og bredere misjonsengasjement. Vi er glad for at flere av våre misjonsorganisasjoner ser utfordringen. Det er med forventning vi ser fram til neste års Kirkemøte, der disse utfordringene skal konkretiseres i form av en sak på Kirkemøtets bord.

DE KIRKELIGE REFORMENE

Det er nå gått 8 år siden Stortinget vedtok endringene i kirkeordningen. I 1984 fikk vi Kirkemøtet, samtidig som

Bispemøtet ble lovfestet. Dessuten kom bispedømmemøtene, frivillige prostiråd og prostimøte, samt en rekke mindre endringer. Den norske kirke fikk de organer den hadde bedt om.

Muligens følte Stortinget en viss utrygghet ved det de gjorde i 1984. Ville disse nye organene fungere tjenlige med henblikk på en åpen og livskraftig folkekirke? Eller ville det bli lavere under taket og høyere terskel? Det var flere av høringsinstansene som hadde uttrykt en viss bekymring. Men Stortinget valgte likevel reformlinjen - kanskje med en viss nøling? I innstillingen fra Kirke- og undervisningskomiteen ble det lagt inn en sikkerhetsventil for å gi anledning til å komme tilbake til saken. Stortinget ønsket at lovendringene skulle evalueres etter 8 år. Det var særlig Kirkemøtet og dets funksjon som skulle vurderes.

Kirkerådet har nå latt kirkens organer og ansatte evaluere reformene. De samme instansene som uttalte seg om reformforslagene for 10 år siden, har nå fått gi uttrykk for sine erfaringer.

Resultatet av høringsrunden, som ble gjennomført i vår, er lagt på Kirkemøtets bord. Fra praktisk talt alle som har uttalt seg, gis det klart uttrykk for at reformene har vært til gagn for kirken og at de har gitt kirken bedre muligheter til å fungere som en evangeliserende og inkluderende folkekirke. Selv de som var mest skeptiske for 10 år siden, uttaler seg nå meget positivt og erkjenner at reformene så langt har virket til det gode for kirken.

Den lovgivende myndighet kan trygt slå seg til ro med at det ble gjort en god jobb i 1984 og senere. Det er ingen grunn for Stortinget til å ta saken opp igjen. De forslag til justeringer som nå eventuelt er aktuelle, skal vi selv utrede og legge fram. Jeg regner med at vi etter Kirkemøtet oversender vårt materiale og våre anbefalinger til de statlige myndighetene.

STATSBUDSJETTET

Stortinget gjorde en god lovgivningsjobb i 1984. Jeg skulle ønske vi kunne uttale oss like fornøyd om den bevilgende myndighet. Forslaget til statsbudsjett viser at kirken ikke er prioritert område. Selv om Stortinget hvert år plusser på litt i forhold til Regjeringens forslag, er det langt igjen til at kirken har fått en betjening som står i et rimelig forhold til dens viktige oppgave og sentrale betydning i folket.

Jeg har allerede nevnt dåpsopplæringsplanen, som ikke har fått noe nedslag i statsbudsjettet når det gjelder penger. Vi vedtok i fjor at menighetsrådet har ansvar for dåpsopplæringen. Jeg har en mistanke om at argumentet som ligger bak mangelen på nye stillinger, er at staten ikke skal ta økonomisk ansvar for menighetsrådets virksomhet. Det er i så fall enda et tankekors.

Dette synliggjør et hovedproblem i vår kirkeordning, nemlig forholdet mellom Kirkemøtets satsingsområder og statsbudsjettets bevilgninger. I statsbudsjettet for 1993 finner vi omtalt nær sagt alt det Kirkemøtet har definert som sentrale områder i tiden framover. Ja, vi fornemmer faktisk en anerkjennelse i måten Kirkemøtet omtales på. Kirkedepartementet skal ha honnør for det som sies om kirken i budsjettet. Det avspeiler klart og konsist at budsjettet dreier seg om kirke. Men når det kommer til spørsmålet om nye bevilgninger, synes Kirkemøtets satsingsområder å være glemt. Kirkemøtets vedtak og statsbudsjettets prioriteringer kan ikke i lengden leve i hver sin verden. Det kirkens øverste organ mener er viktig, må få nedslag i økonomiske prioriteringer.

Egentlig synes dette å være erkjent også fra statens side. Det heter i budsjettet at "samordning og utvikling av felles målsettinger og strategier" vil være et viktig område i tiden framover. Det heter også at det blir viktig å avklare Kirkemøtets rolle i en ny styringsstruktur. Dette er viktige signaler om et bedre framtidig samarbeid. Måtte det også føre til en økt satsing på kirken fra myndighetenes side!

FELLES SENTRALKIRKELIG SEKRETARIAT - SAMISK KIRKERÅD

Ellers omfatter statsbudsjettet nå også Mellomkirkelig Råd som et offisielt organ for Den norske kirke. Videre følger budsjettet opp Kirkemøtets vedtak om å opprette Samisk kirkeråd og peker på at samisk kirkeliv skal være et satsingsområde i 1993. Dette betyr at vi nå får et felles sentralkirkelig sekretariat for Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd i Underhaugsveien 15 i Oslo - med en liten filial for Samisk kirkeråd i Tromsø.

Statutter for Samisk kirkeråd ligger på Kirkemøtets bord med forslag om at rådet opprettes fra 1. januar 1993. Jeg er glad for at vi nå kan gå inn i FN's år for urbefolkninger med et nyopprettet organ for samisk kirkeliv.

NORGES ØKUMENISKE RÅD

På Kirkemøtets bord ligger også forslag om å støtte dannelsen av Norges Økumeniske Råd og forslag til vedtak om at Den norske kirke skal være medlem i dette rådet.

Jeg skal ikke gi etableringen av Norges Økumeniske Råd for store dimensjoner. Men det representerer en vilje til å gå sammen på tvers av det som skiller. Vi har invitert gjester fra alle de berørte kirker og trossamfunn som er tenkt å skulle være med i Norges Økumeniske Råd til denne åpningen av Kirkemøtet, og vi gleder oss over fellesskapet med dere våre kristne brødre og søstre.

KIRKENS BØKER

Til slutt: Her står jeg med et sett av vår kirkes nye liturgiske bøker. Det er ikke ofte vi kan ta nye liturgiske bøker i bruk. Dette er 5. gangen siden reformasjonen. Myndigheten til å fastsette kirkens liturgier ligger nå som kjent til Kirkemøtet. Det er derfor med stor glede og forventning vi presenterer dem.

Med disse bøkene på plass er en bred og omfattende fornyelsesprosess avsluttet. I løpet av noen få år har vi fått en ny bibeloversettelse, salmebok, bønnebok, tekstbok og alterbok.

Det viktigste er likevel ikke bøkene, men hva Guds Ånd kan virke gjennom bruken av dem. De skal brukes til tilbedelse og bønn, forkynnelse og formaning, trøst og oppmuntring. Det er vår bønn at bruken av bøkene må bli til fornyelse og velsignelse for vår kirke.

*

Med disse ord ønsker jeg dere igjen alle hjertelig velkommen til Kirkemøtet 1992. Velkommen til dager med hardt arbeide, men også til godt menneskelig og åndelig fellesskap!

*

Statsråd Gudmund Hernes:
HILSEN VED KIRKEMØTET'S ÅPNING

Kjære deltagere ved Kirkemøtet 1992:

Det er en glede igjen å få representere Regjeringen ved åpningen av Kirkemøtet. Jeg håper også dette møtet vil gå inn i rekken av gode arbeidsmøter og ønsker representantene lykke til med forhandlingene her.

Har Kirkemøtet noen betydning? Disse møtene har ikke som oppgave å binde samvittighetene; skal ikke tro at en kan gjøre vedtak om hva som er sant og rett. Jeg forstår det slik at et luthersk kirkesyn ikke er sentralistisk, men understreker enkeltmenneskets eget ansvar, menneskets møte med seg selv og sin Gud, de grunnleggende verdier.

Og møtene har vel andre begrensninger. Selv om det i Lov om Den norske kirkes ordning er gitt en så omfattende oppgave som å "ha sin oppmerksomhet henvendt på saker av felles kirkelig karakter og interesse, og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og fremme samarbeidet innen Den norske kirke", er dets praktiske myndighetsområde mer begrenset.

Og likevel er jeg overbevist om at Kirkemøtet har betydning. Og jeg er overbevist om at den måten Kirkemøtet selv har opptrådt på, har underbygget den betydning dette møtet vil ha i samfunnet. For min opplevelse er at møtet har framstått både med et mangfold, en åpenhet, en seriøsitet, en grundighet som ikke gir et trangt bilde av kirken, men som gjør kirkens dør høy og kirkens port vid.

Det var jo kritiske røster da møtet ble opprettet; noen hadde en viss angst. Jacob Jervell siteres i forbindelse med prosposisjonen om de kirkelige reformer i Aftenposten 5. desember 1983 og sier:

Det vil bli bygget opp et lite maktapparat hvor mindretallet utslettes. Dette betyr folkekirkens død, mens en liten elitepreget frikirke oppstår. Kvinnelige prester vil forsvinne. Kirken ensrettes og folkevalgte organer settes ut av spill.

Samme dag sier Berge Furre i en avisartikkel i Vårt Land:

Dersom vi ynskjer ei folkekyrkje som tek vare på mangfaldet og breidda, er dette i beste fall risi-

kabelt. Heller ikkje på dette området vil eg sjå bort frå "underets mulighet", men det skal sterk tru til for å venta at dette systemet skal gje ei romsleg kyrkje med plass til mindretal - til heile den breidda som i dag brukar kyrkja og ikkje vil være ho forutan.

Kjære forsamling: Miraklenes tid er ikke forbi! Det er kanskje det beste tegn på underets mulighet at Berge Furre i dag er medlem av Kirkemøtet.

Kirkemøtet er ikke blitt noe snevert organ, det har tvert imot vist en bred kirke. Det er ikke blitt slutt på kvinnelige prester, tvert imot har Kirkemøtet selv bidratt til å styrke og fremme kvinners posisjon i kirken. Mitt inntrykk er at Kirkemøtet makter både å holde bredde og ha betydning, favne vidt og bære vitnesbyrd. Det har hatt en styrke i sitt indre liv og har virket utad i folkets liv. Både ved åpent å stille premisser i samfunnsdebatten - og i det stille ved innretningen mot kirkens arbeidsoppgaver i det daglige, slik årets saksliste kanskje bærer mest preg av.

For det er jo ikke slik at bare det som synes i media, har betydning. Tvert om! Her kunne jeg har lyst til å sitere Paulus' brev til Titus:

Du skal mane dem om å innordne seg under styresmaktene og myndighetene, rette seg etter dem og være villige til å gjøre alt som er godt.

Og når det gjelder Kirkemøtet, har man faktisk maktet ikke bare å innordne seg den beslutning myndigheten traff, men også å gjøre alt som er godt!

La meg ta fram noen ting dere skal beskjeftige dere med i år som det for meg har vært naturlig å merke meg.

- 1) Jeg har lagt merke til den vekt fjorårets Kirkemøte la på kirkens dåpsopplæringsplan. Og jeg har sett at det er lagt til rette for at årets møte skal følge det opp med økonomiske prioriteringer. Det er en viktig oppgave å legge til rette for at de som vokser opp, får med seg kunnskaper om og innsikt i livsforståelse og livstolkning fra den kristne arv i vår kultur. Menneskesyn; engasjement til beste for andre; et vell av verdier springer fram herfra. Det er mitt håp at dette arbeidet i kirkesn regi kan knyttes an til og ses i sammenheng med det verdigrunnet vi også i skoleverket ønsker å utmeisle. I den nye plan heter det:

Den kristne arv utgjør en dyp strøm i vår historie som forener oss som folk på tvers av

trosretning. Den har preget folkets livsnormer, forestillingsverden, språk og kunst. Den binder oss sammen med andre folkeslag i ukens rytme og årets høytider, men lever også i våre nasjonale særdrag: I begreper og bekjennelser, i byggekikk og musikk, i omgangsformer og identitet.

Jeg har registrert at noen har uroet seg over formuleringene sammenstillingen "kristne og humanistisk" i den nye læreplan. Her vil jeg bare si at denne ordkombinasjonen er den som står i den gjeldende mønsterplan, i M87 - det er intet nytt. Tvert imot, i den grad formuleringene er forandret, er de forsterket. Og at kristen tro skal ligge til grunn for kristendomsopplæringen slik det står i Grunnskolens formålsparagraf, står fast. Så la meg bruke formelen fra tidligere budsbringere: Frykt ikke!

- 2) For det andre har jeg merket meg at møtet på årets saksliste har til behandling spørsmålet om satsning på kirkeforskning. Uten at jeg skal gripe forstyrrende inn i møtets behandling, må jeg få si at dette synes jeg er interessant. Vi har nå i departementet helt uavhengig av dette i årets statsbudsjett valgt å ta et løft akkurat på dette området. Som dere vil være kjent med, er det på budsjettet kommet forslag om tre stiendiatstillinger rettet inn mot forskning om kirkens rolle og funksjon i samfunnet. I tillegg til lønnsmidler skal det stilles til rådighet romslige stipendier som kan muliggjøre grundige prosjekter. Vi tror det er viktig at det kan utdypes og tydeliggjøres og dokumenteres hvordan det praktiske kirkearbeidet virker til beste for vårt folk. Stipendiet har fått navnet Olavs-stipendiet. Det er jo slik at også tidligere konger som har båret det navnet, har hatt en viss betydning for kirkens plass i det norske samfunnet. Og ikke minst vet vi alle noe om hvordan Kong Olav V, vår siste konge, både i embetsgjerning og privat ferd bidro til å styrke båndene mellom kirke og folk. Så vi synes stipendiet har fått et godt navn. Og uten at jeg skal ha noen mening om hvordan Kirkemøtet bør behandle sin kirkeforskningssak - jeg kjenner ikke detaljene godt nok til det - så tror jeg altså at dere ved å reise spørsmålet har berørt noe som kan sette spor, ha betydning dypere og lengre enn noe førstesideoppslag i hovedsatsavisene.
- 3) Jeg har for det tredje merket meg at møtet løfter samisk kirkeliv fram i lyset, og vil etablere et fast råd for samisk kirkeliv. Det er mitt håp at det får betydning. Den samiske kulturen har også på det kirkelige område sitt særpreg. Det må være lov

å håpe at Kirkemøtets satsning også på dette området kan bidra til at den samiske befolkningens identitet og rom i Norge ivaretas, og at Den norske kirkes mulighet for å være rommet også for den samiske befolkningens tro og tilbedelse styrkes. Det er all grunn til å ønske Kirkemøtet lykke til med arbeidet med samiske spørsmål og peke på betydningen av dette.

- 4) Det fjerde jeg har merket med, er at dere har som hovedforedrag: "Misjonen utfordrer kirken". Det er jo en spennende problemstilling i seg selv, jeg skal imidlertid ikke begi meg inn i foredragsholderens oppgave. Men temaformuleringen reiser noen spørsmål: Er misjonen noe annet enn kirken? Er misjonen noe selvstendig, frittsvevende? Det avspeiler vel vår norske situasjon med en rekke frivillige organisasjoner innenfor kirkelivet, ikke minst på misjonens område - på en måte ved siden av den offentlige kirkeorganisasjonen. Og kanskje kan det være grunn til å beklage at den offentlige kirke ikke greid å fange opp og bygge inn i sin organisasjon den første kirkelige demokratibølgen som gikk over vårt land parallelt med den allmene demokratisering i samfunnet i forrige århundre. Så er dette enda et eksempel på Kirkemøtets betydning hvis organet som er et av de tydeligste tegn på vårt århundres kirkelige demokratiutvikling på en riktig og fremtidsrettet måte kan ta vare på kontakten med den gamle kirkelige demokratirørsla og bygge kirken sammen.

Så får dette bare være eksempler, dere kunne sikkert finne mange flere selv på Kirkemøtets betydning. Kanskje kan en si at møtet har betydning rett og slett ved å være en aktør i kirke- og samfunnsliv, ved å ivareta akkurat sin plass i kirken. For den har jo betydning!

Jeg pleier ved slike anledninger også å legge inn noen mer personlige ord. I fjor nevnte jeg kirkens rolle for langbølgene i folkets liv. Og i den grad jeg skal uttale meg om kirkelige spørsmål, må det være om dette: Om folkets plass i folkekirken, og om folkekirkenes plass i folkets liv.

I år vil jeg trekke ett forhold fram: At kirken mer enn noen annen institusjon trekker linjene i landets liv og i menneskenes liv, ved sine riter og ritualer. Det gjelder særlig ved livets store vekslinger, ved fødsel og dåp, ved vielse og ekteskap, ved lidelse og sykdom ved bortfall og død. For da blir de hverdagsord og hverdagshandlinger vi har for små og for fattige til å favne både gleder og følelser, gir form for det som er vanskelig å fatte.

Ritualene er en slags livets grammatikk, klar til å gi struktur for det usagte og for oss vanlige dødelige uut-sigelige.

Kirkens ritualer gir mening og retning og stemning, ved ord og handling kan gi skikk på opplevelsene, enten for å markere, forsterke glede og skape fortryllelse, eller for å gi lindring og lise i nød, og forløse fra smerte og sorg.

Derfor er det liten grunn for kirken til å se det som et nederlag hvis vanlige folk først og fremst bruker kirken ved årets store høytider eller livets store omvekslinger. En skal ha respekt også for den hverdagskristendom som ikke våger å gå til kirke til søndags. For det er mange som ikke våger å ha et uttalt forhold til tro. Møter kirken dem når de kommer, åpent og inkluderende, uten å kreve et minstemål av konvensjonalitet, er det fint og det er godt. Man kan ikke forlange at folkets store flertall skal ha omvendelser eller åpenbaringer som en Paulus eller en Luther.

Det er ikke å gi etter for tidsånden eller for dårlige behov å favne dem som kommer i kriser, i prøvelser, i livets høydepunkter. Det er å favne dem som ønsker at kirken ikke bare skal stå, men også skal være åpen, når de kommer.

Jeg ønsker dere et godt Kirkemøte!

*

Sametingets president Ole Henrik Magga:
HILSEN TIL KIRKEMØTET

Sametinget er svært tilfreds med at Kirkemøtet i 1990 gjorde prinsippvedtaket om opprettelsen av Samisk kirkeråd for Den norske kirke og med at vedtaket om etablering skal gjøres på årets Kirkemøte. Samisk kirkeråd ser vi på som et særs viktig organ for samisk kirkeliv og menighetsliv. Disse vedtak innebærer at samisk kulturs egenverdi og selvstendighet markeres samtidig som kirken selv markerer seg også institusjonelt som en viktig del av samisk kulturliv.

Kirkens ansvar for samefolket begynte den dagen de første misjonærer ble sendt til oss. Og da grensene ble trukket i 1751 og 1826, påtok den norske stat seg hovedansvaret for samisk kultur. Misjon og kirkebygging var et middel for staten til å få kontroll over vårt samfunn og våre ressurser. Det understreker kirkens og statens fellesansvar.

Det er i og for seg godt at kirken har skjøttet sitt ansvar bedre enn staten, men i det siste har faktisk staten gått foran. Kirken bør derfor ikke bare følge etter, men komme i tête-posisjon.

I 1988 ble det i Norges grunnlov innskrevet følgende som § 110 A:

Det paaligger Statens Myndigheter at legge Forholdene til rette for at den samiske Folkegruppe kan sikre og utvikle sit Sprog, sin Kultur og sit Samfundsliv.

Med dette vedtaket har staten tatt konsekvensen av at Norge fra gammelt av består av to folk. Dette vedtaket vil sikkert bli stående som en milepel i samisk historie - og i Norges historie.

Allerede mange år før vedtaket av grunnlovsparagrafen har kirken tatt et standpunkt i forholdet til samisk språk og kultur. Fra min barndom av har jeg sett at kirkehuset var det eneste stedet samisk språk ble brukt - den gang verken skolen eller samfunnet ellers brydde seg. Jeg vet at kirken har stått ved dette gjennom den mørke tid i samisk historie og i Norges historie. Og fra begynnelsen av 1980-årene da den samiske kampen for alvor begynte å få gehør, tonet kirken flagg. Prestene lokalt og biskopen i Nord-Hålogaland engasjerte seg sterkt og har ikke så lite av æren for at vi i dag er der vi er.

Opprettelsen av Samisk kirkeråd for Den norske kirke inngår som en del av de ordninger som er opprettet og opprettes for "at den mindre Folkegruppe kan sikre og utvikle sit Sprog, sin Kultur og sit Samfundsliv".

Sametinget spiller og ønsker å spille en ledende rolle i denne prosessen. Det er derfor med glede jeg kan si at samarbeidet med Sametinget har vært meget godt i forberedelsene av denne saken. Det er et eksempel til etterfølgelse, liksom saken i seg selv er meget solid og godt gjennomarbeidet.

I et senere foredrag skal møtet høre om utfordring fra misjonen til kirken. I samisk sammenheng kan vi si mye om temaet "Kirken utfordrer misjonen".

Året 1992 er historisk på en negativ måte i forhold til urbefolkningene i Amerika. Samtidig opprettes nå Samisk kirkeråd ved inngangen til FN's urbefolkningsår 1993. Det er et positivt fortegn.

Det er gledelig at det i forslaget til statsbudsjett for 1993 er foreslått bevilgning til leder av Samisk kirkeråd, men også oversettelsesarbeid, trykking og arbeid i menighetene trenger støtte. Jeg håper at staten ikke skyver dette ansvaret fra seg, men står sammen med kirken også om dette.

Det samiske samfunnet og samisk kultur er en vanskelig og utrygg situasjon. Ressursgrunnlaget er i fare. Mange spør seg: Hva skal vi tro om morgendagen? Hva skal våre barn leve av? Det er i det hverdagslige. Og mange spør seg også i sitt sinn mer allment: Hva skal vi tro på?

Kirken må kjenne sitt ansvar, selvsagt først og fremst i det åndelige, men også i det hverdagslige og finne svar på spørsmålene - om og om igjen.

Her blir Samisk kirkeråd et viktig redskap - det er jeg overbevist om.

Da Sametinget ble opprettet, understreket jeg at dermed er ikke "sameproblemet" løst. Det samme må jeg minne om i dag. Samisk kirkeråd vil tvert imot lage enda flere "problemer". Og allerede selve etableringen er ikke lett. Vi opplever stadig at vi skal bryte en ond sirkel: Er lite gjort fra før, tar det tid å bygge opp forutsetningene. Penger er en ting - og det kan være vanskelig nok. Dette vet jeg i denne budsjett-tid. Langt vanskeligere kan det være å skaffe seg de menneskelige ressurser. Alt i alt står Kirkemøtet på startstreken for å bli plaget med ennå flere vansker. Men dere er herved advart.

På vegne av Sametinget vil jeg takke Kirkemøtet og de som har arbeidet med Samisk kirkeråd. Jeg føler meg overbevist om at Kirkemøtet gjør et godt vedtak i denne saken, og jeg ønsker Kirkemøtet lykke til med forhandlingene. Måtte Samisk kirkeråd bli til velsignelse for det samiske folk.

*

Generalsekretær Tor B. Jørgensen:
MISJONEN UTFORDRER KIRKEN

---

1. LITT OM UTFORDRINGEN

Misjonen har på en spesiell måte kommet i fokus i løpet av 1992. Årsaken er enkel: 1992 har vært et jubileumsår for norsk misjon. Det Norske Misjons-selskap har fylt 150 og Den norske Santalmisjon 125 år. Det har vært markert på mange måter og på mange steder; fra sentrale stor-arrangementer med tusener av deltakere til lokale jubileumsfeiringer med mer beskjedent frammøte.

Noe av det som har gjort sterkest inntrykk på meg, er den store bredden i oppslutningen både når det gjelder alder og når det gjelder kirkelig bakgrunn. Jeg tror mange har fått en ny forståelse av misjons-potensiale i vår kirke. Misjonen er blitt satt på dagsorden. Men det gjenstår et stor arbeid for virkelig å få et praktisk gjennomslag for misjons-engasjementet i våre menigheter. Det er langt flere som burde være engasjert i misjonen. Vi har intet å rose oss av.

Men vi har fått en historisk sjanse som vi ikke kan la gå fra oss. Helt konkret er det et spørsmål om vi kan bringe arbeidet i Kontaktforum for Menighet og Misjon inn i en ny fase. Gjennom dette samtale-forumet, hvor Kirkerådet, Bispemøtet og tre misjons-organisasjoner har vært sammen (Den norske Santalmisjon, Den Norske Israelsmisjon og Det Norske Misjons-selskap), har vi nå i en 10-års periode vunnet nyttige erfaringer som vi kan bygge videre på.

På denne vegen videre oppleves det som en stor utfordring å ha blitt utfordret til, på misjonens vegne, å utfordre kirken.

2. NOEN MISJONSTEOLOGISKE "SMULER"

Nå er temaet for dette foredrag ikke uten videre sakssvarende. Det gir lett inntrykk av at misjonen og kirken er to adskilte størrelser. Selv om det ligger en mer praktisk og historisk tradisjon bak denne måten å ordlegge seg på, er det viktig å slå fast at den ikke gir uttrykk for et mer prinsipielt og teologisk syn på kirke og misjon. Et slikt syn gjør det ikke mulig å skille disse to størrelsene fra hverandre. Kirken er etter sitt vesen misjone-rende - og misjonen er på tilsvarende måte menig-

hetsskapende. Der mennesker kommer til tro, skapes det menigheter eller de legges til eksisterende menigheter. Der menigheter etableres, skapes ønsket om å bringe troen videre. En menighet som ikke er misjonerende, er ikke en fullverdig menighet i teologisk forstand. Et misjonsengasjement som ikke er kirkedannende, er ikke et fullverdig, bibelsk misjonsarbeid.

Denne dobbeltheten er uttrykk for en skapende dynamikk som allerede er angitt i Det nye testaments egen programformulering om misjon. Den kalles som kjent både misjonsbefaling og dåpsbefaling: "Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere".

Det handler om å gå - ut til folkeslagene med budskapet om Han som er den eneste veg til frelse. Det er med andre ord en klar geografisk og ekspansiv dimensjon i misjonsbefalingen. Og det handler om å døpe. Dåpen er selve grunnlaget for å bli en del av det nye Guds folk. Dåp og innlemmelse i Kristi legeme er misjonens mål. Dåp er misjon i høyeste potens. Og det handler om å lære, alt det Jesus selv har lært oss. Det er kunnskap som bevarer og fornyer, som utvikler og utrufter.

Befalingen var Jesu avskjedsord. Den var hans siste vilje. Den ble gitt til hans nærmeste medarbeidere, apostlene. De står der som representanter for hele kirken. Oppdraget er derfor forpliktende for hele Gud folk, for alle Jesu menigheter, til alle tider. Det er den enkelte lokalmenighet som skal leve i denne skapende dynamikken mellom på den ene siden å bevare og utvikle og på den andre siden bringe videre og skape nytt. Det er de som deltar i denne prosessen som får løftet om Jesu nærvær - til Han kommer igjen. Det går ikke an å ha et steds- eller tidsbegrenset misjonsengasjement. Det angår hele kirken, under alle forhold.

Oppdraget gjelder hele kirken. Derfor er det teologisk forstått ikke mulig å dele kirken inn i et misjonsfolk, et indremisjonsfolk, et menighetsfolk - eller hvilke kategorier man nå kunne ønske å benytte seg av. På samme måte er misjonsorganisasjonene like lite et absolutt uttrykk for Den norske kirkens misjonsengasjement, som rådsstrukturen er et uttrykk for det som kan kalles kirkelig i vår kirke. Derfor er det ikke misjonen som nå skal trenge seg inn på kirkens bane. Det dreier seg om samme bane, ja, om samme laget. Derfor er det altså ikke bare kirken,

forstått som kirkens rådsstruktur, som i dag utfordres av vårt misjonsansvar, men også misjonen selv, forstått som misjonsoranasjonene.

Ett aspekt til må vi ta med når det gjelder hele kirken. Det at befalingen er gitt til alle menigheter, understreker kirkens universelle karakter. Kirken mister en viktig dimensjon ved sitt vesensdersom perspektivet begrenses til ens eget folk- og til ens eget kirkesamfunn for den sakens skyld. Et levende misjonsengasjement er med på å tydeliggjøre at kirken er internasjonal og at den utgjør et fellesskap som overskrider alle ytre forskjeller og grenser. Det er ingen historisk tilfeldighet at det økumeniske arbeidet i vårt århundrede har vokst fram i misjonens kjølvann. Også i dag er dette en viktig side ved misjonsengasjementet. Vårt misjonsarbeid er et forpliktende uttrykk for en del av det konkrete internasjonale nettverket som Den norske kirke er en del av.

3. DAGENS MISJONSUTFORDRING

Det har skjedd mye i løpet av de siste 150 års misjonshistorie. Vi har vært vitne til en av kirkens største og viktigste ekspansjonsperioder. Det gjelder kanskje ikke minst Afrika. Ved århundredskiftet var 4% kristne, i dag regner en med 40%. Norsk misjon har selvsagt ikke æren for alt dette, om menneskelig innsats skal ha noen ære overhode i denne sammenheng. Norsk misjon har bare vært - og er bare - en liten brikke i det store puslespillet Guds rike utgjør. Her kan vi bare minne hverandre om at det vi gjerne kaller den "moderne misjonsbevegelse" ikke begynte i 1842 med dannelsen av NMS, men startet nøyaktig 50 år tidligere da William Carey i 1792 holdt sin berømte tale om kristenhetens ansvar for å bringe evangeliet til dem som ikke hadde hørt. Det første misjonsselskap ble dannet, og Carey reiste selv til India som dets utsending.

I dag er misjonsengasjementet ikke begrenset til kirkene i det som en tidligere gjerne kalte "den kristne del av verden". I dag sendes det et stort antall misjonærer fra kirker i Afrika og Asia, ja, enkelte som mener seg å ha en viss oversikt, snakker om at ca. 1/3 av kirkens totale antall misjonærer kommer fra "de unge kirker". Trådene i misjonsveven går ikke lengre etter fast mønster i én retning fra sentra i Eruopa og Nord-Amerika til land i sør og øst. Trådene utgjør nå et broket bilde på kryss og tvers over hele kloden.

Det religiøse verdenskartet ser altså anderledes ut i dag enn det gjorde da norsk misjon for alvor kom med i verdensevangeliseringen. Den gang var f.eks. Afrika og store deler av Asia tegnet i svart, både på de kartene som ble utgitt i de rapportene som ble sendt hjem. Folkene levde i det en gjerne kalte "hedenskapets mørke". Selve gurnnlaget for misjonsengasjementet var en umiddelbar og uomgjengelig opplevelse av ansvar for "de stakkars hedningenes" evige - og timelige - skjebne. De måtte få del i evangeliet, i lyset.

Mange av de formuleringene en brukte den gang og mange av de forestillingene en hadde både om "hedningenes mørke" og vår egen kulturs relative fortreffelighet, føler vi oss fremmede overfor i dag. Men det måtte virkelig en sterk motivering til for å tåle de strabasene som misjonærlivet den gangen førte med seg. Vi kan av og til få inntrykk av at det tidligere var romantikk og urealisme ute og fikk i misjonsmiljøene. Om dette kanskje preget enkelte hjemme i Norge, var det fjernt fra den virkeligheten misjonærene opplevde ute. De formidlet evangeliet med livet som innsats under vanskelige og utrygge kår. Det står virkelig respekt av den innsatsen tidligere generasjoner av misjonærer har gjort. Og navnene til de beste av dem har for alltid blitt risset inn i historien til kirker i Afrika og Asia.

Et ord må også sies om den teologiske og praktiske utfordringen som ligger i formidlingen av budskapet om Jesus som Messias til det jødiske folk. Det er en berikelse for perspektivet på innsatsen blant "hedningen" at også Israelsmisjonen historisk har en etablert plass i vår kirkes misjonsarbeid og i det aktuelle samarbeidet i kontaktforumet.

Men er det fortsatt behov for norsk misjonsinnsats, nå når forholdene har forandret seg så mye? Vokser ikke kirkene ute nå ved egen kraft? Er ikke vår oppgave slutført?

Uten at vi skal gå inn i detaljer og henfalle til tallkunster, er det viktig å konstatere at det er flere i vår verden i dag som ikke har hørt om Jesus, enn det var da norsk misjon kom i gang for alvor for 150 år siden. Den enorme befolkningstilveksten i de områder av verden hvor kirken står svakest, er årsaken til dette. Samtidig må vi konstatere at det fortsatt er mange "unådde" folkeslag og "uberørte" områder i land der kirken har betydelig oppslutning. Det er også viktig å erkjenne at land som tidligere har vært regnet som "kristne", nå har et stort behov for å bli møtt med evangeliet pånytt. Kirken utfor-

dres både av andre religioner som islam og buddhisme og av moderne ideologier og livsholdninger. "Misjonsmarken" er stor og den er internasjonal.

Om man for 150 år siden følte at Guds folk hadde hast, har det det ikke mindre nå. En ansvarsfraskrivelse i dag vil være tragisk. Ingen kirke har grunn til å trekke seg tilbake. Her trengs vi alle sammen for å være med å gi flest mulig anledning til å møte Jesus og til å bli døpt inn i Hans kirke. Verken den ytre situasjonen eller Jesu utfordring til hele sin kirke tilsier en nedprioritering av misjon. Tvert om.

Utfordringen til innsats blir ytterligere skjerpet når vi i tillegg ønsker å ta den ytre situasjonen i verden på alvor. For svært mange av våre søstre og brødre er underernæring, matmangel, elendige ytre livsvilkår, kamp mot sykdommer vi har medisiner mot, begrensede utdannelsesmuligheter, undertrykkelse, ufred, krig, frykt og uro for framtida en del av hverdagen. Mange nasjoner er akkurat nå på leting etter en ny framtid bygd på demokratiske prinsipper, med elementære menneskerettigheter og rettferdig fordeling som klare mål. Kirkelederne som var samlet ved NMS'jubileumsfeiring i august, formulerte akkurat dette anliggende i sitt brev til Den norske kirke.

Vi kan ikke bevare vår integritet og troverdighet som kristne, som mottagere og formidlere av Guds kjærlighet og omsorg, dersom vi ikke er villige til å gå inn i en forpliktende og selvoppofrende tjeneste i misjonen.

Hvordan skal vi gjøre dette i praksis? Er det f.eks. fortsatt riktig å satse på utsendelse av misjonærer? Vil ikke økonomiske overføringer til prosjekter og direkte støtte til lokale "misjonærer", gjerne gjennom internasjonale kirkelige organisasjoner, være mer effektivt?

Norsk misjon har tradisjonelt prioritert utsendelse av misjonærer. Det kan nok absolutt være behov for nyanser. Men jeg tror at det til tross for åpenbart svake sider, vil vise seg vanskelig å finne erstatingene for et meneskelige nærvær. For noen årtier siden hørte en ofte slagordet: "Missionaries, go home!" Nå høres det sjelden. Erfaringene har vist at få ting skaper slik tillit og troverdighet som det at mennesker er villige til å forlate sine hjemland, og over tid dele andres livsbetingelser, så langt en fysisk og praktisk makter det.

Men misjonærrollen har endret karakter. Dagens misjonær er ikke lengre den "einstøige" pioneren (om pionermisjonærene var einstøinger, da), den selv-sagte - og kanskje selvbestaltede - leder. Han/hun er nå medarbeidere som går inn i programmer og engasjement som er tegnet opp i samarbeid mellom ledelsen i den nasjonale kirke og misjonen, og som nå ledes av den nasjonale kirke selv. Lojaliteten, både den formelle og den reelle, knyttes til stedets kirke og tilstedts folk.

At misjonen formidles gjennom mennesker, er dessuten med på å skape kontakt og engasjement i norsk sammenheng. Jeg tror det fortsatt ligger en viktig mobiliseringskraft i utsendelse. Det understreker altvoret, ansvaret og forpliktelsen.

Med bakgrunn i den nye kirkelige situasjonen i verden og de billigere og enklere reisemuligheter, er det mitt håp at vi i stadig stigende grad skal få styrket kontakten med kirkene ute ikke bare gjennom norske misjonærer, men også gjennom utsendinger fra våre søsterkirker. Det vil være et kontret uttrykk for at trådene går på kryss og tvers i Guds rike i dag. Vi har mye å lære av og ta imot fra utsendinger i andre kirker. Å høre deres vitnesbyrd om sine erfaringer med livet i Gud og kampen for Guds rikes utbredelse, kan virke ikke bare til inspirasjon, men også som misjon inn i vår norske virkelighet.

Det avgjørende problemet for oss i forhold til de utfordringene vi står overfor i dag, er dels om vi vil få ressurser nok til å virke i tråd med våre forpliktelser og planer både når det gjelder evangelisering og diakonal innsats - og dels om våre utsendinger vil ha - la oss kalle det "kvaliteten" - som kreves av misjonærer i dagens verden. Vi må se i øynene at oppgavene som står igjen i verdens-evangeliseringen og de utfordringene vi står overfor når det gjelder den ytre nøden, er vanskelige. De "unådde folkeslagene" lever ofte i de mest av-sidesliggende områder. Vil våre misjonærer med bakgrunn i et samfunn som er vant til å leve i gode og trygge ytre kår, makte å delta i dette arbeidet? Det vil kreve skjønnsomhet og tålmogidhet å kunne formidle evangeliet til de store unådde folkemassene hvor Koranen og Sutraene dominerer. Vil resultat-orienterte norske misjonærer ha de nødvendige forutsetninger for å kunne stå i en tjeneste hvor det kan bli langt mellom hver gang noen blir døpt? Arbeide for å bedre menneskers ytre livsbetingelser vil kreve mot, kunnskap og oppfinnsomhet.

Både spørsmålet om tilstrekkelige ressurser til utsendelse og "kvaliteten" på våre utsendinger vil etter mitt skjønn være avhengig av at vi innenfor vår kirke får en ny besinnelse på misjonsoppdraget slik det er gitt oss av Jesus selv og slik det møter oss som utfordringer i verden i dag.

4. MISJONENS STATUS I VÅR KIRKE

Jubileumsåret har vist at misjonen har et stort potensiale i vår kirke. Titter vi over kirkegjerdet til andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med i denne sammenheng, vil vi få bekreftet det positive inntrykket. Det er riktig at det er få større folkekirker som sender ut så mange misjonærer som Den norske kirke i forhold til folketall. Etter mitt skjønn er det likevel en mer nøktern og korrekt observasjon å konstatere at misjonen over tid heller har mistet en del av sin posisjon i vår kirke, enn styrket den.

Jeg tror at en nøytral undersøkelse av status for misjonen i mange av våre menigheter ville være ubehagelig lesning. Jeg er redd at en slik undersøkelse ville avsløre at svær mange, selv innenfor menighetens mer aktive kjerne, egentlig visste overraskende lite om misjon, at deres forestilinger om misjon er svært sjablongmessige, at overraskende få følte seg utfordret til å støtte misjonsarbeidet ut over det absolutte og høflige minimum, som å gi ved en obligatorisk ofring nå og da, og jeg tror at skremmende mange vil ha vanskeligheter med å gi et klart og utvetydig uttrykk for at det fortsatt er kirkens, i alle fall Den norske kirkes, plikt og ansvar å bringe evangeliet til folkene. Jeg har ofte en litt beklemmende følelse av at de blir færre og færre, de som virkelig bærer misjonsarbeidet i vår kirke.

Inntrykket bestyrkes ved en opplevelse av at de tradisjonelle misjonsmiljøene i mange menigheter lever mer og mer isolert. Samtidig vokser det fram nye tilbud innenfor rammen av internasjonalt kirkelig engasjement. Disse "treffer" tydeligvis en del menigheter bedre. Kirkens Nødhjelp har f.eks. i praksis overtatt misjonsengasjementet mange steder - uten at det kan sies å være deres intensjon. Bilselskapet har sine misjonsprosjekter. Kirkens Ulandsinformasjon sine aksjoner og Mellomkirkelig Råd sitt opplegg med vennskapsmenigheter. Mer lokale og tilfeldige tiltak med kontakt og støtte til menigheter i Øst-Europa og andre steder i verden, ofte

knyttet til ivrige menighetslemmers egen reisevirksomhet, ser ut til å øke.

Jeg tror vi skal være realister nok til å innse at "konkurransen" på dette "markedet" vil stige - og som sagt, mitt inntrykk er at de tradisjonelle misjonsorganisasjonene egentlig er på vikende front, alle hyggelige festtaler og jubileumserfaringer til tross. Jeg vil gjerne understreke at dette er en erkjennelse som ikke har brodd mot noen, kanskje med unntak av en del av de mere spontane aksjonene og kontaktene som opprettes. Her tror jeg en i sin velmente iver ofte kan gjøre betydelige feil.

I utgangspunktet er frihet og mangfold et gode, ikke et onde. Men nettopp derfor er det altså nå en påtrengende oppgave å gå opp spor som både tar hensyn til menighetenes frihet, til nødhjelpsarbeidets store viktighet, til profileringen av vår kirkes ansvar i u-landsproblematikken og til bibelspredningen. Det er en selvsagt oppgave for oss misjonsorganisasjoner å få fram vårt ansvarsområde. Men det er et ansvar også for de kirkelige råd. Det gledelige i vår situasjon er at "rådsstrukturen" i lengere tid har erkjent dette, nettopp ved at organisasjonene ble utfordret til å være med i et kontaktforum for menighet og misjon. Dette ansvaret er blitt enda tydeligere ved at man nå meget klart har formulert at misjonsengasjementet innefor Den norske kirke forutsetter de frie organisasjonenes virksomhet. Det ligger en anerkjennelse og forpliktelse i dette som vi nå må bygge videre på.

For å få et litt sikrere grep på hvor denne vegen må komme til å gå, er det viktig å sprørre etter årsakene til det forhold at de tradisjonelle misjonsorganisasjonene faktisk snarere er på defensiven enn offsenvisen. Svarene på dette spørsmålet vil i stor grad antyde retningen på vegen. Og da spør vi altså litt spissformulert og sammentrengt i et nytt punkt:

5. HVORFOR MAKTER IKKE MISJONEN
Å ENGASJERE?

Her kan man selvsagt velge mange innfallsvinkler for å beskrive en og samme virkelighet. Jeg har kommet til at kanskje har dette rett og slett noe med "kulturforskjeller" å gjøre. Slike forskjeller kjenner vi godt til fra misjonsarbeidet ute. Hvor heldige vi har vært og er med å kommunisere evangeliet over kulturgrenser, kan nok diskuteres. Her hjemme har vi, etter mitt skjnnn, i alle fall vært lite flinke til å kommunisere misjonsengasjementet ut i våre me-

nigheter etter hvert som disse mange steder har skiftet karakter og aktivitetsformer.

Det avgjørende er selvsagt å få kartlagt om vi står overfor uforenlige kulturer hvor det virkelig dreier seg om dyptgripende motsetninger, eller om vi bare forholder oss til et kommunikasjonsproblem. I utgangspunktet velger jeg å tro at det dreier seg om det siste, altså kommunikasjon og ikke om det første, de avgjørende motsetningene. Men bildet er nok noe sammensatt. Og la meg derfor si litt mer om akkurat dette med motsetninger før vi går videre. Jeg har antydnet det tidligere at det nok er en ikke helt ubetydelig andel av selv aktive menighetslemmer i vår norske kirke som mer eller mindre direkte vil hevde at det verken er nødvendig eller viktig å være opptatt av evangelisering og videreformidling av evangeliet blant folkene.

Som hjemmeværende Japan-misjonær har jeg overraskende ofte blitt spurt om hvorfor vi driver misjon i et velstående land som Japan. Påfølgende samtaler har avslørt alt fra en ganske enkel overfokusering på den ytre nøden til mer eller mindre velbegrunnede oppfatninger om at det ikke kan være riktig å ødelegge andres kulturer og tradisjoner. Vi lever i en tid hvor gode verdier som toleranse, respekt og forståelse ofte utmyntes som motsetninger til verdiformidling, inkludert formidlingen av evangeliet om Jesus Kristus. Der et slikt syn er rådende, der står vi ikke bare overfor et kommunikasjonsproblem, men overfor en direkte konflikt i synet på Guds rikes kår og vårt ansvar i verden. Den konflikten bør ikke tåkelegges. Den bør fram i lyset til åpen samtale og diskusjon.

Men som sagt, en slik tankegang anser jeg ikke som noen hovedstrøm i vår kirke. I utgangspunktet tror jeg at storparten av menighetsengasjerte nordmenn heller har et slags velvillig, om enn passivt, forhold til misjonen. Man problematiserer ikke dens eksistens, men den utfordrer ikke til aktivt engasjement. Misjonsutfordringen kommuniseres tydeligvis ikke godt nok.

Og nå begynner det å brenne først og fremst for oss i organisasjonene. Det brenner hos oss fordi det har noe å gjøre med at det som opprinnelig - og prinsipielt - var og er et gode, nemlig organisasjonenes frihet og selvstendighet, er blitt til en hemsko. Jeg tror vi må erkjenne at det etter hvert har utviklet seg en ikke ubetydelig "kulturkløft" mellom drivkreftene i de nye kirkelige miljøene og det tradisjonelle misjonsarbeidet. Vi har i altfor

liten grad maktet å fornye vår foreningskultur i tråd med den indre utvikling i mange menigheter.

Det som har vært selve styrken i misjonsarbeidet, det lokale engasjementet, er i ferd med å bli borte. Dette er ikke en generell iakttakelse som gjelder alle steder. La det være sagt at foreningene fortsatt er viktige samlingspunkter og impulsgivere i mange lokale miljøer. Men i sin tradisjonelle utgave har nok foreningene fungert best i stabile bygde- og småbymiljøer hvor ansvaret har fulgt familiene fra slekt til slekt - gjerne da på kvinnesiden.

På samme måten er det fortsatt mye trofast og sterkt misjonsengasjement på mange bedehus rundt om i landet. Det er et utholdende, offervillig innsatsfylt misjonsfolk som samles der i møteuke etter møteuke. Disse miljøene fortjener respekt og anerkjennelse også fra dem som ikke er en del av denne kirkekulturen. De er framfor noen bærere av misjonsansvaret i vår kirke i dag.

La oss liste opp noen momenter hvor denne "kulturforskjellen" kommer til uttrykk.

Noe går på de ytre formene:

- De gamle foreningene har svært ofte en stil som ikke virker spennende og utfordrende nok på travle og "moderne" mennesker. Opplegget blir for stillestående. Aktivitetene for tradisjonelle.
- De såkalte "møteukene" på sin side har vist seg ikke å fungere i mange av de nye miljøene. Bedehuset eksisterer ikke som en levende utfordring for store deler av norsk kristenhet. Miljøet er ukjent for mange. Formene fremmede.

I tillegg kommer måten vi "kolporterer" misjonen på. Emissærer og predikanter, misjonærer og sekretærer er titler og funksjoner som først og fremst er rettet mot de tradisjonelle foreningene og bedehuseene og ikke mot menighetene og deres utvalg og råd. Mange av våre folk kjenner seg rett og slett usikre. Det nye er et miljø, en kultur, som de ikke føler seg hjemme i.

"Kulturforskjellene" dreier seg selvsagt ikke bare om former, men også om språk og forestillinger. I det tradisjonelle misjons- og bedehusmiljøet liker mange helst å synges de gamle, gode sangene. Og det snakkes om misjon med et begrepsapparat som kan

virke gammelmodig og uaktuelt. Mange sitter igjen med et inntrykk av: - at man i misjonen fortsatt er opptatt av "hedenskapets mørke" på en måte som nærmest gir et kulturhovmodig inntrykk, - at det snakkes om evangelisering på en måte som utelukker engasjement mot urettferdighet, nød og oppbrudd på menneskerettigheter, - at man fortsatt er ensidig opptatt av misjonærene og deres aktiviteter og enda ikke har "oppdaget" at det er vokst fram levende og selvstendige kirker ute.

Listen kunne gjøres lenger. Jeg tror eksemplene likevel er tydelige nok, og jeg mener vi må slå fast at det nok er tilfelle at det gamle språket lever videre i mye av vår tradisjonelle misjonskultur. Og det anser jeg ikke som så merkelig. Å endre språk og forestillinger er på mange måter et spørsmål om en "kulturrevolusjon". En slik revolusjon er ikke alltid like behagelig, om den i det hele tatt er mulig - og i denne sammenheng kan en spørre om det er nødvendig. Jeg tror at mange misjonsvenner utmerket godt vet hva som foregår i misjonens verden, men det er språket som henger igjen. Som organisasjoner har vi imidlertid et ansvar som retter seg mot hele kirken - også dem som føler seg fremmede overfor den tradisjonelle misjonskulturen.

Og da blir det neste spørsmålet:

6. HVORDAN KOMMUNISERE MISJONSENGASJEMENTET?

Spørsmålet angår hele kirken, altså både rådene og menighetene og misjonsorganisasjonene. Og la meg først si noe om rådene og menighetene. Den isolasjon av misjonsengasjement som vi har opplevd i deler av vår kirke, skyldes at tilsiget av nytt lokalt engasjement i våre misjonsmiljøer ikke har vært sterkt nok. Mange steder har problemet ikke vært at nye tanker og nye initiativ har blitt avvist. "Kulturkløften" har fått utvikle seg fordi ingen tok opp "misjonballen". Menighetsråd og kirkeaktive har latt misjonen fått leve i uønsket fred. Forhåpentligvis vil framtida åpenbare større utålmodighet, flere spørsmål, mer konkret vilje til å gjøre noe - om nødvendig på egen hånd - for å få realisert vår kirkes og min menighets misjonsforpliktelse.

Som en liten indikator på viljen til å gå inn i den bestående misjonsverdenen kunne en jo kanskje fristes til å spørre hvor mange i disse "nye" menighetene som abonnerer f.eks. på Misjonstidende eller Santalen. Hadde de gjort det, tror jeg personlig at

mange av de "kulturforskjellene" vi har omtalt, ville ha vært betydelig nedbygget. Magasinene våre er jeg så uærbødig å anse for å være langt bedre enn sitt rykte. Av og til møter jeg påstander om at misjonen ikke er opptatt av dette eller hint, eller fortsatt henger fast i denne eller hin forestilling. Da består gjerne svaret i et motspørsmål: Når leste du Misjonstidende sist? Har du ikke lest de siste reportasjene fra Kamerun, fra Madagaskar, fra Brasil fra Kroatia? Det er sjelden det svares bekreftende. "Kulturavstanden" har skapt myter og den lever på myter. Mytene er vanskelig å bryte ned for dem som er gjenstand for dem. Det vet kirken atskillig om i sitt forhold til folkemeningen. Det er på mange måter den "myteskapende" part som har den beste muligheten til å foreta en "avmytologisering" eller bygge bro over "kulturkløften".

Vi kunne spørre videre. Hvor mange er blitt personlige medlemmer eller er faste autogirogivere til misjonen? Ved slike ordninger slipper man å delta i flere aktiviteter dersom tid og krefter ikke strekker til, eller en kan "unngå" den lokale misjonskulturen, dersom det er problemet.

Hvor mange husfelleskap og bønnegrupper har integrert misjon som faste elementer i sine møter? Hvor mange menighetsbladredaksjoner har drevet litt oppsøkende misjonsjournalistikk? I hvor mange gudstjenester bes det for konkrete misjonsformål? Hvor ofte hører vi fra prekestolen et budskap med misjonsperspektiver? Hvor ofte inkluderer kunngjøringene noe om misjonsforeningene og deres aktiviteter?

Dette er et ganske alvorlig anliggende for meg. Jeg har møtt litt for mye av noe som nærmer seg en ansvarsfraskrivende overføring av problemet til misjonsorganisasjonene selv. Betyr misjonen, forstått som et vedvarende og trofast kirkeorientert engasjement for å nå ut med evangeliet til folkene, virkelig noe, så er tjenestemulighetene der.

Men dette kommunikasjonsproblemet er selvsagt en stor utfordring også til oss misjonsorganisasjoner. Jeg har allerede vært innom en del temaer som berører slike utfordringer. La meg repetere noen stikkord og komme med noen utdypende kommentarer.

1. Vi må jobbe for å få fram den "holistiske", for å bruke et moteord, - den "helhetlige" profil som har preget norsk misjon fra første stund: Et levende engasjement for at folkene skal nås med evangeliet inn i deres kulturer - og en

troverdig innsats for å lindre og hindre nød og motarbeide urettferdighet og undertrykkelse. Makter vi ikke å nå ut med alle sider ved vår profil, vil mange forbli uberørt av misjonen i vår kirke.

2. Vi må tørre å si at vi er knyttet til kirken vår, til menighetene våre. Vi må vise at gudstjenesten er et levende sentrum også for misjonsengasjementet. En klarere markering av kirketilknytning og gudstjenestekjærlighet tror jeg kan være viktige brobyggere over "kulturkløften".
3. Vi må gå aktivt inn i menighetenes og rådernes aktiviteter. Vår frihet og selvstendighet betyr ikke en avstansmarkerende uavhengighet. For vi er avhengige av at misjonsengasjementet når ut blant alle som tilhører den levende menighet. Det er vårt mål. Her vil Kontakforum for Menighet og Misjon spille en viktig rolle. Vi har fått et redskap som kan være med å legge forholdene til rette for et konstruktivt samarbeid mellom rådsstrukturen og de frivillige organisasjonene. Vi må være åpne for å utvikle dette forumet slik at det tar hensyn til de problemstillingene som menighetene står overfor.
4. Vi må bli flinkere til å få fram at norsk misjon ikke lider av noe "selvopptatthetssyndrom". Vi vet at vårt bidrag er lite i den store misjonsammenhengen. Vi må si det ofte og tydelig. Vi må si at vi står sammen med kirkene ute. Vi må si misjonen er Jesu misjon. Men nettopp derfor bringes Den norske kirke i levende kontakt med, ja, knyttes nærmere og mer forpliktende til det universelle Guds rike gjennom misjonen. Dette "budskapet" etablerer fellesskap.
5. Vi må med frimodighet holde fram at misjon er utsendelse av mennesker. Dette er ikke fordi vi tror at vi er de eneste som kan få ting gjort eller fordi vi ønsker å kontrollere andre, men det er fordi menneskelig nærvær og deltakelse har vist seg å være en viktig og avgjørende kommunikasjonsform. Derfor vil vi også ønske velkommen utsendinger fra den verdensvide kirke tilbake til Norge som misjønærer. Ingen ting vil kunne kommunisere bedre.
6. Vi må stå på med en sterk understrekning av at vi må videre. Vi ønsker å sende ut flere misjønærer, og vi skulle svært gjerne ha støttet programmer og prosjekter som kirkene ute i tillegg

ønsker bidrag til enten direkte eller gjennom internasjonale organisasjoner som f.eks. LVF. Her dreier det seg mindre om prinsipper - og absolutt ikke om prestisje - men mer om knapphet og ressursmangel. Derfor trenger vi bredere støtte. Vi trenger sterkere engasjement i menighetene våre. Det må vi få kommunisert.

7. Vi må igjennom en avklaringsprosess i forhold til Kirkens Nødhjelp og Mellomkirkelige Råd, samt Bibelmisjonen og Kirkens U-landsinformasjon. Målet må være å vise menighetene at vi står sammen, at vi ikke er konkurrenter som gjensidig søker å utelukke eller overse hverandre, men heller supplere hverandre. Misjonsengasjementet må ikke kunne "velges bort". Det bør vurderes om ikke flere av disse enhetene må med i Kontaktforum for Menighet og Misjon. Kanskje bør også andre misjonsorganisasjoner utfordres til det samme.
8. NMS, Santalmisjonen og Israelsmisjonen må på sin side snakke mer sammen. Det må vi gjøre på lederplan og det må smitte til krets- eller bispedømmeplan og forenings- og menighetsplan. Her står vi kanskje overfor noe av den vanskeligste oppgaven, for det er klart at vi har behov for å profilere våre egne organisasjoner. Og våre foreninger og kretser ha ansvar for å sikre sine inntekter. La meg gjøre oppmerksom på at jeg ikke taler for en sammenslåing av organisasjonene. Det regner jeg under de nåværende forhold som et uaktuelt prosjekt. Men vi må ses mer sammen, finne fram til felles engasjementsformer som fungerer på lokalplan. Når jeg f.eks. ser tilbake på jubileumsåret, skulle jeg gjerne ha ønsket at vi hadde vurdert nøyere om det var mulig å gjøre mere sammen. Selv om vi ikke får en slik anledning med det første, - den ligger vel 25 år inn i framtida da NMS er 175 og DnS er 150, eller kanskje kan vi gjøre noe ved årtusenskiftet? - vil vi få mange mindre, men sikkert gyldne, anledninger til å vise at det som opptar oss som misjonsorganisasjoner, er misjonen og at den skal nå legner ut i menighetene. Greier vi å skape et slikt inntrykk, har vi lagt en viktig brikke med tanke på økt kommunikasjon mellom "kulturene" innenfor vår kirke.
9. Vi må bli flinkere til å formulere konkrete utfordringer og prosjekter. Samtidig må vi be om realisme. Vi ønsker ikke å la våre administrasjoner ese ut. I forhold til de mange gode ønsker om nærkontakt og oppfølging må vi ikke gi

inntrykk av at vi makter mer enn det vi har kapasitet til. Ærlighet og åpenhet også på dette området er nødvendig for etableringen av lang-siktig tillit og engasjement.

Ni momenter er nevnt. Mange av disse spørsmålene må vi arbeide videre med. Gledelig er det at vi nå kan se mot neste års Kirkemøte hvor misjonsengasjementet i Den norske kirke planlegges presentert som egen sak.

La oss imidlertid erkjenne at en slik behandling ikke vil utgjøre et slags punktum på prosessen mot et større misjonsengasjement i vår kirke. Det vil bare være et skritt på vegen videre. Prosessen vil ta tid. Den vil kreve et dynamisk og levende samspill på alle plan i vår kirke hvor den bærende kraften er visjonen om at Herrens ærend har hast. Kommer vi videre i denne prosessen, vil det uten tvil gi våre menigheter ny vitalitet. Misjonen er en nødvendig og livsskapende dimensjon i enhver menighet som ønsker å leve et liv i takknemlig og glad, men samtidig forpliktende og utholdende, etterfølgelse. Vi må hjelpe hverandre videre for å gjøre dette til virkelighet for flest mulig av våre menigheter. Dette er et ansvar for hele vår kirke.

*

IX. GENERALDEBATTEN

Generaldebatten ble avviklet mandag 9. november fra kl. 09:00-11:00.

Formannens åpningstale og hovedforedraget om "MISJONEN UTFORDRER KIRKEN" dannet bakgrunn for generaldebatten.

Følgende hadde ordet:

Georg I. Johansen, Solveig Fiske, Annbjørg Eiksund Hesselberg, Sigrun Møgedal, Ole D. Mjøs, Berge Furre, Per Lønning, Iver Fagerli, Odd Bondevik, Sigurd Osberg, Turid Karlsen Seim, Bjørn Bue, Arve Lein, Torstein Jørgensen, Even K. Fougner, Ernst Baasland, Astrid Marie Skåland, Ola Steinholt, Terje Fonk og Jan-Martin Berentsen.

De fleste av innleggene konsentrerte seg om punkter i formannens åpningstale.

Mange av innleggene konsentrerte seg dessuten om temaet i hovedforedraget. Av 24 innlegg ble misjon tatt opp i 15 av dem.

I 12 av de 24 innleggene ble kirkens forhold til homofili tatt opp. Bakgrunnen for at dette spørsmålet kom såpass sterkt frem, var et opprop til Kirkemøtet fra 101 prester, kateketer og diakoner om kirkens forhold til homofili og lovforslaget til partnerskapslov for homofile.

*

